Çarşamba
23
MART
1938
5 KURUŞ

Ulus Basımevi
Çankırı caddesi Ankara
Telgraf: Ulus - Ankara
TELEFON
Başmuharrir 1111
Fransızca Ankara 1063
Yazı işleri 1062-1063
İdare müdürlüğü 1061
Atölye 1064

ULUS
ADIMIZ ANDIMIZDIR

ŞEHİR Stadyomunda

9/4/938 Cumartesi Atletizm müsabakaları
10/4/938 Harbiye — Muhafız
17/4/938 Pazar First Vienna — Ankara muhteliti.

Çekoslovakyadaki südet almanları meselesini hal için

Almanya ile müzakere yapılacak

İngiltere çeklerin iyi niyetini takdir ediyor

Akalliyet işini hal için müzakerelere

İngiltere ve Fransa da girecek

Yeni banka Umum direktörlerimiz dün işe başladılar

Ziraat bankası umum direktörü Bay Kemal Zaim'in istifa eden Bay Salâhaddin Çam'ın yerine Cumhuriyet Merkez Bankası umum direktörlüğüne, ve onun yerine de Ziraat Bankası umum direktör muavini Bay Nusret Midhat Meray'ın tayinleri âlî tasdika arzolunduğunu dün yazmıştık.

Yeni umum direktörlerimiz dün işe başlamışlardır. Her ikisinin şahsiyetlerinde türk bankacılığının yüksek kıymetlerini selâmlamakla iftihar ederiz.

Ziraat Bankasını birkaç sene içinde bugünkü tekâmül haline getirmeğe muvaffak olan Kemal Zaim arkadaşımız, Fransa'da Puatya üniversitesinde 1912 de bakalorya diplomasını ve 1913 de de matematik jeneral ve 1914 de fizik jeneral sertifikalarını ve 1921 de Marsilya üniversitesinden fizikî sanatlar sertifikasını almış ve 922 de lisansiye olmuştur. Kültür Bakanlığı hizmetine geçinceye kadar memleketin pek sayılı fizik muallimlerinden olarak, pek çok genç terbiye etmiş, Kültür Bakanlığında büyük idare ve tanzim kabiliyetlerini göstermiştir. Kendisi Bakanlıkta birinci sınıf müfettişlik, yüksek tedrisat müdürlüğü ve müsteşarlık vazifeleri görmüş, 929 da mebus olmuş, ve 933 de Ziraat Bankası umum direktörlüğüne tayin edilmiştir.

Ziraat Bankasının yeniden tanzim ve inkişafı davâsının başlıca âmillerinden olan Bay Nusret Midhat Meray, türk bankacı gençliğinin en eski ve değerli unsurlarından biri olarak temayüz etmiştir. Üniversite tahsili-

(Sonu 8. inci sayfada)

Merkez Bankası Umum Müdürü B. Kemal Zaim Sunel

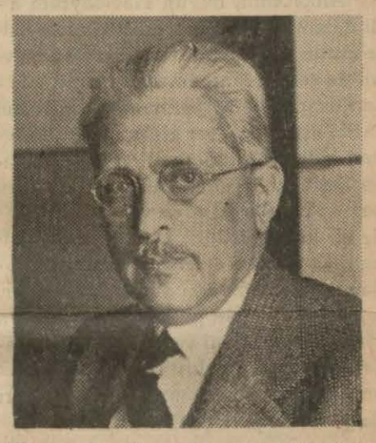

Ziraat Bankası Umum Müdürü B. Nusret Mithat Meray

Rakamları takib edelim.

Endüstri nüfus nisbetini arttırıyor ve istihsalin kıymetlendirilmesi, çiftçiyi köyünde tutuyor !

Yazan: C. K.

Geçen ay içinde toplanan fransız yüksek sıhat şûrası, Fransa nüfusunun eksilişine aid rakamları tetkik ettikten sonra, kabul ettiği bir karar suretinde hükümeti ikaz için şu cümleleri kullanmıştır: "— Fransa, bilhassa harbtan sonra erimektedir. Çünkü 1870 e göre, vatandaş sayımızda altı milyona yakın bir azalma vardır. Bir milletin en feci eriyişi, ancak, nüfusunun azalmasiyle olur. Bu içten ve kökten bir yıkılıştır.„

***

İstatistik Umum Müdürlüğü, 1935 nüfus sayımına aid, mufassal va katî neticeleri hazırlamakla meşguldür. Bu rakamlar, kısaca, cihan içindeki yerimizi riyazî hakikatler halinde ifade ediyor: — Nüfusumuz, sekiz senede 2.509.748 kişi artmıştır. Erkeklerde artış, 1.372.891; kadınlarda 1.136.857 dir. Erkeklerde artış nisbeti yüzde 20.9, kadınlarda yüzde 16.0 dır.

Nüfus artışında, Sovyet Rusyadan sonra, dünyanın ikinci milletiyiz. Fakat bunu, 1927 - 1935 seneleri arasında, her sene artışına göre hesablamak isterseniz, 1931 - 1935 arasında birinciliği alıyoruz. 1927 sayımında, 100 nüfustan 51.9 zu kadın, 48.1 ri erkekti. 1935 de erkek nisbeti, yüzde 49.1 ri buldu. Harbın tesirleri geçmektedir.

Bakınız şu rakamlar, cumhuriyetin, en çetin imtihanlarını köyde veren kalkınma hareketlerinin nasıl muvaffak olduğunu gösteriyor: Anadolunun şark cenubu, istilâ görmüş topraklardı ve buradaki nüfus, orta yaylaya akmıştı. Buralarda sekiz senedeki artış nisbeti, yüzde 23.3 dür. Yani bir dünya rekoru... Fakat dahası var. Şark Anadolusunun 1927 de 1.535.880 olan nüfusunun, 1935 de 2.003.322 olduğunu biliyor musunuz? Yüzde 30.4 artış... Enternasyonal mikyaslar bu artışı, *fevkalâde* olarak vasıflandırmaktadırlar. Normal kaideleri altüst eden bu rakamın yanında, şarka; insan hayatının, kendi kendine yetişen, ottan gayri bir varlık olduğu fikrinin, bütün sıhat şartlarının, doktorun, ilâcın, iyi suyun, çimentonun, elektriğin, ruh ve dimağ hüviyeti yaratan bütün vasıta ve imkânların, ancak cumhuriyetten sonra girdiğini unutmayınız. Yüzde otuz, bu yeni fethin mahsulüdür.

Nüfusumuzun artışı, tesadüfe bağlı kalmamıştır. Bu fazlalaşmada, ana gayesi bol nüfuslu, müstahsil, refahlı bir memleket yaratmak olan devlet tedbirlerinin tesirlerine rastlıyoruz: Sıtma mücadele mıntakalarında, eksilme yerine rekor yapacak bir artma vardır. Su davâsı halledilmiş olan yerlerde nüfus kesafeti, inanılmayacak bir haddi bulmuştur.

Ve nihayet, devlet endüstrisi, toprak kalkınması, memlekette genişleyen iş hacmi, kendi çevresi etrafına her türlü istihsal yapmasını bilen çalışkan yığınlar toplamıştır. Devlet tedbirleri, bütün derdleri tasfiye et-

(Sonu 8. inci sayfada)

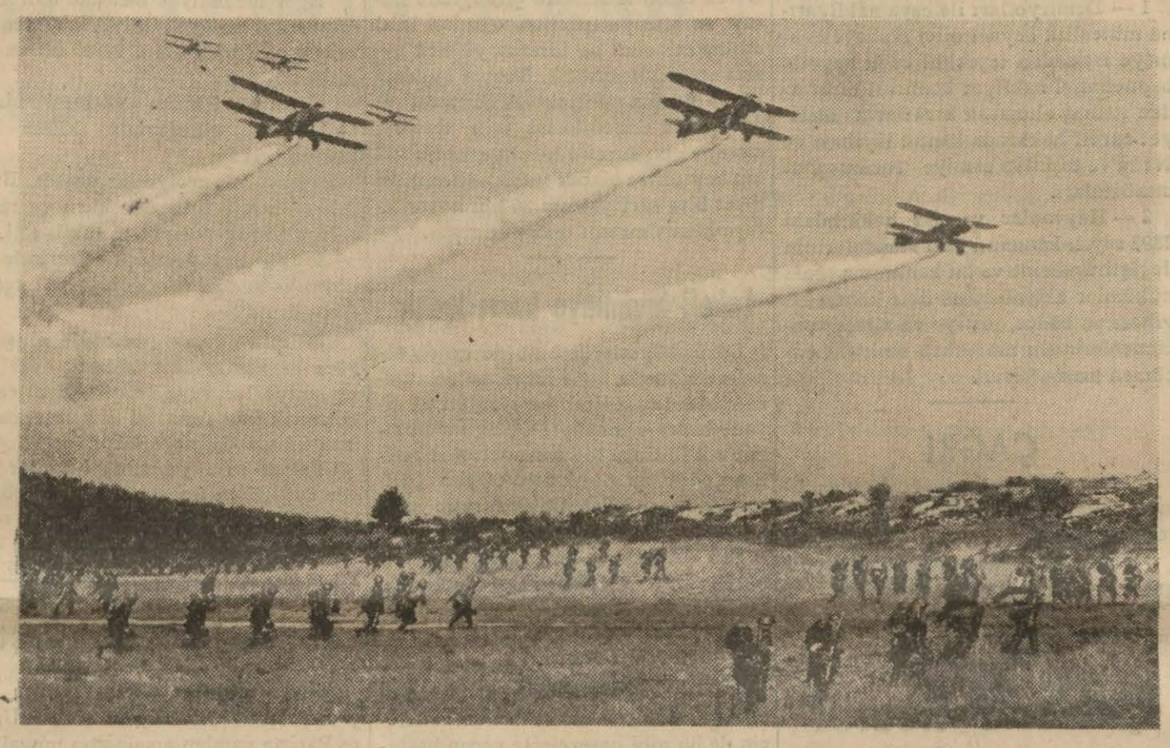

Çek tayyareleri tanklarla beraber manevra yaparlarken

Çekoslovakyadaki südet almanları için yapılması düşünülen müzakere haberleri 8. inci sayfadadır

İngiliz kabinesi dün toplandı

İngiltere avrupada yeni taahhüdlere girmiyecek

Romada İtalyanlarla müzakereyi idare eden İngiliz Büyük Elçisi Lord Pört

Londra, 22 (A.A.) — Kabine, bu sabah haricî politika hakkında görüşmek üzere toplanmış ve dün hükümetin haricî işlerini tedvire memur komitesinin tedkikleri neticeleri üzerinde görüşmelerde bulunmuştur. Görüşmelere, kuvvetle ihtimal verildiğine göre yarın kabinenin haftalık toplantısı esasında devam olunacak ve bundan sonra başvekil B. Çemberlayn, bu görüşmeler neticesini ve hükümetin görüşlerini parlamentoya bildirecektir.

Nazırlar arasında anlaşma

Kabine toplantısı iki saat sürmüş ve dış polotikanın bütün safhalarını tedkik etmiştir.

Royterin istihbarına göre nazırlar umumiyet itibarile başvekilin perşem-

(Sonu 8. inci sayfada)

Amerikan parlamentosu, bir milyar dolar sarfiyle başarılacak olan munzam deniz programı hakkındaki projeyi kabul etmiştir. Yeniden birçok gemiler ve tayyareler inşa olunacak ve donanma kuvvetlendirilecektir. Bu hususiaki tafsilât 3 üncü sayfamızdadır. Resmimiz amerikan donanmasından bir tayyare gemisini gösteriyor

Profesör Pitar'ı dinleyenlerden bir grup

Profesör Pitar halkevinde dün ilk konferansını verdi

Eveli gün şehrimize geldiğini yazdığımız Cenevre Üniversitesi Profesörlerinden Öjen Pitar, ilk konferansını dün Halkevinde saat 16 da seçkin bir dinleyici kalabalığı önünde vermiştir.

Konferansta Kültür Bakanımız B. Saffet Arıkan, mebuslarımız, kültür bakanlığı ileri gelenleri, fakülte profesörleri, yüksek tahsil talebesi, ve münevver bir gençlik hazır bulunmuştur. Halkevinin büyük salonu belli saatinden çok evvel, tamamiyle dolmuştu.

Profesörün konferansı, büyük bir alâka ile dinlenmiştir. Profesör, konferansındaki mevzulara aid bir çok resimleri, projeksiyonla göstermiştir. İkinci konferansı bu gündür.

Dün, Halkevi salonunu dolduran seçkin kalabalık tarafından büyük bir alâka ile dinlenen bu konferansın, bir hülâsasını ikinci sayfamızda bulacaksınız.

Profesör konferansını veriyor

Ekonomi bakanı bugün geliyor

İstanbul, 22 (Telefonla) — Ekonomi Bakanı B. Şakir Kesebir bugün Viyanadan geldi. Öğleden sonra iş

(Sonu 8. inci sayfada)

Fıkra

Ah bu hukuk !

Dünkü "Ulus" ta Cenevreden gelen bir telgraf belki de gözünüzden kaçmıştır. Bu telgraf, Milletler Cemiyetinin, hukuk bakımından, pek güç bir imtihan geçirdiğini bildirmekte idi.

Mesele şu: Anşlus olmuştur. Halbuki Milletler Cemiyeti paktında aza devletlerden birinin ortadan kalkması hakkında bir kayıd yoktur. Avusturya, iki sene evel, cemiyetten istifa edeceğini haber vermemiş olduğundan, onu azalar arasında saymamak da imkânsız! Nizamnameye göre hiç olmazsa iki sene daha bir Avusturya devleti olduğunu zannetmeğe hukukça mecburiyet var. Sonra taksit meselesini de düşünmek lâzım!

Milletler Cemiyetinin nizamnameleri vaktiyle mutlaka fransızlar elinden çıkmış olmalıdır. Yoksa bunlar ingiliz amelî kafası ile yapılmış olsaydı, Habeşistan teamülü anşlus olupbittisini halletmeğe yardım edeceğine şüphe yoktu.

Ne ise müşkülâtın, hukuk kırtasiyeciliğine münhasır kalmasına şükredelim. Ya Avusturya, nizamname maddeleri mucibince, Milletler Cemiyetini vazifeye davet ederek imdadına çağırsaydı! Galiba o zaman Mösyö Şüşnig, umumî kâtib Mösyö Avenol'dan, hani şu yeniçeriden dayak yiyen zavallının:

— Müslüman yok mu?

Feryadına, itikadlı hoca efendinin pencereyi açıp vermiş olduğu cevabı alacaktı.

Ah bu hukukçular! Her taraftan darbe yiyen Cenevreyi gülünç etmek vazifesini onlar üstlerine aldılar. - Fatay

Şehirde güzel çalışmalar

Hacet tepesi ağaçlanıyor - Koca tepenin ağaçlanması bitmek üzeredir - Hacı bayram parkı açılıyor - Golf yerinin de tanzimi başlıyor-stadda tenisyeri açılacak

Ankara belediyesi, şehrin imar plânını muntazam bir çalışma ile tatbika devam etmektedir. Yenişehir - Cebeci asfalt caddesi üzerinde ve eski Ankara ile Yenişehir kısmı arasında en hâkim nokta olan Hacet tepesinin ağaçlanmasına başlanmıştır. Samanpazarı semtinin en sık ve en az sıhî olan kesif nüfuslu mahalleleri kenarındaki Hacet tepesinin ağaçlanması ile oralar halkına geniş bir nefeslik temin edilmektedir. Hacet tepesine şimdiye kadar bine yakın çam ve on binlerce akasya ve diğer nevi ağaç dikilmiştir. Tepenin en hâkim noktasına otuz metre genişliğinde bir havuz yapılacak, havuzun etrafı on metrelik bir yol ile çevrilecek ve ağaçlar altına kanapeler konulacaktır. Ağaçların biran evvel tutup yeşermesi için tepeye bol su nakleden borular tefriş olunmuştur. Tepeye Yenişehir tarafından da kolayca gelebilmek için sıhiye müesseseleri karşısına isabet eden şimendüfer köprüsü altından geçirilmek suretiyle yeni bir yol yapılmaktadır.

Vali ve Belediye Reisi B. Nevzad Tandoğan

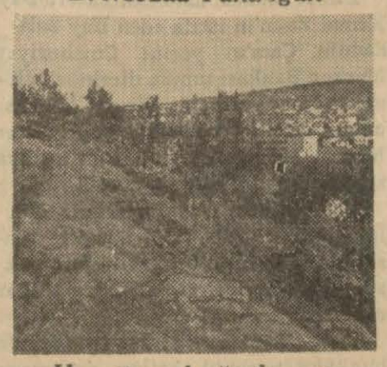

Hacettepesi ağaçlanıyor

Ağaçlara su veriliyor

Koca tepe

Yenişehirde, İsmet İnönü caddesinin bittiği noktada, su deposunun bulunduğu Kocatepenin ağaçlanması da bitmek üzeredir. Ağaçlanmasına üç dört seneden beri başlanmış olduğu için esasen o civar halkının bahçe ihtiyacını tatmin etmekte olan Kocatepe, yeni dikilen ağaçlarla büyük bir park halini almaktadır.

Hacı bayram

Ankaranın, bugün Hacıbayram adı ile anılan ve Ogüst mabedi dolayısile bütün tarihcilerce meşhur olan mevkii de şehir plânında park olarak gösterilmiştir. Belediye, burada mevcud tarihî eserleri âdeta gizlemekte bulunan binaalrı istimlâk ederek yıktırmağa başlamıştır. Mabedin bir dıvarını baştan başa işgal eden ve şimdiki halde bir kısmı görünen Ogüst'ün vasiyetnamesi, yıkılan evlerin sıvaları altından yavaş yavaş meydana çıkmaktadır. Yirmi kadar evin yıkılması ile gerek Hacıbayram camii ve gerek Ogüst mabedi artık gizli kalmaktan kurtulacak ve Ankaranın bu köşesi tarihî anıtları ile güzel bir park şekli alacaktır.

Ogüst mabedinin bulunduğu saha açılıyor

Golf yeri

Geniş bir spor merkezi halini almakta bulunan Ankara'nın bir golf meydanı ile de teçhizine karar verilmiş ve bu hususiaki ihtisasından istifade olunmak üzere İngilterenin tanınmış golfcilerinden Bay Makenzi Ros geçen sene Ankaraya davet edilmişti.

Mütehassıs, Ankara içinde ve civarında günlerce tetkiklerde bulunduktan sonra Ankara - Çubuk şosesi üzerinde, telsiz telgraf istasyonu civarında bulduğu geniş araziyi golf için en müsaid yer olarak tesbit etmişti. Ancak, bu arazinin istimlâki lâzım gelmiş olduğundan buna müteallik muameleler son günlere kadar devam etmişti.

Öğrendiğimize göre kanunî vaziyet, bugün, belediyeyi bu araziye el koyduracak şekli almıştır. Önümüzdeki mevsimde golf yerinin tanzimine de başlanacaktır

Stadyomda tenis kortları

Kadın ve erkek, bütün sporcuların başlıca yaz sporlarından biri olan tenis oyunu için Ankara stadyomunda, Maraton kulesi arkasında, üç kort hazırlanmaktadır. Bu kortlar inşa edildikten sonra, şehir sporcuları hususî veya bir iki kulübün nisbeten uzak yerlerdeki kortlarına kadar zahmet ihtiyarından kurtulacaklardır.

İç bakanlıkta memur imtihanları

Yeni mahallî idareler teşkilâtı ile iç bakanlığın türlü şubelerinde bulunan münhaller için şehrimizde ve İstanbulda müsabaka imtihanı açılacağını yazmıştık. İmtihan dün iç bakanlıkta müsteşar B. Sabri Çıtağın kontrolu altında bakanlık ileri gelenleri tarafından yapılmıştır. Şehrimizde yapılan imtihana 240 kişi iştirak etmiştir. İstanbuldaki imtihan vilâyette vilâyet idare heyetinin huzurunda yapılmıştır. İmtihan evrakları önümüzdeki günlerde tetkik olunacaktır.

Çocuk haftası 23 Nisanda başlıyor

Kamutay

Encümenlerinde

Kamutay encümenleri dün aşağıda yazılı mevzuları müzakere etmişlerdir :

Arzuhal encümeninde :

Encümene tevdi edilen arzuhaller-ruznameye alınmış olanlar hakkında vekâletlerden davet edilen salâhiyetli müdürler dinlenildikten ve encümenlerden gelen cevaplar tetkik edildikten sonra bu arzuhaller karara bağlanlanmıştır.

Adliye encümeninde:

Şurayı Devlet kanunu lâyihasının müzakeresine devam edilmiştir.

Kamutayda

Kamutay bugün toplanacaktır. Ruznamesi şudur :

İKİNCİ MÜZAKERESİ YAPILACAK MADDELER

1 — Subaylar heyetine mahsus terfi kanununun bazı maddelerini değiştiriren 2900 sayılı kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası ve millî müdafaa encümeni mazbatası.

BİRİNCİ MÜZAKERESİ YAPILACAK MADDELER

1 — Demiryolları ile eşya nakliyatına müteallik beynelmilel mukavelenameye istinaden teşekkül eden heyetle beynelmilel nakliyat komitesi tarafından ittihaz olunacak kararların meriyet sureti hakkında kanun lâyihası ve Nafıa ve teşkilâtı esasiye encümenleri mazbataları.

2 — Hayvanlar vergisi hakkındaki 2897 sayılı kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanununa bazı hükümler eklenmesine dair kanun lâyihası ve büdce, maliye ve ziraat encümenlerinden mürekkeb muhtelit encümen mazbataları .

ÇAĞRI

×Memurlar kanunu muvakkat encümeni, bugünkü umumî heyetten sonra toplanacaktır.

×Dahiliye encümeni bugün heyeti umumiyeden sonra toplanacaktır .

×Arzuhal encümeni bugün umumî heyetten sonra toplanacaktır.

Çeklerle ticaret konuşması başlıyor

Yeni ticaret ve kliring anlaşmalarında Çekoslovakya adına görüşmelerde bulunacak olan çekoslovak ticaret heyetinin dün şehrimize gelmiş bulunacağını bildirmiştik. Doktor B, Smatana'nın reisliğindeki heyet dün şehrimize gelmiş, Ankara garında Çekoslovakya elçiliği ileri gelenleri ile dış ve ekonomi bakanlığı mümessilleri tarafından karşılanmıştır. Heyet bugün hükümetimizle yeni ticaret ve kliring anlaşması etrafındaki görüşmelere başlıyacaktır.

ŞEHİR HAYATI

Elçiliklerde :

Japon elçiliğinin suvaresi

Dün akşam Japon büyük elçiliği Ankara Palas salonlarında bir süvare vermiştir. Bu süvarede şehrimize gelmiş olan meşhur japon ses sanatkârı B. Yasie Fucivala da dinlenmiştir.

Süvarede şehrimizin tanınmış simaları ve kordiplomatik bulunmuştur .

İngiliz elçiliğinde yemek

Yarın öğle üzeri İngiliz Büyük Elçiliğinde bir yemek vardır.

Sovyet elçiliğinde yemek

Bugün Sovyet elçiliğinde bir akşam yemeği verilecektir.

Fransız elçiliğinde

Bugün Fransız elçiliğinde bir öğle yemeği vardır.

Çiftlik bira fabrikasının genişlemesi tamamlanıyor

Devlet ziraî kalkınma kurumu tarafından devir alınan Orman Çiftliğindeki bira fabrikasının tevsii işine devam edilmektedir. Yeni fabrika bir ay zarfında tamamlanmış olacaktır. Kurum, Ankara birasını enternasyonal bira enstitüsünde tahlil ettirmiştir. Gelen tahlilde Ankara çiftliğinde hususî surette yetiştirilen arpadan imal edilmekte olan bu biranın yüksek evsafı zikredilmektedir. Kurum bundan başka biranın memleketin her tarafında tedarik edilebilmesi için tertibat almış ve bu suretle şimdiye kadar 22 bin hektolitre olarak tesbit edilen mem leket bira sarfiyatının 30 bin hektolitreye çıkarılmasını temin etmiştir.

Lekeli hümmaye karşı tedbir

Bazı vilâyetlerde bu sene geçen senelere nisbetle fazla lekeli humma görülmektedir. Hastalığın sirayeti en ziyade bitler vasıtasiyle olduğundan sıhat vekâletince bit mücadelesine ihtimam edilmesi vilâyetlere tamim edilmiş ve bu mücadelenin ne suretle yapılacağı hakkında izahat da verilmiştir.

Son zamanlarda bir çok vilâyetlerde bu işle sıkı sıkıya uğraşılmaktadır. İstanbul belediyesi de bu talimata göre bit mücadelesi yapmak için gereken tedbirleri almıştır.

Bundan başka memleketimizde otel ve han ve buna benzer misafirhanelerin de bu gibi haşerelerle geçen hastalıkların yayılmasında büyük bir âmil olduğu ve umumiyet itibariyle bu müesseselerin temiz bir halde bulundurulmasının en büyük sıhî bir ihtiyaç bulunduğu dikkate alınarak, umumî hıfzıssıha kanununun verdiği salâhiyetle vilâyetler ve belediyelerce otellerin ve hanların çok sıkı bir kontrolu altında bulundurulması, yatak takımlarının, abdeshanelerin temizliğine dikkat edilmesi ve diğer sıhî cihetlerin de devamlı mürakabe altında bulundurulması sihat vekâletince hazırlanan bir tamimle tebliğ olunmak üzeredir.

Kültür hayatı

Profesör Pitar'ın konferansı

Dün Halkevinde seçkin bir kalabalık önünde Profesör Pitar tarafından verilen konferansın ana hatlarını tebarüz ettiren bir hulâsasını karilerimize sunuyoruz:

"Profesör Pitar (Pittard) Avrupa kıtasının eski coğrafyasiyle Avrupaya bitişik olan ve üzerinde beşerin o asırlarda yaşadığı ihtimali bulunan diğer kıtalara dair bilinen şeyleri gösterdi.

Akdeniz bugünkü Tunusu Sicilyaya bağlayan bir köprü ile tâli iki denize ayrılmıştı.

Marmara denizi yoktu; Karadeniz şimdikinden daha küçüktü.

Britanya adaları Fransadan ayrılmış değildi.

Büyük nehirlerin kudret ve tesirleri çok fazlaydı. Denize döküldükleri yerler bugünkü mevkilerinden çok daha uzaklarda idi.

Bugün denizden oldukça uzak olan eski plâjlar o tarihlerde suların altındaydı.

Beşer tarihinin bu periyodu esnasında Fransadaki Masif Santralda (merkezi Platoda) indifalar hep devam etti.

Hulâsa beşer, mevcudiyetinin başlangıcında bugünkü coğrafya şartlarından bambaşka bir coğrafya şartı içinde yaşıyordu.

Eğer medeniyet tarihine dair bazı meseleleri anlamak istiyorsak bu muhtelif fizikî hâdiselere iyice nüfuz etmeliyiz.

O zamanki iklim vaziyeti bizim bugün tâbi olduğumuz iklime hiç benzemiyordu.

Beşer sıcak periyotlar yaşadı. Bunları muhtelif tiplerde kuru ve ratip birçok soğuk periyotlar takib etti.

Ve, ilk insanlar tarihi üzerinde bu iklim vaziyetlerinin çok büyük tesirleri görüldü.

İklimin şöyle veya böyle oluşuna göre hayvanlar bazı müsait yerlere toplanıyorlar veya mevcudiyetlerini korumak için daha iyi şartlar aramak maksadiyle dağılıyorlardı.

Yalnız avla yaşıyan insanlar da yer değiştiren bu vahşi hayvan sürülerinin ardı sıra gitmeğe mecbur oluyorlardı.

İşte binlerce sene insanın yaşayış şartları hep böyle devam edip gitti. Bu hal Avrupada ebediyen böyle devam edip gidebilirdi; eğer ilerde mevzuubahs olacağı üzere - bu memleketin yani Anadolunun ilk olarak şahit olduğu vakayi beşerin hayat şartlarını temelinden yıkıp altüst etmemiş olsaydı.

Bugünkü hayvan mecmuası beşerin uzun sergüzeşti esnasında tanımış olduğu hayvan mecmuasının bir bakiyesidir.

O devrin insanı üç nevi değilse bile muhakkak iki nevi fili avladı. Bunlar antik fil ve Mamuttur.

O insan su aygırını yani ipopotamı ve Merk rinoserosu ile burun delikleri bölmeli Rinoseros olmak üzere iki soy rineserosu tanıdı.

Artık bugün ortada cinsleri tükenmiş olan hayvanlar arasında ezcümle pek büyük ayı, Mağarlar arslanını, Mağralar kurdunu, Mağralar sırtlanını ve azı dişleri müthiş bir canavar olan Maşerodüsü sayabiliriz.

O devrin geviş getirici hayvanlarından da İrlanda turbiyelerinde iskeletleri gayet iyi muhafaza edilmiş bir halde bulunan ve çok güzel bir hayvan olan büyük boynuzlu geyik zikrolunabilir.

Şimal mıntakalarına göçetmiş olan hayvanlar arasında Ren geyiği ile Gıuton adı verilen Parsuğu ve Alp dağları havalisine göçetmiş olanlardan da dağ keçisi, yabani tekeyi ve Marmot adı verilen dağ faresini sayabiliriz.

Binaenaleyh coğrafik değişikliklerin aynı derecede ehemiyetli biyolojik değişikliklerle müterafık olduğu görülmektedir.

İşte bu kadar çok değişen vasatlar içinde beşer hayatının tecelli ve tekâmül ettiğini göreceğiz. Bu hâdiseler gelecek konferansların mevzuları olacaktır.,,

B. Tahsin Üzer iyileşti

Şehrimize gelen malûmata göre üçüncü umumî müfettiş B. Tahsin Uzere Pariste yapılan ameliyatın muvaffakiyetle neticelendiğini memnuniyetle yazmıştık. B. Tamsin Uzer hastaneden çıkmıştır. Sıhî vaziyetinin iyi olduğu bildirilmektedir.

Hava saldırımlarına karşı korunma

Hava saldırımlarına karşı korunma kanun projesini tetkik eden muhtelif bakanlıklar delegelerinden mürekkeb komisyon bugün iç bakanlıkta toplanarak tetkiklerine devam edecektir.

Vilâyetler ve ziraî kalkınma

Ziraat bakanlığı, vilâyetlerin büyük ziraî kalkınma hamlesine esaslı bir şekilde iştirâklerini temin için bir kanun projesi hazırlamıştır. Ziraat kongresinin tetkikine de arzedilecek olan proje, vilâyet hususî idarelerinin kültür ve bayındırlık işlerine muayyen bir nisbet içinde iştirâkleri gibi ziraat ve baytar işlerine de tesbit edilen bir nisbet dahilinde iştirâklerini sağlamakta ve hususî idareleri ziraat ve baytar işlerine tahsis edecekleri paraların kanunî hükümlerle sarfını temin etmektedir.

Tekirdağlı Hüseyin İstanbula döndü

İstanbul, 22 (A.A.) — Pehlivan Tekirdağlı Hüseyin bugün saat 14.40 da Romanya kumpanyasının Daçya vapuriyle şehrimize gelmiş ve rıhtımda matbuat mensupları ve bir çok takdirkârları tarafından karşılanmıştır.

Trakya mandıralarında kontrol

Her sene Trakyada peynir yapılan mandıralar Sıhat Vekâleti teşkilâtına mensup tabibler tarafından kontrol edilirdi. Bu sene yine peynir yapmak zamanı gelmek üzere olduğundan Edirne vilâyetince bu teftişlere başlamak için icabeden tedbirler alınmıştır.

Şiire yirmi beş yılın getirdiği değişiklik!

Edebiyat hocası rahmetli Şahabeddin Süleyman'ın ellerinden tuttuğu, beğendiği ve ilk defa edebiyat âlemimize tanıttığı iki genç vardı: Şair Halid Fahri ile nasir Hakkı Tahsin !

Hakkı Tahsin, üstadının kendisinden beklediği eserleri veremeden mütareke yıllarında, İstanbulda genç genç hayata gözlerini yumdu. Halid Fahri ise "Baykuş,, adlı piyesile tam şöhretini yapmış, fakat o eseri yazdığı için Şahabeddin Süleymanın gözünden düşmüştü. Fakat Halid Fahri, üstadının ölümünden sonra da kalemi elinden bırakmamış, "ilham perisi,, nin eteklerinden ayrılmamıştır: Yazdı, yazıyor ve saçlarına tek tük ak düşmesine rağmen daha uzun zamanlar da yazacaktır.

Halid Fahrinin ilk şairlik günlerinde edebi şöhret merdiveninin ilk basamaklarını çıkarken yazdığı bir manzume vardır ki bir kıtası şudur:

Camlarda şafak söktü, eşiklerde duranlar,
Etrafa koşan, peykede bağdaş oturanlar,
Herkes gülüyor, ince acem şalları belde;
Hariçte düğün var çıkıyor göklere belde.

Bu şiir Asyanın ortalarına doğru ilerliyen hayalî bir kârvanın ardından yazılmıştı. Aynı şair, bu şiirinden tam bir çeyrek asır sonra çıkardığı son şiir kitabına "Suya dalan gözler,, adını vermiştir. Bu yeni eserden de bir kıta alalım :

Yarınkular

Telleri titriyor sanki bir orgun !
Taş merdivenlerde soluyan yorgun
Gölgeler çıkıyor apartımana,
Akşam ses veriyor içimden bana.

İki kıtayı birbirile kıyaslayacak olursanız, seslerin, manzaraların, hayallerin, yani şiire ilham veren bütün malzemenin yirmi beş senede ne kadar değiştiğini görürsünüz:

Deve çıngırağı yerine org; han eşikleri ve peykeler yerine loş bir apartımanın taş merdivenleri; göklere çıkan belde yerine o merdivenleri yorgun argın tırmanan gölgeler.

İlk gençliğinde büyük bir mirasyedilikle hayalini Çin sınırlarına kadar gönderen şair, şimdi oturduuğ mahallenin çevresi içinde şiir devşirmektedir! — T. İ.

Bir miras davası !

İstanbuldan gelen bir telefon haberi, büyük şair Abdülhak Hâmidin varisleri tarafından bir miras davası açıldığını bildiriyordu. İşin hukuk tarafına aklımız ermez. Yalnız bu vesile ile bir mizah şairinin büyük harb senelerinde, Hâmid üslûbunu taklid ederek yazdığı bir beyit hatırımıza geldi:

Benden bu cihanda eski üslûp
Bir Faik'a yadigâr kaldı .

Her nedense büyük şair, o zaman bu küçük latifeye içerlemiş ve şairini zamanın sadrâzamına şikâyet etmişti.

İstanbulda açılan davânın ise bu beyit kadar bile edebiyat tarihini ilgilendirecek tarafı olmasa gerektir.

İsviçrede manevralar !

İlânlı veya ilânsız harb; sahici veya erzats sulh, vaziyet ne olursa olsun, İsviçre, Avrupada daima bir barış vahası manzarası arzediyordu. Yeni vaziyet, bu sulh memleketini de silâhını omuzlamağa, sınırlarında manevra yapmağa sürüklemiştir. Fakat silâhların çatılmasma, topların mevzilere konulmasına bu kadar alışık olan dünya, İsviçrenin ateşe el sürmemesine o kadar alışmıştır ki onun ufak ölçüde bir manevra yapmak isteyişi bile sağda solda yadırganıyor.

Sözün kısası, konu komşuları Giyom Tel'in torunlarına kendi çocuklarının başına elma koyup nişan attırmak bile istemiyorlar;

— Sen elindeki zeytin dalından top kaması yapmağa kalkışma; sulhtan ayrılma. Diyorlar; muharebe oyununu, lâzım gelirse, biz oynarız, sen de seyredersin !

Eski ve yeni muharibler!

"Napoli, 20 (A.A.) — İtalyayı ziyaret etmekte olan 500 eski alman muharibi prens Saks Koburgun riyasetinde buraya gelmişlerdir. Eski alman muharibilerine bir sempati nümayişi yapılmıştır.,,

Ajansın bu telgrafına bir gazete 24 punto harflerle şu başlığı koymuş: "Eski alman muharibleri İtalyada,,

Bu başlığı okuyunca şayed,

— Peki, yeni alman muharibleri nerede?

Diye sorarsanız cevabını vermek güç değildir:

— Avusturya topraklarında ve Çekoslovakya sınırında !

Artist Naşid !

Uzun bir müddet şahsı da sanatı da hor görülen artist Naşidin sanat hayatına girişinin otuz beşinci yıldönümü münasebetile bir tören hazırlanmakta, bu münasebetle gazetelerde neşriyat yapılmaktadır.

Bütün bu takdirler Naşidin hakkı idi. Halkın içinden çıkan hangi samimî çehre hatırlıyorsunuz ki sevilmemiştir: İşte hakikî Naşid, işte hayalî Karagöz !

HAVA

Hava sıcak fakat bulutlu geçti

Dün şehrimizde hava bulutlu geçmiştir. Günün en düşük ısısı sıfırın üstünde 2, en yüksek ısısı ise 18 derecedir.

Yurdun Karadeniz kıyılarında hava açık diğer bölgelerinde bulutlu geçmiştir. 24 saat içinde hiç bir yerde yağış olmamıştır. Karla örtülü yerlerde karın kalınlığı Erzurumda 30, Vanda 5 santmetredir. Yurdda en düşük ısılar sıfırın altında olmak üzere Çorumda 2, Kayseri ve Kastamonuda 4 Erzincanda 6, Vanda 9, Erzurumda 11, Karsta 14 decedir. En yüksek ısılar da Diyarbakırda 16 İzmirde 18, Adanada 21, Bodrumda 22 derecedir.

DIŞ İCMAL

İngilterenin tarihî rolü

Biliyoruz ki, Çekoslovakya Almanya'nın bir taarruzuna uğrıyacak olursa, Fransa bu küçük devlete yardım edecektir. Ve gene biliyoruz ki aynı taarruz halinde Sovyet Rusya da Çekoslovakya'ya yardım etmeğe karar vermiştir. Fakat böyle bir taarruz karşısında İngiltere'nin vaziyeti ne olacaktır? Bu, ingiliz dış politikasının yakın zamanlara kadar mübhem olan bir noktası idi. Fakat Avusturya'nın Almanya'ya iltihakından ve Çekoslovakya'nın mukadderatı da günün meselesi haline girdikten sonra, salâhiyetli ingiliz devlet adamları tarafından söylenen sözler bu noktayı aydınlatmaktadır. Çekoslovakya meselesi hakkında ingiliz başvekili Avam Kamarasında sorguya çekildiği gibi ingiliz hariciye vekili Halifaks da bu mesele üzerinde lordlar kamarasında beyanatta bulunmuştur. İngiliz dış politikasını idare eden bu iki zatın ifadelerine göre, İngiltere hükümeti Çekoslovakya'ya karşı yapılacak bir taarruz halinde bu devletin toprak tamamlığını korumak için teahhüde girişmiş değildir. İngilterenin Çekoslovakyaya karşı teahhüdü, ancak Milletler Cemiyeti misakiyle giriştiği teahhüdden ibarettir. Filhakika dün Milletler Cemiyeti misakiyle girişilen teahhüd, Çekoslovakya için büyük bir kıymet ifade ediyordu. Fakat Milletler Cemiyetinin bugünkü vaziyetinde böyle bir teahhüdün hiç bir kıymeti olmadığı Avusturya'nın misalile anlaşılmıştır. İngiltere hükümetini daha sarih bir teahhüde bağlamak için bazı avam kamarası azâları tarafından sarfedilen gayret müsbet bir netice vermemiştir. Gerek Çeymberlen ve gerek Halifaks, bu teşebbüslere karşı şu cevabı vermişlerdir:

Bir devlet dünyanın her tarafında statükoyu muhafaza etmek için teahhüd altına giremez. Statükonun muhafazası için Milletler Cemiyetiyle girişmiş olduğumuz ayrı olarak girişebileceğimiz teahhüd, ancak hayatî menfaatlerimizin alâkadar olduğu mıntakalar hakkındadır. Orta Avrupa İngiltere için böyle bir mıntaka değildir.

Gerçi Almanyanın bugün için Çekoslovakyaya taarruz niyetinde olmadığını Göring çek hükümetine bildirmiştir. Taarruz etmek istese de bugün Sovyet Rusyanın ve Fransanın müştereken kuvvetlerinden ve İtalyanın artık şüpheli hale giren siyasetinden korktuğu için böyle bir teşebbüse girişemez. Fakat İngiltere devlet adamlarının Orta Avrupa hakkındaki bu sözlerinde, Milletler Cemiyetinin yıkılışından sonra başlıyan yeni muvazene devrinin atmosferi seziliyor. İngiltere bundan böyle, ancak kendi menfaatini alâkadar eden meselelerde statükoyu korumaya çalışacaktır. Ve tabii aynı siyasetin devamı olarak, icab eden yerlerde de kendi lehine değiştirmeğe çalışmaktan çekinmiyecektir. Bu, işte Milletler Cemiyetinin kurulmasından evvel Avrupa devletleri arasındaki münasebetlerin nazımı olan prensiptir ki, artık buna alışmaklığımız lâzımdır.

İngiltereye gelince; asırlardan beri inğiliz dış politikasının temeli Avrupa kıtasında böyle bir muvazeneye dayanmıştır. Fransa kuvvetli olduğu zaman İngiltere Prusyayı tutmuştu. Sonra Almanya kuvvetlendi. Buna karşı da Fransayı tuttu. Büyük harbta Almanya çok ezildi. Fransa Avrupanın hâkim devleti vaziyetine geçti. Bu İngiltere'nin pek hoşuna gitmiyordu. Fakat Fransa Sovyetlerle misakı imzaladıktan sonra ve hele Laval 1935 senesi ikinci kânununda İtalya ile anlaşır anlaşmaz, İngiltere, derhal Almanyanın silâhlanmasını temin etmekle buna karşı mukabele etti. Aynı zamanda habeş meselesinde zorluk çıkarak Fransa ile İtalyanın arasını açtı.

Fransa ile arası açılan İtalya, Almanyanın kolları arasına atılınca, bu defa da Orta Avrupa hakkında alâkasızlık göstererek Almnyayı Avusturya üzerine yürümeğe teşvik etti. Bu da alman - italyan rekabetinin tohumlarını ekmiştir.

Bütün bu politika manevraları arasında ekseriya gözden kaçırılan ehemiyetli bir nokta, Almanya ile İngiltere arasındaki münasebetlerdir. Harbtan beri, İngiltere Almanyayı koruyor. Almanya da İngiltere için hayatî olan bir meselede dikine gitmiyor. Bu da deniz silâhları meselesidir. Harbtan evvelki Almanya ile İngiltere arasındaki en ehemiyetli ihtilâf mevzuu deniz silâhları etrafında rekabetti. Hitler Almanyası bu hatâyı yapmıyor. İngiltere ile deniz silâhları meselesinde anlaşmıştır ve iki devlet arasındaki münasebetlerin gergin göründüğü sıralarda bile bu anlaşmayı bozmamıştır.

İngilterenin Almanyayı takviye siyaseti ne kadar devam edecek? Muvazene hasıl oluncaya kadar. Filhakika bugün İtalya - Almanya kombinezonu kuvvetli görünüyor. Fakat ingilizler, Berlin - Roma mihverinin devamlı olacağına inanmıyorlar. Avusturya darbesinden sonra İtalya ile Fransa arasında bir yaklaşma temayülleri görünmeğe başladı. Ve yeni vaziyette İtalyanın tabiî yeri, Almanya cephesinde değil, fransız cephesindedir. Hulâsa cepheler henüz oluş devrindedir. Fakat İngiltere de tarihî rolünü oynamaktadır. Bu da Avrupa kıtasında muvazene kurmak. İngiltere de bu muvazene içinde ingilizlerin kendilerine pek yakıştırdıkları hakemlik vazifesini yapmak.

DÜNYA HABERLERİ

Amerikanın mütemim deniz proğramı

1 milyar sarfiyle 46 harb gemisi, 22 muavin gemi 950 uçak yapılacak

Vaşington, 22 (A.A.) — Parlamento 100 reye karşı 291 rey ile bir milyar dolarlık bahriye büdcesini kabul etmiştir. Büdce şimdi âyan meclisinin tasdikine arzedilecektir.

Bu büdce 46 harb gemisi, 22 muavin gemi ve 950 tayyare inşasına imkân vermektedir. Yeni inşa edilecek gemiler şunlardır:

3 zırhlı, 2 tayyare gemisi, 9 kruvazör, 23 muhrib, 9 tahtelbahir.

Bu gemiler takriben 731 milyon dolara, muavin gemiler ise 247 milyona mal olacaktır. Tayyarelerin inşası 106 milyon dolara mal olacaktır.

İnfiradcılar bozguna uğradılar

İyi malûmat alan mahfiller, meclisin, mütemmim deniz programını 291 rey ekseriyetle kabul etmek suretiyle, infirad taraftarlarına ağır bir hezimet darbesi indirdiği kanaatindedirler.

Meclis, bu mahfillerde Amerika milletinin dış vaziyetin tehlikelerini hesaba kattığının ve lüzumlu olan silâhlanmaya gecikmeden tevessül etmeğe azmetmiş bulunduğunun yeni bir işareti olarak telâkki edilen "ittihad,, ı göstermiştir.

Yeni kanun muayyen hiç bir tonilato tesbit etmemektedir.

Amerika Almanyaya helium gazı vermiyecek

Ayrıca, iyi bir kaynaktan öğrenildiğine göre, hükümet, Almanyaya helium ihracatını tehir edecektir. Dahiliye nazırı İkes, bu gazın tamamiyle yeni Zeplinler ve kısmen de askerî kabili sevk balonlar için kullanılmasından korktuğu için bu maddenin hemen teslimine itiraz etmiştir.

Londra'da deniz eksperlerinin toplantısı

Londra, 22 (A.A.) — İngiliz, fransız ve amerikan deniz eksperleri dün akşam dış işler bakanlığında toplanarak 1936 tarihli deniz muahedesinde derpiş edilmiş olan tahdidata bağlanmamak için sahabet maddesinin tatbiki imkânlarını araştırmışlardır.

Harb halinde Fransada TOPYEKÛN HARB prensipi tatbik olunacak

Paris, 22 (A.A.) — Parlamento bu sabah harb halinde milletin teşkilâtlandırılması projesini müzakere etmeğe başlamıştır.

B. Miyelle aşağıdaki esas fikirlere dayanan lâyihanın tarihçesini yapmıştır.

"Topyekûn harb,, fikri, hazerdeki teşkilâtın seferdeki idarî ve iktısadî teşkilâta intibak ettirilmesi.

B. Miyelle alman teşkilâtının neden ibaret olduğunu anlatmış ve bu teşkilâtta her şeyin, hattâ kadınların ve çocukların da kullanılması derpiş edilmiş olduğunu ve harbın merhametsizce ve süratle cereyan etmesi istihdaf edildiğini söylemiştir.

Müzakereler esnasında birkaç hatib söz almış ve bunlardan sonra Lui Maren, hükümetin haricî siyaseti hakkındaki istizahlara geçilmesini istemiştir.

Parlamento 180 reye karşı 398 reyle Lui Maren'in teklifini reddetmiştir.

Silâh imalâtının hızlandırılması için tedbirler

Paris, 22 (A.A.) — Silâh imalini hızlandırmak için hükümet tarafından sarfedilen çalışmalara dün akşam saat 17 de devam edilmiş ve B. Blum, yanında millî müdafaa ve iş meseleleriyle alâkadar nazırlar bulunduğu halde, endüstriyelleri kabul etmiştir.

Evvelki görüşmelerde verilen izahlar ve BB. Blum ile Daladye tarafından memleketin müdafaası için kendilerine ve işçilere yapılan müracaata cevab veren delegeler, gayret ve arzularının millî müdafaanın teşkilâtlanmasında millet için masruf olacağını bildirmişler ve sosyal kanunları samimî bir surette tatbik arzularını teyid eylemişlerdir.

Endüstri delegeleri, işçi heyetlerinin beyanatlariyle mutabık olarak, işin rasyonel bir surette teşkilâtlandırılmasının ve makinaların ikmal ve ıslâhının lüzumlu olduğunu bildirmişlerdir.

Yemen veliahdi İstanbula geliyor

İstanbul, 22 (Telefonla) — Yemen kıralı İmam Yahyanın oğlu Seyfülislâmülhüsnü'yü İstanbulda karşılamak için bir program hazırlanmıştır. Misafir Edirnede mihmandarları, Sirkecide İstanbul vâlisi ve kumandanı tarafından askerî törenle karşılanacaktır.

Öğleyin prens şerefine Parapalasta bir ziyafet verilecek ve misafir o akşam Ankaraya hareket edecektir.

Verilen haberlere göre Ankarada iki gün kalacak olan misafir tekrar İstanbula dönerek burada beş gün kalacaktır.

Frankistler Katalonya üzerine ilerliyorlar

Taarruzun ikinci safhası başladı

Hueska, 22 (A.A.) — Franko kıtaları bu sabah taarruzlarının ikinci safhasına başlamışlar ve Ebr nehrinin sol sahilinde Katalonyaya doğru harekete geçerek hükümetçi cephesini Boleasa ile del Abadiada arasında muhtelif noktalardan yarmışlar ve saat 13 de Liertaya girmişlerdir. Franko kuvvetleri bütün cephede ileri yürüyüşlerine devam ediyorlar.

Frankist taarruzları

Barselon, 22 (A.A.) — Millî müdafaa Bakanlığının tebliği:

Düşman 47 tank ve birçok tayyare ile Kastelseras - Torrevilla istikametindeki hattımızı yarmağa birkaç defa teşebbüs etmişse de tamamen tardedildi.

Torrevilla üzerindeki Galandra istikametinde bir hücumdan sonra, düşman hafifçe hatlarımıza sokulmağa muvaffak olmuşsa da parlak bir mukabil hücumdan sonra çekilmeğe mecbur olmuştur.

Bombardımanlar devam ediyor

Düşman tayyareleri sahilin birkaç noktasını, ezcümle Tortosa'yı bombardıman etmiştir.

Dün akşam saat 18 de, son hava bombardımanlarından ölenlerin yekûnu 820 ye yükselmekte idi. Henüz enkaz altında birçok ceset vardır.

Bir hava muharebesi

Dün saat 4,30 da Reus civarında bir hükümet tayyaresi iki âsi deniz tayyaresiyle muharebeye tutuşmuş ve bunlardan birini düşürmüş, diğerini de yaralamıştır. Yaralanan tayyare bombalarını denize attıktan sonra kaçmıştır.

Kaçırılan denizaltı gemisinin davâsı

Brest, 22 (A.A.) — Ceza mahkemesi "C. 2.,, numaralı ispanyol denizaltı gemisinin kaçırılması hakkında kararını vermiştir.

Geminin kumandanın Tronkoso ile Granden ve Seratz, harb silâhı taşımak cürmünden dolayı altı ay ve memnu silâh taşımak cürmünden dolayı da beşer gün hapse mahkûm edilmişlerdir.

Silâh ithali cürmünden dolayı beraat etmişlerdir. Sua beraat etmiştir.

Şansinin cenubunda japonlar gerilerken

Prens Konoye de işgal edilen yerlerin boşaltılmıyacağını söylüyor

Hankeu, 22 (A.A.) — Resmî tebliğ: Şansinin cenubunda sarı nehrin şimal kıyısına varan japon kıtaları, tamamiyle geriye çekilmeğe mecbur edilmiştir. Japonlar şimal Tankuvan ile Sençov arasında Lunghay demiryoluna garb mıntakasından akın yapmaktadır. Çinpunun şimal mıntakasında japonlar, Suçov - Çinpulunghay demiryolu iltisak noktasının 130 kilometre ilersinde Penkçiene şiddetli bir taarruza kalkmışlardır. Düşman ileri kolları Pekçiene girmeğe muvaffak olmuşlarsa da bir müddet sonra Çin takviye kıtalarının gelmesi üzerine geriye püskürtülmüştür.

Japonya işgal ettiği yerleri boşaltmak niyetinde değil

Tokyo, 22 (A.A.) — Başvekil prens Konoye parlamentoda beyanatta bulunarak Japonyanın Çindeki faaliyetine hudud çizmenin müşkül olduğunu söylemiştir.

Başvekil demiştir ki:

"— Emniyetle şu kadarını söyliyebilirim ki Japonya işgal ettiği arazinin en ufak bir parçasını bile boşaltmamağa katiyen karar vermiştir. Hükümet işgal edilen arazinin endüstriyel ve ekonomik zenginliklerini işletmek tasavvurundadır.

Bir japon vapurunda yangın çıktı

Tokyo, 22 (A.A.) — 1850 tonluk Yeiko Meru vapuru Koreden Tiyençine giderken bu sabah saat dörtte Taku açıklarında ateş almış ve imdat işareti göndermiştir. Vapur karaya oturmak üzere en yakın plâja doğru yol almaktadır. Vapurda bir çok yolcu vardır.

Bir hâdise

anghay, 22 (A.A.) — Bugün öğleden sonra Hongkevdeki japon bölgesinde son süratle giden bir otomobile binmiş olan bazı meçhul şahıslar yoldan geçenlere ateş etmeğe başlamışlardır. Atılan kurşunlardan biri, sivil japona isabet ederek öldürmüştür. Bu hâdise üzerine enternasyonal bölgeye giden bütün köprüler kapanmıştır.

Amerika Japonyadan tazminat istiyor

Vaşington, 22 (A.A.) — Hariciye nezareti, Şanghaydaki yaralanan üç amerikalının ailesi ve batan Panay topçekeri hâdisesi münasebetiyle Japonyadan tazminat istemiştir. Bu tazminat miktarı bir milyon dolardan fazladır.

Madam Dolfus, çocuklariyle beraber

Madam Dolfus ve çocukları İsviçrede

Bern, 22 (A.A.) — Eski şansöliye Dolfus'un karısı, iki çocuğiyle birlikte Lüsern gölü üzerinde Brünnene gelmiştir. Madam Dolfus çocuklarını bu civarda bir mektebe yerleştirmiştir.

Avusturya plebisitine kimler iştirâk edecek?

Berlin, 22 (A.A.) — Avusturyada 10 nisanda yapılacak plebisite kadın, erkek en geç 10 nisan 1918 de doğmuş olan kadın, erkek bütün avusturyalılarla bütün Avusturya federal vatandaşları iştirâk edecektir. Bu plebisite politik sebeblerden dolayı mart 1933 denberi tabiiyetlerini kaybetmiş ve yahud gene politik sebeblerden dolayı Avusturyayı terketmeğe mecbur bulunmuş olan avusturyalılar da iştirâk edecektir. Bu gibi şahısların bu arada alman vatandaşlığını kabul etmiş olmaları, plebisite iştirâk etmek için bir engel teşkil etmemektedir.

Avusturya sınırlarında kardeşlik tezahürleri

Viyana, 22 (A.A.) — Marburg'daki alman sınır karakoluna kumanda eden zabit yugoslav sınır karakol kumandanının daveti üzerine ufak bir müfreze ile Yugoslavya sınırını geçmiştir. Alman ve yugoslav subayları dostane sözler teati etmişlerdir.

Avusturya, alman ve maacr müfrezeleri bu sabah saat 11 de macar arazisinde Burgenland'da kâin Agafalva'da toplanarak kardeşçe tezahürlerde bulunacaklardır.

Ecnebi dövizleri dün borsada muamele görmemiştir.

Arşidük Antuvan tevkif edildi

Bükreş, 22 (A.A.) — Viyanadan alınan malûmata göre, polis, Arşidük Antuvan Habsburg'u tevkif etmiştir. Bunun sebebi arşidükün Sonnberg'deki şatosunda muzır evrak bulunmuş olmasıdır.

Anşlus, Milletler Cemiyeti azâlarına bildirilecek!

Cenevre, 22 (A.A.) — Avenol, Avusturyanın ilhakını ve bu memleketin milletler cemiyetinden çekildiğini cemiyete bildiren alman notasını aldığını bildirmiştir.

Avenol'un Berlin'e gönderdiği cevabî notada ezcümle şöyle denilmektedir:

"Mektubunuzu cemiyet azâlarına tebliğ edeceğim."

B. Şuşnig hâlâ mevkuf

Viyana, 22 (A.A.) — Eski başvekil Şuşnig hâlâ apartımanında oturduğu ve bir askerî müfreze tarafından muhafaza olunduğu bildirilmektedir. Evlenip evlenmediği hakkında müsbet bir haber alınamamıştır: Viyananın eski belediye reisi Şmid'e gelince, kendi partisi âzasına mukavemet etmek üzere silâh dağıtmış olduğundan dolayı mahkemeye verilecektir. Reisicumhur Miklâs tamamile serbesttir ve istediği gibi gidip geliyor.

Avusturya yahudileri Milletler Cemiyetine baş vurdular

Cenevre, 22 (A.A.) — Dünya yahudi kongresinin icra komitesi milletler cemiyeti konseyine bir istida vererek müstaceliyet kararile taleblerinin tedkikini istemiştir.

Bu istidada, Avusturya - Alman askerleri tarafından istilâ edilir edilmez, yahudilerin kanun harici ilân edildikleri ve yahudiler aleyhinde tazyikler başladığı bildirilmekte ve Avusturya vatandaşlarını ekalliyetler muahedesi mucibince, milletler cemiyetinin himayesi altına koyan Sen Jermen muahedesinin maddelerini ileri sürmektedir.

Viyanadaki mevkuflar

Viyana, 22 (A.A.) — Viyanada güya on bin mevkuf bulunduğuna dair hariçte çıkan haberler hilâfına olarak salâhiyettar mahfilden beyan olunduğuna göre adî mücrimler de dahil olmak üzere Viyanadaki bütün mevkufların adedi 742 kişiden ibarettir.

Avusturya ordusu pek kısa bir zamanda alman üniformasını giyecek ve yalnız alman nişanlarını taşıyacaktır.

Mevkuf bulunanların isimleri

Viyana, 22 (A.A.) — Aşağıdaki yüksek Avusturya riceali ihtiyatî tevkif altına alınmışlardır:

Eski Avusturya basın şefi Albay Adam, vatanseverler cephesi teşkilâtı kumandanı Bekini, vatanseverler cephesi propaganda servisi şefi Beker, Antifaşist "Telegraf,, gazetesi sahibi Kolbert, eski maliye nazırı Draksler, polis ve hapishaneler direktörü binbaşı Kristen, kredit anştalt direktörü Klavsner, eski nazırlardan Ludvig, yukarı Avusturya polis direktörü Rayither, eski Viyana belediye reisleri Şmidt ve Zayts, eski umumî emniyet müdürü Vayser, Avusturyanın eski Paris orta elçisi Forkruber, imparator Şarlın kâtibi Baron Vertman, ve nihayet Levi Roçild.

Bu tevkifler muvakkat mahiyette olub yakında kaldırılabilecektir.

Ayrıca polis yağmacılıkta bulunan otuz kişiyi tevkif etmiştir.

TÜRKİYE BASINI

Balkan Türklerinin mühacereti

TAN'da Ahmed Emin Yalman, Balkanlarda ana yurda göç etmek içni bekliyenlerin milyonları geçtiğini, senede 20 bin hesabile muhaceret hareketini devam ettirecek olursak bu hareketin yarım asırdan fazla süreceğini söyliyerek diyor ki:

"Memleketin imarı ve korunması için bizim bu bir milyon yetişmiş, çalışkan, fedakâr kardeşe ihtiyacımız vardır. Onlar da günün birinde ana yurda gelmeyi akıllarına koydukları için bulundukları yerlerde köklerinden kopmuş fidanlara benziyorlar. Muhaceret zamanının geri kalması kendileri için bir işkencedir. Bundan başka etrafları yarının mirascıları ile doludur. Pek çokları eziliyorlar ve sürünüyorlar. Bilhassa yabancı saydıkları muhitlerde yaşayan insanlar için, istikbal hakkında muayyen bir düşünce ve plân sahibi olamamak, çok sıkıntılı ve elemli Dbir vaziyettir.

Muhaceret işi bir taraftan süratle yapılacak bir iş olduğuna, diğer taraftan bugünkü vasıtalarımızla bunu bir çırpıda halletmeye imkân bulunmadığına göre büyük çapta tedbir düşünmek zarureti vardır.

Bir milyon insanın asırlardan beri yaşadıkları muhitten koparılarak ana yurda nakledilmelerinde dost, barışıcı, örnek diye karşılanmaya çok lâyık bir mana vardır. Bunu bütün dünyanın pay alması lâzım gelen bir dava diye ortaya koymak ve milletler cemiyetini, milletler arası kızıl salip teşkilâtını ve Avrupa ve Amerikanın buna benzeyen teşekküllerini yardıma çağırmak çok isabetli ve faydalı bir hareket olabilir.

Bu büyük muhaceret hareketine ayrılacak para, verimli bir masraftır. Trakyada görülen tecrübelerden anlıyoruz ki yapılan masraf, bir iki senede mahsul vermeye başlıyor. Bunun için borca girmekten ve ihtiyaç olan teçhizatı ve vasıtaları hariçten uzun vâdelerle tedarik etmekten ürkmeye sebeb yoktur. Sıhî ve içtima îteşkilâttaki boşluklar da bütün dünyanın yardımile doldurulacak olursa Balkan türklerini muayyen bir plân dairesinde ve kısa bir zamanda ana yurda nakletmeye imkân kurulabilir.

Muhaceret işi büyük çapta hal çarelerine ihtiyaç gösteren bir iştir. Kendi vasıtalarımızla yapacağımız fedakârlık, senede 20.000 muhaciri nihayet 25.000 derecesine çıkarmaktan ileri gidemez. Bu suretle davâmız halledilemez. Hem memleket, çok lüzumlu bir enerji kaynağından mahrum kalır, hem de yüzbinlerce türk yabancı illerde ümidsiz, perişan, kültürsüz bir halde sürünür durur.

Vaziyeti olduğu gibi görmeliyiz. Büyük çapta bir hal çaresini hiç olmazsa yoklamak, zahmete değer bir şeydir.

İngiliz kral ve kraliçesi

Fransadan sonra Belçikaya da gidecekler

Londra, 22 (A.A.) — Bazı gazeteler İngiliz Hükümdarlarının gelecek haziranda Fransaya yapacakları seyahat vesilesiyle Belçikaya da gideceklerini bildirmektedirler.

Öğrenildiğine göre Kıral Leopold son zamanlarda Londraya yaptığı seyahat esnasında ingiliz hükümdarlarını Belçikaya davet etmiştir.

İyi haber alan mahfiller bu münasebetle ingiliz hükümdarlarının Belçikayı ziyaret edeceklerine dair şayi olan ve bir kaç kere tekzib edilen haberleri hatırlatmaktadırlar. O zamanlar hükümdarların bu yaz Fransadan başka hiç bir yere gitmeyecekleri resmen beyan edilmiştir.

TÜRK ÇANAKKALE

— 6 —

Yazan: M. Şevki Yazman

Cesedler tepesi

Almanı olduğu yerde bırakarak iki usta ile delhizleri dolaşmaya başladık: Bu lağım evvelâ bizim tarafımızdan kazılmış, tam Ingiliz siperlerinin altına geldiği vakit Ingilizler farkına varmışlar, onlar da buna karşılık bir lağım kazmaya başlamışlar, fakat geç kalmışlar, bizimkiler patlatmış ve Ingiliz siperlerini havaya uçurmuşlar. Fakat lağımın bizim siperlerdeki başlangıcı tabiî sağlam olarak duruyormuş. Bu defa bunu berhava etmek için Ingizilzler bir lağım kazmışlar, bizimkilerin altına girmişler, yalnız bizim siperin altı diye orta yerde patlatmışlar, dehlizin bir kısmı yıkılmış. Bu defa bizimkiler bu kısmın yanından sağa sapmışlar, yeni bir dehliz kazmaya başlamışlar, Ingilizler de bunu hissederek bunun altına inmişler ve bir gün lağım içinde iki tarafın kazmacıları burun buruna gelerek tabancalarını çekmişler, bir nefer bizden ve iki nefer Ingilizlerden yere serildikten sonra iki tarafta burayı kum torbasiyle örmüş, lağımı başka tarafa saptırmışlar...

Şimdi her iki taraf da karşıdakinin hangi istikamette gittiğini hissediyor ve bir an evvel ötekini alt etmeğe çalışıyor. İşte Almanın içine kapandığı dört numaralı lağımın son durumu da bu..

Bunu bana anlatan neferlerin adlarını vakia hiç bir kitab yazmıyacak ve hiçbir uydurma broşür bin bir far faralı hikâyelerle kendilerine kahramanlık izafe etmiyecektir ama hakikî kahramanlar ancak şatafattan, övünmeden hoşlanmayan bu türk çocukları olarak kalacaktır. Bunlar gönüllü olarak lağımcılıkta çalışmaya talib olan türk madencileriydi..

Çanakkalede, lağımda çalışamaya talib olmak demek, bilerek yüzde yüz ölümü göze almak demektir. Siperleri teslim alan bir fırkadan diğerine devrolunan, her gün toprağın içinde düşmanla dalaşan, kâh alta inip kâh üstte kalan fakat nasıl olsa bir gün bu toprakla havaya uçup gitmesi mukadder olan insan demektir.

Dört numaralı lağımda çalışan böyle iki usta, bizim fırka cephesine gelmiş olan yedi arkadaştan sağ kalanlardı. Fakat hiç bir korku hissetmeden:

— Arkadaşlar gitti, nasıl olsa bir gün sıra bize de gelecek!" diyorlar ve sonra ilâve ediyorlardı:

"— Memleket için olduktan sonra canımız feda olsun!...

Dehlizleri dolaştıktan sonra tekrar Almanın yanına geldim:

"— Gene çıkmak niyetinde değil misin?

"— Lağımın kapısının önündeki alan kapanmadıkça çıkmağa taraftar değilim!

"— Bekle öyle ise...

Gene yeni bir bombanın düşmesini kollayarak lağımdan dışarı fırladım, tehlikeli yerden biraz öteye geçtim ve düşünmeğe başladım:

Bir an için ve koşarak lağımın kapısının önünden geçmek bile tehlikeli. Ben geceleyin bir sürü insanla burayı nasıl kapatırım? Bu çok müşkül bir iş, muhakkak ki bir hayli da zayiat vereceğiz. Herif bizim hareketimizden bir defa kuşkulanmış ne yapmalı?

O mıntakadaki piyade tabur kumandaniyle görüştüm, bana bir çare göstermedi: "— Düşmandan mesafe yirmi beş metredir. Ne yapsak sizi el bombasından kurtaramayız." dedi. Telefonla bölük kumandanını buldum, vaziyeti anlattım:

"— Fırka katî emir verdi, bu gece ne yapıp yapıp lağımın önünü kapayacaksın.

İçeride kalmış mendebura küfür ede ede karargâhıma geldim, tertibatı aldık ve karanlıkla beraber yola düzüldük.

Yirmi nefer omuzlarında birer kalas ve yanlarında beşer kum torbası taşıyordu. Ilk kafile olarak ben ve Salih onbaşı iş yerine gideceğiz. Arkadan gelen neferler bomba fasılalarından istifade ederek kalaslarla gelecekler, hemen yerleşecekler ve lağım içerisine girecekler, kum torbalarını toprakla doldurup gene sıra ile kalasların üzerine döşeyeceklerdi.

Bunlar güzel, fakat nazariye, kuru laftı.. hakikat biz lağımın başına gelince anlaşıldı, Salih onbaşı ile ilk kalasın konacağı yere geldik. Fakat arkadan gelen nefer uzun kalası bu dar siperde bir türlü taşıyamıyordu. Kalasın ucunu yukarı kaldırınca ilk bomba beş metre ötemize düştü ve biz Salih onbaşı ile birlikte kendimizi lağımın kapısından içeri atarak saklanabildik, fakat kalası taşıyan nefercik kendisini bunun altından kurtaramadı, yaralandı, ağır yaralandı:

"— Amanın kurtarın beni!

Diye bağırınca sesi öted n duyuldu. Biz Salihle dışarı fırlayarak ve neferi omuzlarından yakalayarak lağımın içine sürükledik; fakat iş işten geçmişti; s si, bağırmayı, arkasından koşuşmaları duyan ingilizler birbiri arkasına el bombalarını göndermeğe başlamıştı. Yaklaşabilirsen yaklaş...

Lağımın içi karanlık, göz gözü görmez, yaralı nefer inler, biz Salihle beraber neferin yaralarını sarmağa uğraşırız, fakat yara o kadar çok, sızan kan o kadar fazla ki bizim yanımızdaki iki sargı beziyle buna yetişmenin imkânı yok. Bu karanlık cehenneminde bu zavallının inlemesi yetişmiyormuş gibi öte yandan aklımız ve fikrimiz dışarıdaki vazifede..

Bir müddet sonra bombalarda gene bir fasıla beliriyor, ses sada gene kesiliyor, Yaralı neferi Salihin sırtına yükleyip geri gönderiyorum. Işe yeniden başlamak istiyoruz. Ikinci nefer kalasla geliyor, gene ayni hal, bomba, nefer kaçamıyor, yaralanıyor. Kan, inleme, istirab ve karanlık. Bu defa düşman hiç fasıla vermiyor, yaralıyı olsun lağımdan çıkaramıyoruz.

Bir üçüncüyü tecrübe etmek artık fazla idi. Ne olursa olsun lağıma iki nefer daha soktum. Gündüz lağımcı ustalarının tavsiye ettiği gibi Almanı yaka paça yakalattım, dışarı attırdım. Bereket versin bir şey de olmadı. Ve biz de bu dertten kurtulduk, ertesi sabah nasıl olsa bu bombanın geldiği yeri keşfettirip bir çaresine bakacaktık.

(Sonu var)

MAHKEMELERDE

Elden düşen bir keser

Arz cazibesi kanununa aykırı olarak Havadan uçtu ve Alinin başına kondu

Bir fabrikanın marangoz atelyesinde küçük bir kavga... Satılmışla Alinin arasında bir hâdise çıkmış, Ali elindeki 80 santimlik urganı Satılmışın suratına indirmiş. O sırada Satılmışın elinde de iki kilo ağırlığında bir keser varmş. Kavgacları aralamışlar. Fakat tam bu sırada bir garabet olmuş. Satılmışın elindeki keser kanadlanmış ve gide gide Alinin kafasını bulmuş. Hâdisenin bu noktasını şahid Yusuf şöyle anlattı :

"— Sabah daha iş başı yapmamıştık. Atelyeye girdim ki Satılmışla Ali kavga ediyorlar. Arkadaşlar aralamıya çalışıyorlar. Ben de içlerine karıştım. Satılmışı tuttum. Obür arkadaşlar da Aliyi yakalmışlardı. İşte tam bu sırada nasıl oldu bilmem bir de baktım ki Satılmışın elindeki keser Alinin kafasında... Benim bildiğim bundan ibarettir.,,

Bu şahadet hâkim B. Fethiyi lâzım olduğu kadar ikna edemedi. İki kiloluk bir âletin, kuş misali 2,5 metreyi nasıl uçupta Aliyi bulduğunu şahide tekrar anlattırdı. Şahid Yusuf, hâdisenin bütün teferrüatını, mantıkî bir şekilde izah ediyor, fakat iş keserin yolculuğuna gelince :

"— Benim âsabım zayıftır Bay hâkim. Doğrusu bu noktasına nasılsa dikkat edememişim. Heyecana kapılmışım.,,

Ikinci şahid de hâdiseyi şu şekilde izah etti:

"—Satılmışın iki elini sımsıkı tuttuk Elinde de keskin bir keser vardı. Derken, nasıl olduysa oldu, bir aralık Satılmışın elinden keser kaydı,,

Hâkim şahide sordu :

— Tabiî yere düştü, değil mi ?

— Hayır, dedi şahid, Alinin başına düştü.

Tahkikat raporuna göre Ali osırada suçludan 2,5 metre uzakta olduğuna göre, arz cazibesi kanununun ilâhî bir istisnası olmuştur. Dünkü davâda şahidlerin ifadesi bir noktada birleşti :

Elden düşen ağır bir cisim, yere düşmemekte, havada bir kavis çizerek takriben 2,5 metre kadar uzağa gitmekte ve aksi gibi ekseriya bir insan kafasına düşmektedir.

Davacı Ali de verdiği ifadede bu garib seyrin izahını yapamadı. Neticede hâkim, keserin Alinin başında bıraktığı yaranın davacıyı kaç gün işinden alıkoyacağını tesbit etmek için adlî tabibin dinlenmesine lüzum gösterdi. Davâ başka güne bırakıldı.

Karışık bir emanete hiyanet dâvasına bakıldı

Birinci sulh ceza hâkimi mübaşire:

— Türkân namı diğer Nuriyeyi çağır, dedi.

Mübaşir kapıdan :

— Türkân hanım, Nuriye hanım, diye seslendi. Fakat gelen giden olmadı. Anlaşıldı ki zanlı isbatı vücud etmemiş. Hâkim hırsızlık davâsının şahidi Bayan Sahure'yi çağırdı. Fakat Sahure beş dakikanın içinde o kadar çok isim saydı o kadar çok insanı suça ortak ettiki, hâkim bile hâdisenin insicamını kaybetti. Bir kaçıncı tekrarda tebellür eden şekle göre hırsızlık şöyle olmuş. Bu bayan Sahurenin en son ifadesidir:

"— Kocamın yeğeni Elmasın, cihaz sandığını komşularımızdan Niyazinin karısı Türkâna vermiştik. Bizim evimizde yer yoktur da... Aradan gün geçti. Niyazi ile Türkân kavga etmişler. Bunun üstüne Türkân evinden bohçasını aldı bize getirdi. Emaneten bıraktı gitti. Ben bir aralık komşumun bohçasını karıştırdım. Bir de ne göreyim. Eşyaların çoğu bizim Elmasın sandığından çalınmış. Sesimi çıkarmadım. Bohçayı gene doladım, büktüm. Bir köşeye koydum. Derken bir gün Türkân bize geldi dedi ki:

— Biz Niyazi ile barıştık. Artşk bohçamı götüreyim .

Ben de dedim ki:

— Türkân eşyana bir kere bak. Eksik fazla olmasın.

Bu sözüm üzerine Türkân boğçasını yaydı, açtı. Bizim Elmasın eşyasını görünce Türkâna, bu eşyalar senin mi? dedim. Bunu deyince Türkân hemen ağlamağa başladı:

— Hayır, benim değil, Elmasın bizdeki sandığını açtım. Sandık kilitli idi ama, arkadaki çivilerini söktüm. Bu işi yaptım.

Türkân bu sözleri söylerken, Ayşe hanımla Hikmet Hanım bizde idi. Hattâ boğçanın içinden çıkan bir kadın kilotunu da kendisinin kombinezonuna benzetti. Tozpembe renkte idi. Türkân ağlayarak bunu da söyledi. Kombinezonu sökmüş, kendisine kilot yapmış. Hulâsa emanete hiyanet lik etmişler.,,

Hâdise, emniyeti suiistimal davâsı mahiyetini gösterdiği için sulh hâkimi, bunun rüyetni kendi salâhiyeti dahilinde görmedi, davâyı asliye cezaya havale etti. Evrakı da oraya gönderdi.

Üniversitede yapılacak spor tesisatı

İstanbul, 22 (Telefonla) — Üniversitede yapılmasına karar verilen büyük spor sahasının tetkiklerini yapmağa gelen mütehassıs Ankaraya döndü. Verilen haberlere göre üniversite bahçesindeki Beyazıd kulesi ile Mercan kapısı arasındaki saha bu işe tahsis edilecek, ortaya bir spor sahası kurulacak, başta kalan kısımlara atlama havuzu inşa edilecek, sahanın etrafında 40 metre uzunluğunda bir pist vucude getirilecek, Rasathane yanmda da iki büyük tenis kortiyle bir büyük spor enstitüsü yapılacaktır.

Enstitüde iki jimnastikhane, basketbol, voleybol, boks ve eskrim salonları, soyunma yerleri bulunacaktır. 3000 talebenin istifade edebileceği bu tesisat 200.000 liraya çıkacaktır.

RADYO

Ankara :

Öğle Neşriyatı: 12.30 Muhtelif plâk neşriyatı — 12.50 Plâk: Türk musikisi ve halk şarkıları — 13.15 Dahilî ve haricî haberler — 17.30 Halkevinden naklen inkılâb dersi.

Akşam Neşriyatı: 18.30 Plâkla dans musikisi — 19.15 Türk musikisi ve halk şarkıları (Leman ve arkadaşları) — 20.00 Saat aayrı ve arabça neşriyat — 20.15 Türk musikisi ve halk şarkıları (Melek Tokgöz ve arkadaşları) — 21.00 Havacılık: Ş. Hazım Ergökmen — 21.15 Stüdyo salon orkestrası: 1 - Drigo: Suite du ballet, Les millions. 2 - Borodine: d'Arlequin, No: 4 Polonise. 3 - Louis Ancel: Notturno. 4 - Beethoven: Carmencita. 5 - Erich Eineg: Adagio Sostenuto. 6 - Tschaikowsky: Barcarole. 7 - Micheli: Ninna - Nanna. 8 - Emil Ohlsen: Russischer Marsch — 22.00 Ajans haberleri — 22.15 Yarınki program.

İstanbul :

Öğle Neşriyatı: 12.30 Plâkla türk musikisi — 12.50 Havadis — 13.05 Plâkla türk musikisi — 13.30 Muhtelif plâk neşriyatı.

Akşam Neşriyatı: 17.00 İnkılâb tarihi dersi: Üniversiteden naklen: Yusuf Hikmet Bayur. — 18.30 Fatih halkevi gösterit kolu tarafından bir temsil — 19.15 Konferans: Doktor İbrahim Zati : Bulaşık cilt hastalıkları ve saçların dökülmesi — 10.55 Borsa haberleri — 20.00 Necmettin Rıza ve arkadaşları tarafından türk musikisi ve halk şarkıları — 20.30 Hava raporu — 20.33 Ömer Rıza tarafından arabça söylev — 20.45 Nezihe ve arkadaşları tarafından türk musikisi ve halk şarkıları (Saat ayarı) — 21.15 Fasıl saz heyeti: İbrahim ve arkadaşları tarafından — 21.50 ORKESTRA: 1 - Haydin: Senfoni No. 6. 2 - Delibes: Melodi Slav dö Kopelia. 3 - Drigo: Romans. 4 - Bernar: Rev dö san susi. — 22.45 Ajans haberleri — 23.00 Plâkla sololar, opera ve operet parçaları — 23.20 - 23.30 Son haberler ve ertesi günün programı.

Avrupa :

OPERA VE OPERETLER: 12.40 Beromünster — 14 Lüksemburg — 21 Roma — 21.30 Bordo, Sottens.

ORKESTRA KONSERLERİ VE SENFONİK KONSERLER: 15.25 Hamburg 16.50 Königsberg — 19.10 Berlin — 19.30 Budapeşte — 19.35 Viyana — 20 Kolonya — 20.5 Beromünster — 21 Droytviç — 21.30 Frankfurt, Strazburg, Stuttgart — 22.20 Kopenhag — 24 Frankfurt.

ODA MUSİKİSİ: 13.30 Stokholm — 22.30 Doyçlanzender.

SOLO KONSERLERİ: 15 Frankfurt — 17.15 Roma — 18.10 Königsberg — 18.15 Hamburg — 18.20 Laypzig — 21 Varşova — 21.15 Breslav — 21.30 Berlin, Königsberg, Laypzig.

NEFESli SAZLAR (Marş v. s.): 8.30 Münih — 10.30 Hamburg — 11.5 Prag — 12 Hamburg, Kolonya, Laypzig — 19.10 Hamburg.

ORG KONSERLERİ VE KOROLAR: 19 Bükreş — 21.30 Hamburg, Kolonya.

HAFİF MÜZİK: 6.30 Alman istasyonları — 8.30 Keza — 12 Keza — 14 Stuttgart — 14.10 Frankfurt, Kolonya, Laypzig — 14.15 Berlin, Münih — 15.35 Berlin — 16 Alman istasyonları — 17.10 Münih — 18 Berlin — 19.10 Alman istasyonları — 19.45 Stuttgart — 20 Berlin — 22.30 Frankfurt — 22.40 Königsberg, Stuttgart.

HALK MUSİKİSİ: 11.30 Stuttgart — 22 Varşova.

DANS MÜZİĞİ: 19.30 Stokholm — 20 Breslav — 22 Floransa — 22.30 Breslav — 23 Milano, Post Pariziyen — 23.30 Paris — 23.55 London - Recyonal — 24 Lüksemburg — 0.15 Droytviç.

23 Nisan yaklaşıyor...

Cumhuriyetin 15 inci yılında yavrularımızın kutlayacağı bu bayram evvelki senelerden çok parlak ve çok şenlikli olmalıdır.

Yurdun istikbal ümidi olan miniminilerimize şen bir bayram geçirtmek için şimdiden hazırlanalım.

BÜYÜK PETRU

Yazan: Alexis Tolstoi No: 36

Menşikof ile Katerina

İvaşka, dayağın ve acının artık durduğunu gördüğü için, kalpağını tekrar giydi, kırık kamçıyı yerden aldı, ciddî tavrını muhafaza ederek arabayı örtmeğe başladı. Delikanlı uzaklaşmıyordu. Kim bilir, belki bu tekrar bulduğu Alyoşka idi. Buna rağmen bu buluşmanın ne ehemiyeti vardı? Zira, görünüşe bakılırsa bu genç yükselerde uçan bir kuş gibi idi. Onu tanımamak belki de daha iyi idi, daha muvafıktı. Fakat kırpışan gözleri kurnazca parladı.

— Buradan Moskovaya gideceğim. Karım tuz almamı tenbih ettiği halde üzerimde yarım kopeğim bile yok... Bana altı yedi kopek borç verebilir misiniz? Bu parayı kaybetmiş olmıyacaksınız. Biz kendilerine inanılır adamlarız, size paranızı geri veririm...

— Babacığım, sevgili babacığım....

Alyoşka cebinden bir avuç bozuk para çıkardı, - fakat bakır para değil, gümüş para: Üç ruble kadar, belki de fazla... İvaşkanın gözleri dört açıldı. Nasırlı elleriyle parayı alırken titredi. Teşekkür etmek isterken dizleri kendiliklerinden büküldü... Alyoşka hemen uzaklaşarak babasının bu hareketinin önüne geçti. İvaşka, alçak sesle tekrarlıyordu: "Ah oğlum, ah oğlum!,, Kırpışık gözleri etrafı tetkik ediyordu: Uşaklardan biri parayı görmüş müydü?

Daha fazla emin olmak için paranın iki rublesini ağzına, üst tarafını da kalpağına sakladı. Çabucak arabayı boşaltıp getirdiği erzakı da makbuz mukabilinde uşaklardan birine emanet etti ve terbiyelerini sallıyarak atını dört nala kaldırıp Moskovanın yolunu tuttu.

Şu "Çar benim umurumda değildir," sözleri Vaska'ya çok pahalıya mal olabilirdi; bu sebeble gizli işler prikazının "işkence üstadları" ile tanışabilirdi... Fakat Aleksaşkayı takib ederek gözdenin koluna yapıştı, peşini bırakmadı, ve sızlanarak, parmağından çıkardığı bir yakut yüzüğü kabul etmesi için istirhamda bulundu.

Aleksaşka kıymetli yüzüğü orta parmağına geçirirken:

— Dikkat et, kibarzadem, son defa olarak imdadına koşuyorum, dedi. Bundan başka, Alyoşka Brovkin'e de, yaptığı hakareti tamir için ya para, yahud kumaş vereceksin... Anlaşıldı mı?

Aleksaşka yakuta bir göz attı, müstehzi müstehzi perukasının buklelerini sarstı ve yüksek topukları üzerinde omuzlarını sallaya sallaya uzaklaştı. O kokmuş pirohileri yüzünden saçlarından tutulup yerlerde sürüklendiği günler nerede idi, şimdi? Bu adam bu gün ne nafizdi!

Volkof, keder içinde, odasına kadar gitti, sandığını açtı, içinden itina ile bir çuha kumaş çıkardı... Gördüğü hakaret gözlerini yaşartıyordu. Bu çuha kimin içindi? Bir müjik oğlu, o şişkin suratına kırbaç hak etmiş olan bir kolop içindi, bu hediye. Teessür duyarak bir uşak çağırdı:

— Preobrajenski alayının baş trampeti — Aleksi Brovkin'e bunu götürecek ve aramızda iyi bir anlaşmanın hüküm sürmesi temennisi ile kendisini selâmladığımı söyliyeceksin.

Ve birden bire dişlerini sıkıp ilâve etti:

— Benimle alay mı ediyorsun, dişlerini dökerim senin!... Alyoşka ile de terbiyeli terbiyeli, tevazula, kelimelerini tartarak konuş.. Tehlikeli bir adam oldu... O haylaz!

Aleksaşka Menşikof, uşakların bütün sıraları, pencere kenarlarını törez kumaşlariyle örtmekle, halıları yaymakla, uzun zaman katlı kalmaktan dolayı üzülmüş perdeleri germekle, aziz heykellerini inci işlenmiş elbiselerle süslemekle meşgul oldukları bütün salonlarda Petroyu arayordu. Sarayda hüküm süren telâş, gidip gelişler ve gürültü idi.

Aleksaşka Petroyu yenge tarafından yeni düzeltilmiş bir ot anbarında buldu. Bu anbarın tavanı — yeni evliler bir mezarda imişcesine toprak altında yatmamak için — sıvasızdı. Petro, küçük törenlere mahsus kıral elbisesi giymişti. Yengeyi kabul ettiği sırada kullanmak üzere kendisine verilmiş olan küçük bir ipek mendili halâ elinde tutuyordu. Bu mendili dişleriyle yırtmıştı. Petro Aleksaşkaya baktı ve kızardı.

Aleksaşka terennüm eder gibi bir sesle:

— Güzel dekor, dedi, cennetin meleklerine mahsus bir dekor.

Petronun ağzı açıldı, hafifçe güldü. Yatağı gösterdi:

— Ne istihza!

— Eğer gelin itaatli ve sıcak davranırsa bu bir istihza olmaz... Şayet dünyada bundan daha tatlı bir şey varsa *mein Herz*, gözlerim kör olsun....

— Her zamanki gibi saçmalıyorsun.

— Ben bunu on dort yaşımdanberi bilirim... Ve bazan iyi parçalarda yakalardım... Ve denildiğine göre seninki de enfes bir şeymiş...

Petro hafifçe içini çekti, samanlığın meydanda duran direklerine, hemen hemen tavan hizasında açılmış ve renkli camlı, pencerelere tekrar baktı. Divarlara baştan başa Tahran kilimleri gerilmiş, yere kuşlar, insan başlı ve arslan gövdeli hayvanlar resmedilmiş halılar serilmişti. Odanın her bir köşesine oklar sokularak her birine de kırk kunduzla bir ekmek asılmıştı. Biribirine yanaştırılmış sıralar üzerine yirmi yedi tane çavdar demeti, bunların üstüne içi kuş tüyü dolu yedi yastık, bir ipek örtü, inci işlemeli bir çok köşe yastıkları ve nihayet hepsinin tepesine de kürkten bir takye konulmuştu. Yatağın önüne zerduva'dan yapılmış bir seccade yerleştirilmişti. Ihlamur ağacından yapılmış bir çok mini mini fıçılar yulaf, çavdar, buğday ve arpa ile doldurulmuştu.

Petro sordu:

— Demek ki kızı sen görmedin?

— Ben ve Alyoşka hizmetçileri kandırarak çatıya çıktık... İmkânsız... Senin yavuklu hep karanlık yerlerde duruyor, anası da yanından bir an bile ayrılmıyor... Onu daimî bir nezaret altında bulunduruyorlar, nazar değeceğinden korkuyorlar... Hattâ odadaki süprüntüleri dışarı çıkarttırmıyorlar... Amcaları — Lopukin'ler — omuzlarında fitilli tüfekleri, ellerinde kılıçları, gece gündüz avluda nöbet bekliyorlar....

— Sofiya'dan bir haber var mı?

— Eh, ne olacak, kızmış... Fakat evlenmeğe de mani olamaz ya? Aman dikkat et, *mein Herz*, güveği sofrasında yiyip içme. Susayacak olursan bana işaret et, sana hemen su getiririm.....

Petro tekrar mendilini ısırdı.

— Kukuy'a gitseydin! Yalnız kimse bilmesin, bir saat sonra gelirdin; ne dersin?

— Benden bunu isteme, *mein Herz*, bu sırada Mons'un kızını düşünme....

Petro, sararak boynunu şişirtti, burun deliklerini kabarttı.

(Sonu var)

HAYAT ve SIHAT

Gürültüye karşı mücadele

Şehirlerde gürültüden rahatsız olanların akıllarına gelen ilk çare, kırlık bir yere giderek orada başlarını dinlemektir. İngilterede başvekillerinin de hiç olmazsa haftada bir gün Londra şehrinin gürültüsünden kurtulabilmeleri için bir hayır sahibi Şeker köşkünü orada başvekilliğe meşruta yapmıştı. Fakat geçen hafta B. Hitler Viyanayı Berlinle birleştirince ingiliz başvekili Londranın gürültüsünden hafta sonunda da kurtulamadı...

Zaten, başını dinlemek için şehirden kaçmak doğru, herkes için mümkün de değildir. Gürültüye pabuç bırakmıyarak, oturduğu yerde sakinlik istemek herkesin hakkıdır. Hele kitablariyla çalışanlar, onları bırakıp nasıl başka yere gidebilirler?

Bir şehirde herkesin sakinliğe hakkı olduğundan dolayı, bir zamandan beri belediyeler de şehirlerde gürültüye karşı mücadeleyi kendilerine bir vazife edinmişlerdir. Vakıa bir taraftan, bina malzemesi icad eden mühendisler de çalışıyorlar, dışardaki gürültülerin evlerin içerisine girmesine, alt kattaki gürültünün yukarı kata çıkmasına engel olacak maddeler bulmak için uğraşıyorlar. Bir taraftan da gürültüyü içeriye sokmıyan camlar bulunuyor. Fakat şimdiki halde bütün evlerin duvarlarını ve camlarını değiştirmek elbette kabil olamaz.

O halde şehirlerde gürültü edenlerin gürültüyü kesmeleri lâzımdır. Belediyelerin bazıları mücadele vasıtası olarak gürültücüleri cezaya çarptırmak yolunu tutarlar, bazısı da şehir halkını nasihatle terbiye etmeğe çalışır. Lozan belediyesi şehirde gürültünün nerelerden geldiğini birer birer düşünerek gürültücülerin hepsine ayrı ayrı nasihatler tertib etmiş. Bu güzel şehrin adı bizim tarihimize de girdiğinden belediyesinin nasihatleri biraz değiştirilerek, bizim de işimize yarayabilir.

Bir şehrin gürültüleri ilkin sokaktan otomobillerin kornalarından, yola başlarken gürültülerinden, tramvay olan yerlerde arabaların frenleri bozuk ve gıcırtılı olmasından, motörlerin patırdılı olmasından, araba kapılarının gürültüyle açılıp kapanmasından ve yaya gidenlerin bağıra bağıra konuşmalarından gelir.

Şoförler, kornalarınızı lüzumsuz yere bağırtmayınız. Lüzumunda otomobili yavaşlatınız. Pek lâzım olursa yalnız bir defa öttürünüz. Hele geceleri hiç öttürmeyiniz. Önünüze bir adam çıkarsa onu kuvvetli bir lâmbayla kaçırınız.

Yaya gidenler, siz de bu korna gürültülerinden mesulsunuz. Kaldırımdan indiğiniz vakit yolunuza dikkat ediniz. Şoförü gürültü çıkarmaya mecbur etmeyiniz. Hele geceleri yanınızdaki arkadaşlarınızla bağıra bağıra konuşmayınız.

Gürültü evlerin içinden, başka apartımanlarda karı koca kavgalarından, bayanın hizmetçiyi paylamasından, çocukların şamatasından, halıların balkonda patırdıyla temizlenmesinden ve radyonun fazla açılmasından gelir.

Biribirleriyle geçinemiyen karı kocalar, aranızda ihtilâf çıkınca biribirinize sade sürat ediniz, böyle yapınca ağır sözler de söylemiyeceğiniz için hem darginlik çabuk geçer, hem de komşuları rahatsız etmezsiniz... Çocuklara şamata ettirmezseniz sizin de başınız dinç olur. Bayanlar, hizmetçilerinizi bağıra bağıra paylamak fayda vermez. Onlar zaten kös dinlemişler, siz nefesinizi tüketmiş olursunuz. Sabahleyin halıları balkonda saatlerce dövmesi de daha ziyade kendisini komşulara göstermek içindir.

Ey radyo sahibleri, makinenizin sesini yalnız kendi işiteceğiniz kadar açınız, hafif ses daha tatlı olur, hem de parazitler daha az gürültü verirler.

Sabahleyin gelen sütçüler, süt tenekelerini biribirine vurmaktan çekininiz. Müşterileriniz sizden daha memnun olurlar.

Şehir gürültüsü fabrikalardan da gelir. Fakat yeni şehirlerde fabrikalar ayrı mahallelerde oldukları gibi yeni fabrika kuranlar da zaten makinelerinin gürültüsünü kesmeğe, kendi faydaları için, çalışırlar.

Lozan belediyesi evlerin içindeki köpekleri, bahçelerdeki horozları da düşünmüş. Onları da bağırtmayınız, diyor. Daha doğrusu, köpekleri yok etmek, horozları da kesip yemektir. Ev içinde köpeğe, şehir bahçesinde horoza yer olamaz.

Bir de, bizim sabah satıcıları var. Galiba orada satıcılar bağırmadıkları için, Lozan gürültücülerine nasihatler arasında onlardan bahis yok, zaten bizde de belediyelerimiz sabah satıcılarını bağırtmamaya çalışıyorlar ve - doğrusu - muvaffak da oluyorlar.

G. A.

BİBLİYOGRAFYA

Varlık

15 mart tarihli 113 üncü sayısı şu yazılarla çıkmıştır: Nahid Sırrı: "Edebî yeniliğimiz" kitabını karıştırırken, Yaşar Nabi: Bir kitaba ve bir idrake dair, Turgud Akkaş: Kör döğüşü, Münir Hayri Egeli: Bir millet muharrirlerini arıyor, Muammer Necib Arda: Ruhun Kadiri mutlaklığı: Neşe, Mahmud Rağıp Kösemihal: Ulvi Cemalin yeni yazıları. Avni Candar: Ahdi atika göre Etiler, on beş günün akisleri, kitablar. Receb İhsan: Melânkoli (piyes bir perde), Reşad Cemal, Baki Suha ve Oğuz Dağlının şiirleri.

Ana

Jocuk Esirgeme Kurumu tarafından neşredilen bu aylık aile dergisinin 15 mart tarihli üçüncü sayısı nefis bir kapak içinde güzel yazılar ve resimlerle dolu olarak intişar etmiştir: Bu sayıda şu yazıları görüyoruz: Kadınlarımız ve sosyete, Muazzez Tahsin Berkand: Yardım etmek bir alişkanlıktır, Ekrem Sabit: Geçmiş devirlerde ideal kadın, Doktor Ali Şükrü: Hastalarımızı ve çocuklarımızı besliyeceğimiz süd nasıl olmalıdır, Güzide Alpar: Türk medenî kanununda ananın çocuğa karşı olan vazifeleri, Aliye Temuçin: Türk kızına şiirler, Hikmet Türk: Annelere beş eğitim kaidesi, iyi bakılan çocuk mutlaka yaşar, R. Gökalp: Cumhuriyet kız enstitüsünde bir saat. Doktor Hâmid Osman Olcay: Kızamık, Zeynep Menemenci: İlk mısırlıların feminizmi, Emine Ortaç: Aile ve kadın, Mehmed Ali Tanalp: Çocukları kontrol, ayın moda hareketleri, el işleri.

SANAT HAYATI

Danunçiyo ve eserleri

YAZAN
Edmon
Jolu

On dokuzuncu asrın son yirmi beş yılında, Avrupada mükemmel bir şiir infalâkı oldu. Bu lirik inkişaf, yeni çağın başlangıcına refakat etmiş olan inkişafa tekabül ediyordu. Bu üniversel romantizm ile sembolizm arasında bu iki devri birleştirecek olan yolda bir kaç güzel isim, bir kaç güzel esere rastladık.

Bu çifte tezahürde büyük Avrupa milletlerinden her biri kendi mümessillerine sahib oldu. Gabriyel Dannunçiyo ile bu ikinci zihnî seferberliğin son mümessillerinden biri kaybolmaktadır. Yalnız Vilyem Balter Yits, sisli İrlandasında, yokluğa karışmış muhteşem bir devrin şahidi olarak kalmaktadır, sanırım. (Çok daha sonraları gelmiş olan Pol Valeri ve Pol Klodel, bu devri bize kadar uzatmaktadırlar, fakat onun mücahidlerinden olmadılar). Zaman geçtikçe yeni nesiller, bu hakikati rönesansa neler borçlu olduklarını öğreneceklerdir. Gabriyel Donunçiyo'dan bahsederken, onu, hemen hepsi cehennemî nehirleri aşmış olan o şairler grupuna dahil etmekten kendimi alamıyorum. Çehresinin aralarında ne kadar kuvvetle teressüm ettiğini görüyorum, fakat orada kendisini seven ve takdir eden bunca kimseler tarafından beklendiğini tasavvur ederken onu ölümde daha az yalnız his ediyorum.

Gabriyel Donunçiyo'nun ilk mısralarında, zamanının genç muharrirlerinin pek hoşlandıkları bazı temlere, Şeleyvari, Bodlervari temlere rastlanır. Fakat bunların arasına en güzel, en canlı bir sansüellik ve mükemmel bir musiki anlayışı karışıyordu. Daha o zamandan ne takdire şayan bir artist olduğunu gösteriyordu! İtalyancanın asâlet ifadesi bu şiirlerde en sert ve en tatlı aksanlar, cazib sonoriteler almasını biliyordu; bunlarda taklidî ahenk efeleri, leziz eninleri, demir ve tunç akislerini takib ediyordu. Orijinalite, ekseriya başka edebiyatlardan alınan ilhamda değil, evvelce görülmüş veya duyulmuş imajlara ve tahassüslere, tamamen Danonçiyovari bir zarafet veren plastiklikteydi. "Çam ormanında yağmur" gibi bir küçük şiir, ayni senfoni içinde kelimelerin tonnanlığını, ritimlerin tehalüfünü, tabiatin vücudunu ve kopacak kadar gergin bir ruhun kuvvetli ihtizazlarını cemeden bir lirizmin şah eseri sayılabilir.

Danunciyo'nun zengin şahsiyetinde canlanan muhtelif muharrirler arasında en sarsılmaz olanı hiç şüphesiz şairdir. O, Karducci'nin ve Leopardi'nin varisi olarak, meramını şiirle ifade etmek için yaratılmış bir ırkın en muhteşem yıldızı oldu.

Fransada romancı Danunçiyo, şair Danunçiyo'dan daha fazla şöhret kazandı. Romanları, hikâyeleri herkesçe malûmdur. Bunlarla Zola, Mopasan, Burje, Hüisman gibi fransız muharrirlerinin eserleri arasında karabetler arayanlar oldu. Fakat La Fonten, Rasin, Moleyr de ilham kaynaklarını müşterek bir hazineden almadılar mı? Eğer eserleri müstakil bir dehanın mükemmel birer ifadesi olarak kalıyorsa bunun ne ehemiyeti vardır? Danunçiyo başkalarından istifade etmiş olabilir. Yaratıcılığı şahsî kalmıştır; çünkü her şeyden önce şahsiyeti önünde her şeyini sürükliyen bir kudrete maliktir. O, şahsiyetlerini bir kalıbı yaratmakta değil, doldurmakta gösteren muharrirlerdendi. "Şehvet çocuğu"nda Andrea Sperelli, "Ölümün zaferi" nde Ciyorco Aurispa, "Kayaların bakireleri" nde Klaudio Kantelmo, "Ateş" de Stelio Efrena "Belki evet, belki hayır" da Paolo Tarsis, herşeyden önce, fatih hiddetleri, yarı hasta istirabları, ölüm ve hayat hususundaki teheyyüçlü ihtisası, hayvan ve şehvetli bir tabiate olan payen aşkı, lük deliliği, şiddetli fizik hüzünleri, her nevi tasarruflara karşı olan nefreti, bütün hazlara karşı uzanan enerjisi ile bizzat Danunçiyo'nun kendisidir. Bir tek romanı yoktur ki, bana, mükemmel sayfalar, silinmiyen manzaralar, insanlar ve ihtilâfların şaşırtıcı tesadüflerini hatırlatmasın. Bunlardan bir tanesi "Madam Bovari", "Babalar ve çocuklar", "Flos üezrindeki değirmen", "Cürüm ve ceza" tarzında bir şah eserdir? Sanmıyorum; fakat emin de değilim. Bu hususta zaman hükmünü verecektir.

Onun en büyük kusuru ekseriya evelce yazılmış kitablardan, sanat eserlerinden, bibliyografik garabetlerden kitab fasılları yapmasıdır. Bu zaafı bilhassa tiyatroda görülür. "Ölü şehir" Atrid'lerin yeniden yazılmasından başka bir şey değildir. Romanlarında bazan bizi kızdıran estetik muhavere dili, "Bir ilk bahar sabahı rüyası" veya "Bir son bahar gecesi rüyası"nda hakikî bir kaide olur. O zaman retorikçi'nin şaire zararı dokunmaktadır. Danunçiyo ekseriya klasikten ziyade "barok" olmuştur, fakat bu barok bilhassa sahne eserlerinde tezahür eder.

Doğrudan doğruya fransız diliyle üç piyes yazdığı malûmdur: La Pizanella, Lö Şevrföy, le Martyre de Sen - Sebastiyen, ki bu eserler bizce Debussy'nin musikisinden ayrılamaz. Fransızcayı mükemmelen biliyordu. Bir akşam onun, mecliste hazır bulunan bütün fransızların meçhulü olan orta çağ şiirleri inşad ettiğini dinledim. Eski devirlere aid erüdisyon'u ile müftehirdi. O her zamanın adamıydı.

En iyi dramı, "Jorio'nun kızı" dır,; bu eser diğerlerinden daha az sunî ve daha az ivicaçlı, vahşî ve sadedir.

Bu kadar muazzam bir çalışma, devce bir okuma ve 1895 de Floransa'da rastladığı Andre Jide "Evet, her şeyi okumak lâzım olduğunu sanıyorum, diyordu" bu kadar parlak kabiliyetler, şairin iç usaresini tüketememişti. 1863 de doğmuş olan Danunçiyo, harb başladığı zaman borçlarından kurtulmak için kaçtığı Floransada bulunuyordu. 1914 de, demek ki 51 yaşındayken en hakikî kabiliyetini keşfetti: Aksiyon adamı oldu... Ah! İşte sizin sırrınız Sperelli, Aurispa, Kantelmo, Efrena, Tarsis, işte hararetinizin ve iğrenmelerinizin, harisliğinizin ve inkisarlarınızın, muzlim hülyalarınızın ve buhranlarınızın meçhul kalmış sebebi! Kadınlar arasında saklanmış bir Akileus, Romadan uzakta can sıkıntısından patlayan bir Sezar göz önüne getirilsin... Bunlar da roman yazarlar mıydı? Dizraeli böyle başlamadı mı?

Tali kendisine iktidar mevkiini verseydi Bares ne olurdu? Danunçiyo konuşuyor, İtalyayı harekete getiriyor, harbe teşvik ediyordu. İşte tayyareci olmuştur; gökleri dolaşıyor, Viyana üzerine beyannameler atıyor, Fyume'yi işgal ediyor, İtalya hesabına Avrupaya rağmen bir vilâyet feth ediyor. Bir gözünü kör eden mermi ile yaralandığı halde ölümü arıyor.... Fakat Vittoriale'nin sükûneti içinde, şerefler, zaferler, aşklar ve maceralarla dolup taşmış bir hayatı melankolik bir şekilde bitirecektir: Hürmet ettiği ve taklid etmek istediği Rönesans'ın kahramanlarından birine lâyik, devrimizin en harikulâde hayatlarından biri. İnsan kendisine örnek aldığı insanlara ancak taklid yoluyla erişebilir. Büyük romancı, büyük şair ve büyük aksiyon adamı, Danunçiyo 1 mart 1938 günü saat 20 yi 5 geçe efsaneye karıştı: Buna lâyik olmak kudretini kendinde bulanların ezelî mükâfatı...

Bazı meteoroloji memurları hakkında bir karar

Askeri rasad teşkilâtında kullanılmakta iken bir kanunla devlet meteoroloji işleri umum müdürlüğü kadrosuna mükteseb haklarile devrolunan bazı memurların meteoroloji idaresine geçtikten sonra Millî Müdafaa Bakanlığı tarafından tesbit edilen kıdem ve terfi haklarının kabul edilip edilmemesi hususunda Maliye ve Millî Müdafaa Bakanlıkları ayrı mütaleada bulunduklarından Başvekâlet bunun tedkikini devlet şûrasından istemişti.

Millî Müdafaa Vekâleti, askerî memur iken meteorolojiye geçenlerin evelce mülkiyede ve yedek subaylıkta geçirdikleri hizmetleri kıdemlerine ilâve ederek sınıflarını tayin etmiş fakat meteoroloji umum müdürlüğü bunları kabul etmediğinden bu memurlar Millî Müdafaa Vekâletine müracaat etmişlerdir.

Maliye Vekâleti mütaleasında askerî rasad teşkilâtında mütekaid olarak kullanılan zabitlerle askerî rasad memurları mükteseb hakları ve askerlikle alâkaları kesilerek ve memur olarak dahil olacaklarını bu hususdaki kanun maddesine göre izah etmiş ve bunların askerlikle alâkaları kalmadığından kendilerinin girdikleri barem derecesinin yükseltilmiyeceğini bildirmiştir.

Devlet şurası vaziyeti tedkik etmiştir. Buna göre 3128 numaralı kanun daha evvel tatbik mevkiine çıkmış olduğundan bu kanun mucibince kabul edilen hakların tesbitine aid muamele uzamış olsa bile 3127 numaralı kanun münteseb haklarını tanıdığına göre tesbit muamelesinin ikmali kanunun neşrinden sonra mümkün olmasıı bu memurların kanunen tanınan mükteseb haklarının kaybolmasını icab ettirmiyecektir.

1 Gün için

Sevgi ihtiyacı

Yumuşak adımlarla, tatlı sesleri ve inanılmaz renklerile yavaş yavaş yaklaşmakta olan bahardan bahsetmek istemiyorum. Fakat murad ettiğim sevginin kaynağı da belki o seslerde, renklerde ve kokulardadır. Ve sevginin unsurları arasında iyi ve doğru ile birlikte güzeli duymıyan gönül tasavvur olunabilir mi?

Ancak, zamanlar çetin olduğu için ruhlar kurudur. Otomobil, şimendifer, tayyare, kısaca makine ve yalnız rakam — menfaat demiyorum — mutlak manasile sevgiyi, kalblerimizden zerre zerre kazıyor.

Geçen gün, bir zat, yakın akrabasından bir gencin ruh halini tahlil ederken yarı şaşarak, yarı acıyarak "sevmiyor!„ diyordu, "anasını sevmiyor, kardeşini sevmiyor, arkadaşını sevmiyor. Sadece yaşıyor, gününü hoş geçirmeğe bakıyor.„

— Şu halde sevilmek ihtiyacını da hissetmiyor ?

Sevmiyen, sevilmeğe muhtaç olmıyan insan... Neye ve kime inanabilir?

Daha dün, bir Avrupa gazetesinin başlığı yanında, hayretle bir ilân okudum: "Hulus ve samimiyet madalyası, yakanıza takınız, dostlarınıza takdırınız!„ Biribirinin zıddı ideolojiler, bir ailede birbirinin zıddı kardeşler, bir cemiyette birbirine karşı topluluk yaratıp sevgiyi nefrete kalbederek ruhun bu ihtiyacını kin haline getiriyor. *Hulus ve samimiyet madalyası* bu müşahededе bulunup tehlikeyi görenlerin onu önlemek için buldukları bir tedbirdir.

Kaskatı, kayıdsız, alâkasız, ve yalnız kinle harekete gelen kalbler..

Halbuki riyasızca parlayan gözlerde, sıcak bir ifade ile uzanan ellerde, muhabbetle aralanan dudaklarda insanların bulduğu sevgi ne büyük bir kuvvettir.

Babanın çocuğuna, oğulun anasına, âmirin memuruna, vatandaşın vatandaşa borçlu olduğu bu sevgiyi geliştirmeğe çalışmak lüzumu henüz bir zaruret halinde kendini hissettirmiyorsa bizim için ne mutlu!

Fakat etrafımızda olup bitenlere bakınız: Gölgesinde ferah duyduğumuz asırlar görmüş kocaman bir çınarın, bir gün, sararan yaprakları, kuruyan dalları içimize nasıl hüzün veriyorsa katre katre tükenen *sevginin* manzarası da hissedenleri öyle mahzun etmelidir.

Siz, bu sevgisizliği sezmiyor musunuz? Öyle ise ne iyi! — N. Baydar

Amerika ticaret heyeti bir hafta sonra geliyor

Amerikadan bugün şehrimizde bulunmak üzere hareket ettiğini bildirdiğimiz ticaret heyeti bazı sebebler dolayısiyle bir hafta sonra şehrimize gelebilecektir .

YEŞİL DEFTER

Yazan: Margörit Randü

31

— Takib edildiğimizin farkında mısınız?

Cimmi döndü. Karanlık bir köye geliyorlardı. Yarım mil kadar geride bir otomobilin fenerleri yolun kenarındaki direkleri ve ağaçları aydınlatıyordu.

— Belki bir tesadüftür.

Hayslop:

— Bir iki dakikadanberi dikkat ediyorum. Biz büyük caddeden ayrıldıksa, neden onlar da bizi takib ettiler.

— Sinirlenmeyin, canım.

— Gece çok karanlık olduğu için, biz nasıl onların ışıklarını görüyorsak onlar da bizim fenerlerin ışıklarını öyle farkediyorlardır. İyi nişan alabilirler. Hem git gide mesafe kazanıyorlar.

Otomobil bir dört yol ağzına gelince Cimmi:

— Sağa sap, Betters. Dedi.

Öteki otomobil de, bir kaç dakika sonra ayni istikamete teveccüh etti. Cimmi'nin dikte ettiği mahirane manevralara rağmen öteki otomobil bir türlü peşlerini bırakmıyordu. Üstelik git gide yaklaşıyorlardı da.

— Daha hızlı, Betters!

Otomobil azamî süretini almıştı.

Hayslop:

— Ayni otomobilin bir günde iki defa takibine uğramak hiç hoş bir şey değil, dedi.

Arkadan gelen otomobilin kırmızı şefild olduğundan şüphe etmiyorlardı. Hayslop iyi dikkat edince plâka üzerinde sahte plâkanın X D harflerini seçmeye muvaffak oldu. Yolun mükemmel olmasına rağmen otomobil dehşetli sıçramalar yapıyordu.

Betti:

— Şimdi ne yapacaksınız, diye sordu.

Hayslop:

— Yirmi yarda mesafeye geldiler, diye ilâve etti.

Cimmi kararını vermişti:

— Madam ki onlar bizim üzerimize ateş etmişlerdi. Biz de ayni şekilde mukabele edeceğiz.

Betti:

— Sahi mi, diye el çırptı. Aman ne heyecanlı şey.

Cimmi tabancasını hazırladı ve arka camı kırarak oradan otomobilin ön lâstiklerinden birine nişan almaya çalıştı.

İsabet ettiremeden iki defa ateş etti. Ön tarafda Jo ve Betters, yolun teşkil ettiği şeridden gözlerini ayırmadan büzüldükçe büzülüyorlardı. Betti de otomobilin bir köşesine kıvrılmıştı.

Bu heyecanlı takib onun bütün macera hislerini galeyana getirmişti. Çocuk gibi seviniyordu.

Hayslop:

— Fenerlere nişan al, dedi.

— Faydasız. Bizimkiler onların da yolunu aydınlatabilir.

Cimmi üçüncü defa ateşe hazırlanıyordu ki sert bir darbe Hayslopun dizleri yanında karoseriye vurdu.

Hayslop:

— Bize cevab veriyorlar, dedi.

Bu kadar yakına isabet eden kurşun Betti'yi hayallerinden biraz ayıltır gibi olmuştu.

—Otomobilin zeminine oturunuz, orası daha emniyetlidir.

— Merak etmeyin, korkmıyorum.

— İtaat ediniz!

Betti, Cimminin sert bir sesle verdiği emri yerine getirdi.

Cimmi bir daha ateş etti ve bu sefer hasım otomobilin fenerlerinden biri parçalandı.

Hayslop:

— Ah, ne talisizlik, diye haykırdı. Hedefe bu kadar yaklaştığı halde...

Ayni anda bir tabanca sesi ve ıslık işitildi.

Rezayr:

— Ard lâstiklerden biri patladı, derken, otomobil yana yatarak yolun kenarındaki çimenlere saplandı. Hendeğe yuvarlanmasına remak kalmıştı. Otomobilde oturanlar biribirleriyle çarpışmışdılar.

Hayslop, otomobilin devrileceğini sanarak korumak için kolunu Betti'nin beline sarmıştı.

Dümeni muhafaza için Betters'le Jo müştereken ona sarılmışlardı. Bu süratle hendeğe devrilmiş olsalardı korkunç bir felâket vukua gelebilirdi.

Bir kaç saniye sonra, yolun üzerinde şiddetli bir gıcırtı işitildi. Öndeki otomobilin birden bire durması iki otomobil arasında bir çarpışmaya sebeb olacaktı. Fakat arkadakiler tam zamanında dümen kırarak hafif bir sürtünme ile kazayı atlatmışlardı. Bir tabanca sesi daha işitildi ve Betti ile birlikte otomobilin bir köşesine yığılmış olan Hayslop başı üstündeki küçük pencerenin bir kurşunla delindiğini gördü.

Cimmi:

— Alçaklar, bizi öldürmek istiyorlar, diye haykırdı. Ve kendisini kaplamaya başlayan korku ile mücadeleye başladı.

Hayslop cevab vermedi. Onun şimdi yegâne his ettiği şey kendisine yaslanan Betti'nin sıcaklığıydi. Genç kız hareketsiz duruyordu. Bayılmış veya yaralanmış mıydı?

— Betti, dedi, bir şeyiniz var mı?

— Yok, merak etmeyin, hiç bir şeyim yok.

Jo haykırdı:

— Bakın, bakın, onlar da durdular.

Betters dümenin üzerine yaslanmıştı. Kırmızı otomobilden gene ateş edildi ve kurşun Jo'nun başı üstünden geçti.

Cimmi:

— Çabuk otomobilden inelim, diyerek ilk önce kendisi atladı.

Cimmi, hedefi kolaylaştıran fenerleri söndürdü. Ötekiler de ayni şekilde hareket ettiler ve etrafı karanlık kapladı.

Cimmi, elinde tabanca ile çukura uzandı. Yirminci asırda bir ingiliz yolu üzerinde böyle bir sahne geçmesi görülmüş şey değildi. Bununla beraber, en işlek yollarda bile sabahın ikisinde otomobillere pek sık rastlanmaz.

Yanına yatmış olan Hayslopa:

— Küçüğün bir şeyi yok ya? Diye sordu.

Yeri kuru olmasından memnuniyet duyan Betti:

— Buradayım, dedi, hiç bir şeyim yok. (Sonra sordu) şimdi ne olacak ?

Tabancasını kılıfından çıkaran Hayslop:

— Biri geçecek ve onlar da tabanı yağlayacaklar.

Daha yakından bir tabanca sesi geldi. Ötekiler de otomobillerinden inmişlerdi.

Cimmi, olduğu yerde biraz daha büzüldü. Karanlık ona tehlikelerle dolu görünüyordu. Yolda bıraktıkları otomobilin silüeti semaya garib bir şekilde çiziliyordu. Cimmi, hayatına kasdetmek için yerde sürünen bu insanlardan uzakta olmayı şimdi ne kadar isterdi.

Hayslop:

— Betti, siz uzaklaşsanız daha iyi edersiniz. Aşağı doğru kayın ve her şey bitinceye kadar tarlada bekleyin.

— Hayır. Ben yanınızda kalacağım.

— Gidin diyorum size, söz dinleyin.

— Gitmem dedim ya, ısrar etmeyin.

Yeni bir patlama Hayslopu cevab vermekten menetti. Elinde şiddetli bir ağrı his etti: Sanki bir parmağı kızğın demirle şişlenmiş gibi.

İstemiyerek inledi. Fakat patlayan tabancanın alevi, ateş edenin mevkiini ona göstermişti. Tabancasını oraya çevirerek üç defa ateş etti ve bir küfür işitti.

— Yaralandı! Dedi.

Betti kolunu tuttu:

—Hayslop, yaralandınız mı?

— Ben mi? Hayır, ehemiyetsiz bir şey.

Kurşunun hafifçe sıyırmış olduğu parmağının etrafına mendilini sardı. Betti halâ ona sokuluyordu ve bundan büyük bir hâz duyuyordu.

Solda bulunan Jo haber verdi:

— Hendekte biri var ,ona ateş edin.

Birden bire Gvayldford tarafından hızla gelen bir otomobolin gürültüsü işitildi. Tam zamanıydı.

Hayslop iki yüz metre mesafeden otomobilin ışıklarını gösterdi:

— Mesele kalmadı, dedi, nasıl tahmin ettiğim gibi çıkmadı mı?

(Sonu var)

Trabzonda bayındırlık

Hazırlanan projede şehrin ana ihtiyaçları karşılanıyor

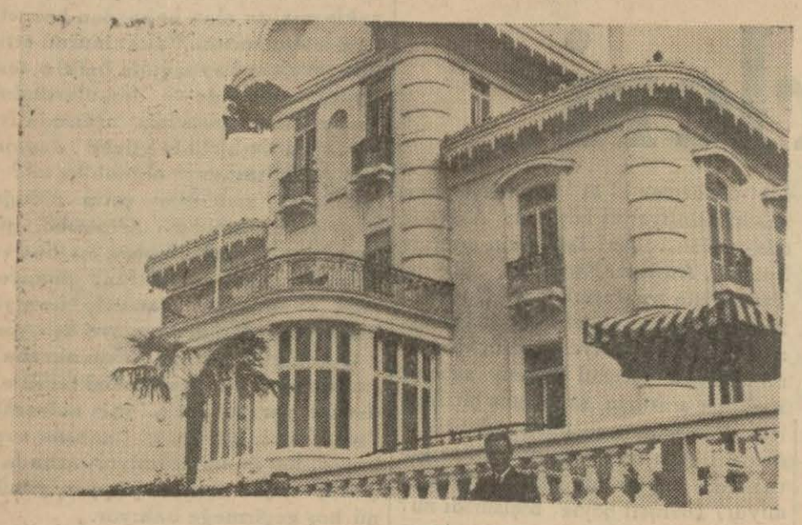

Trabzonda Atatürk köşkü

Trabzon, (Hususî) — Şehrimiz hazırlanan yeni bayındırlık projesine göre Karadenizin en güzel köşelerinden biri haline gelecektir. Yeni rıhtımlar, yollar, mahalleler şehrimizin simasını tamamiyle değiştirecektir. Şehircilik mütehassısı Prf. Lomber tarafından hazırlanan avan projesi çok zengindir.

Bu projeye göre şehrin cenub sırtındaki yol genişletilecektir. Burada bir istasyon yolu açılacak, bir kamyon parkı kurulacak, benzin yerleri tesis edilecektir.

Liman şarka doğru uzatılacaktır, ve sahile rıhtım dolma sed inşa edilecektir. Ayni zamanda, vapurların yanaşacağı rıhtım, endüstri mahallesinde kurulacak olan eşya ve yük istasyonlarına demiryollariyle bağlanacaktır.

Gömlekçi mahallesi kısmında amenejman yapılacak, Rize cihetindeki yol ile şarkta Erzurum yolu tevsi edilecektir. Sınaî mahallenin burada tesisi zarurî görülmektedir. Yirmi bir hektar genişliğini tutacak olan bu sahada antrepolar ve imalâthaneler vücude getirilecektir. Sınaî mahallenin bu tarafta oluşu duman ve sair ifrazatla şehir havasının bozulmamasını temin içindir.

Limanda ve sınaî mahallede çalışacak amelenin gidip gelişini kolaylaştırmak için bir füniküler yaptırılması da zarurî görülmektedir.

Bundan başka yolcular için oteller, şöförlerin arabaları için hanlar yapılacaktır.

Bilecikte spor

Bilecik, (Hususî) — Üç senedenberi spor bölgesi başkanlığını yapan Nihat Torumtayın sıhî sebeblerle bu işten çekilmiştir. Üç sene evel gayri federe üç kulüble kurulan bölgeye yeniden 13 kulüb girmiştir. Şehirde jimnastik, voleybol sahaları tesis edilmiş ve futbol sahasında bir tribün inşa olunmuştur. Asbaşkanlığa nafia fen memurlarından ve sporculardan Vecihi Divitçi getirilmiştir.

Bilecik meclisi

Bilecik, (Hususî) — Vilâyet umumî meclisinin müzakereleri bitmiş ve meclis dağılmıştır. Söğüt azâsı Bayan Tahsine ile Bozüyük azâsı Nuri Hekimoğlu, Osmaneli azâsı Ahmet Saral, Gölpazarı azâsı Mehmet Öner encümen azâsı olarak kalmışlardır.

Bilecik güzelleşiyor

Bilecik, (Hususî) — Kasabamız günden güne güzelleşmekte, yeni eserler kazanmaktadır. Yollar muntazam bir hale konmuş, etraflarına çam ve söğüt ağaçları dikilmiştir. Şehirde parklar ve çocuk bahçesi yapılmıştır.

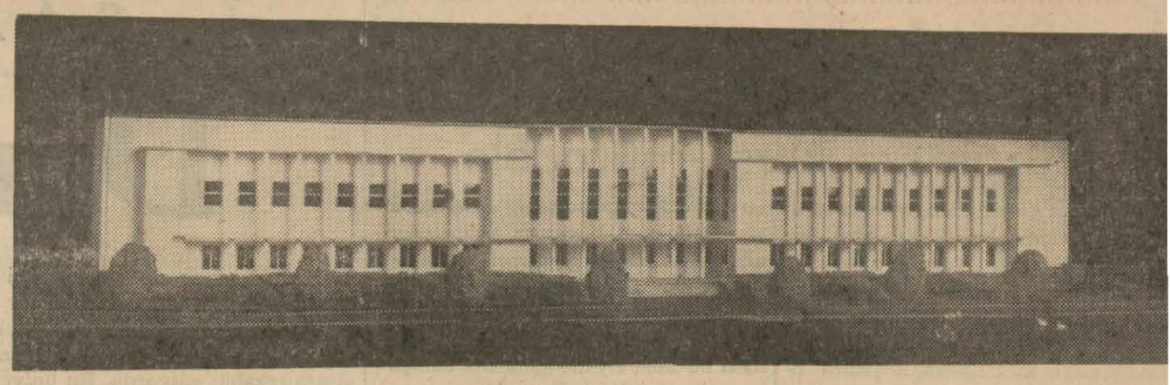

Adanada parti ve halkevi binası

Adana, (Hususî Muhabirimizden) — Adana Halk Partisi İlyönkurul ve Adana Halkevi binası için evvelce yapılmış olan plânlar, çok masraflı olacağı anlaşıldığından bu plân tadil edilmiş ve yeni inşa edilecek binaya aid maket yapılmıştır. Yeni binada hem Halkevi ve hem de Parti İlyönkurulu oturacaktır. Binanın müsamere, konferans salonları çok büyüktür.

Halkevinin misafirleri için binada ayrıca bir daire olacaktır. Gönderdiğim resimler, yeni binanın önden ve arkadan görünüşünü göstermektedir.

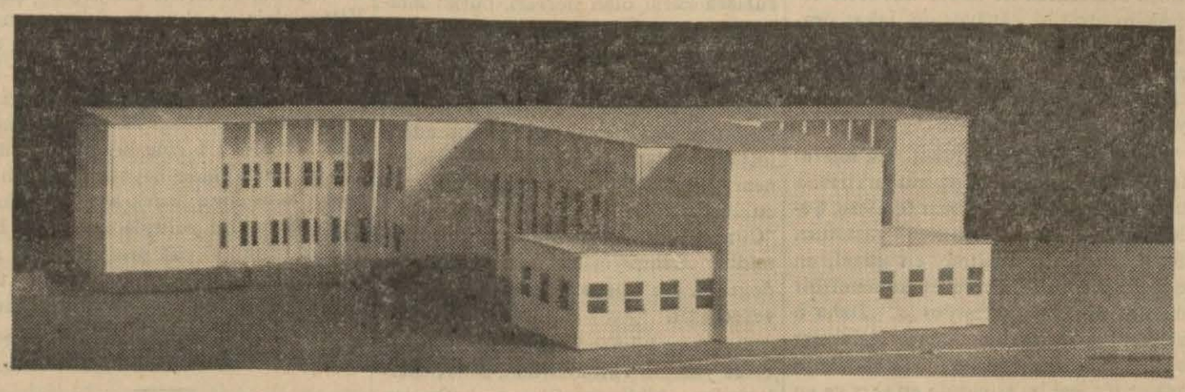

Memleketten Haber

Edirnedeki etnoğrafya müzesi zenginleşiyor

Edirne, (Hususî) — Darülkurra'ya taşınan yeni Etnoğrafya müzesi, gittnkçe zenginleşiyor, ve çeşidli eserler geliyor. Kültür Bknlığının takdir ve alâkası Edirne ve yöresi eski eserleri sevenler kurumunu çok teşvik ediyor. Geçende ziyarete gelen güzel sanatlar akademisi profesörleri müzeyi pek beğendiler. Gelen Etnografya eşyalarına zarif vitrinler yaptırılıyor, ve büyük bir zevk ile tanzim ediliyor. 3000 lira masrafla tamir gören Darülkurra gezenlerde iyi intibalar bırakmaktadır.

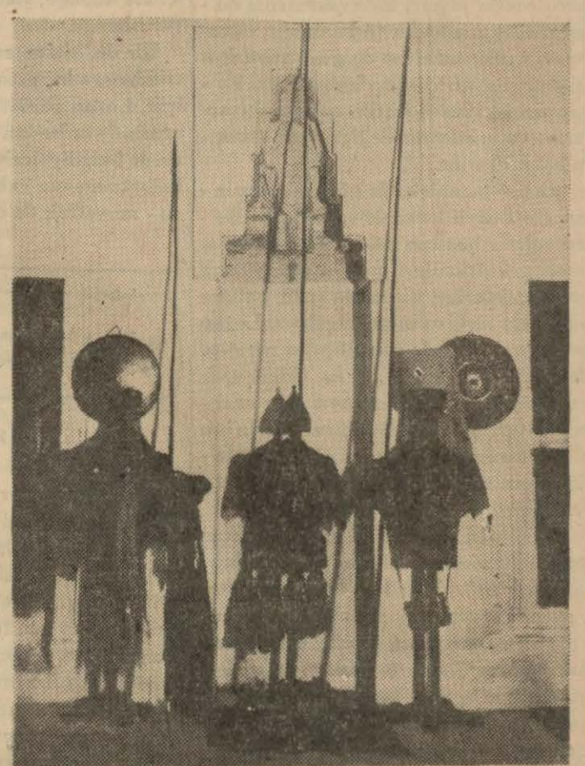

Müzeden bir görünüş

Çukurovada sıtma mücadelesi

Türk köylüsünün birinci düşmanı

Sıtmanın başı nasıl eziliyor?

Adana, (Hususî) — Bir zamanlar bütün Çukurova bir sıtma diyarı idi. Nüfusun hemen yarısını sömüren, binlerce türk ailesini mahvedip eriten, türk köylüsünde maddî ve manevî bütün varlıkları paçavralaştıran bu âfet; cumhuriyetin çelik azmi karşısında son nefesini vermiş bulunuyor.

Bugün Seyhan mıntakasında 720 köy mücadele mıntakası içinde bulunmaktadır. Bu mücadele servisinde çalışan doktorların hepsi ayın yirmi gününü köylerde geçirmekte, köylüleri tedavi etmekte ve sıtma mücadelesi için icab eden direktifleri vermektedir.

Sıtma mücadelesinin bundan başka Anamur, Silifke, Mersin, Tarsus, Adana, Ceyhan, Kadirli, Osmaniye, Kozan, ve Islâhiye merkezlerinde birer muayene evi vardır. Şehir ve kasabalar dahilinde bulunan hastaların da bu muayene evlerinde muayene edilerek kanları alınmakta ve bunlara icab eden sıtma ilâçları verilmektedir.

Geçen 937 mücadele senesinde yaz ve kış üç yüz altmış binden fazla şahıs muayeneden geçmiş ve bunların arasından yüz binden fazla şahsa teşkilât tarafından kinin dağıtılmıştır.

Teşkilât, bir taraftan eski ve yeni hastaları tedavi ediyor, diğer taraftan sıtma nakleden sineklerin üremesine mani oluyor. Şehir dahilinde mahallî belediyelerin yardımlariyle petroloj, köylerde ve bahçelerde tesadüf edilen (Anofel sinekleri) üreten suları mütehassıs ameleler tarafından ilâçlanmaktadır.

Mıntaka dahilinde bataklık kurutma işleri bir proğrama bağlanmıştır. Mersin ve Silifke yolu üzerinde bulunan asırlardanberi bir sıtma menbaı olan Erdemli bataklığı büyük kanallar meydana getirmek suretiyle kurutulmuştur. Ve (2000) dönüm arazi işgal eden bu bataklık ziraata elverişli bir şekle getirilmiştir.

Bundan başka Tarsusa yakın ve köylünün sıhatini bozan ve içerisinde 100 den ziyade tabiî artezyen bulunan Karabucak bataklığı da açılarak 7 kilometrelik bir kanalla su işleri dairesi tarafından akıtılmağa başlanmış ve bataklığın kurutma işi 2 senelik programa bağlanmıştır.

Ayrıca Kadirli ovasında bulunan (80.000) dönüm araziyi kaplıyan Akçasaz bataklığı ve Islâhiyede 4 bin dönüm büyüklüğündeki Fevzipaşa gölü bu programa idhal edilmiştir.

Çukurovalılar hayat ve sıhatlarını yüksek cumhuriyet hükûmetimizin kurduğu bu teşkilâta borçludur. — *İ. O. Yiğitbas*

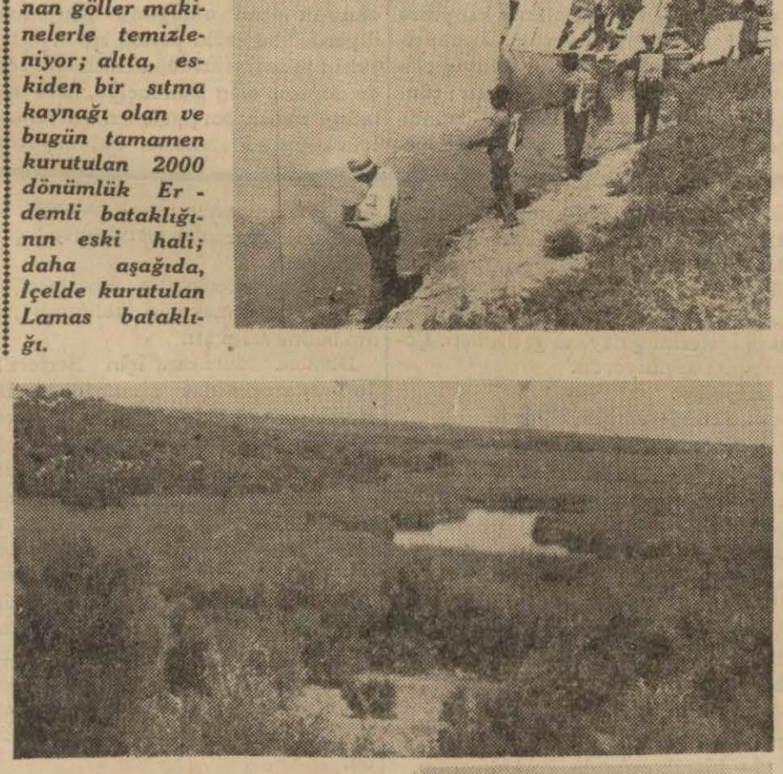

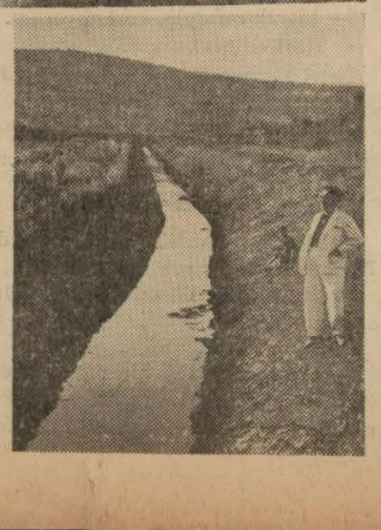

Yukarıda, sıtma mücadelesine giden seyyar sıhat memurları; sağda, su birikintisi bulunan göller makinelerle temizleniyor; altta, eskiden bir sıtma kaynağı olan ve bugün tamamen kurutulan 2000 dönümlük Erdemli bataklığının eski hali; daha aşağıda, İçelde kurutulan Lamas bataklığı.

Bolu ağırceza reisinin oturduğu evi soydular

Hırsızlar 48 saatte yakalandı

Soldan sıra ile: İhsan Şirer, Nazir Yıldırım, İblis Ali

Bolu, (Hususî) — Şehrimizde bir hırsızlık yapılmış, Bolu ağır ceza reisinin oturduğu ev soyulmuş; jandarma, 24 saat içinde hırsızları eşyalariyle birlikte yakalamağa muvaffak olmuştur.

Aldığım malûmata göre hâdise şöyle olmuştur:

Bir ay evvel hapisten çıkan Düzceden İhsan Şirer, Nazir Yıdırım, İblis Ali Düzcede birleşerek mühim bir hırsızlık yapmağa karar vermişlerdir, bunun için şehrimize gelmişler, kararlarını tatbik için müsaid bir ev aramağa başlamışlar, ağır ceza reisinin oturduğu evi soymak hususunda mutabık kalmışlardır. Hâdise gecesi, ev sahibinin kardeşinin samanlığına girmişler, burada yemek yemişler ve gecenin üçüne kadar bekledikten sonra işe başlamışlardır. Evvelâ tüccar Mustafanın evine girmişler, burada işlerine yarayacak bir şey bulamamışlardır. Bundan sonra B. Nusretin oturduğu evin odunluğuna girmişler, odunluğun yukarıya açılan kapağını kaldırarak eve girmişlerdir. Ev sahibine aid olan bu odada 80 lira para ve bir sandık eşya almışlardır, buradan B. Nusretin oturduğu üst kata çıkmışlar, giyilecek ve kullanılacak ne kadar eşya varsa hepsini alarak çıkıp gitmişlerdir. Hırsızlar acele etmiş olacaklar ki İhsan Şirer ayakkabılarını bile giymeğe vakit bulamadan kaçmıştır.

Dört saat sonra hâdise jandarmaya haber verilmiş, ayakkabların kime aid olduğu tetkik ve tahkik edilmiş, bu ip ucu sayesinde hırsızların hepsi çaldıkları eşyalarla birlikte muhtelif köylerde yakalanmışlardır.

Ege bölgesi ve ziraat kongresi

İzmir, (Hususî) — Eğe mıntakası, yeni toplanacak ziraat kongresini alâka ile beklenmektedir. Çeşidli istihsal yapan Eğe, her kongrede faydalı kararlar alınacağından emindir. Meselâ bundan evvel toplanan tütüncüler kongresi, bu mıntaka için büyük istifadeler doğuran neticeler vermiş, tütün alım satımında müstahsille alıcılar arasında görülen ve müstahsil aleyhine tesirler gösteren bir çok müşküller ve pürüzler ortadan kaldırılmıştır.

Yeni kongre için, alâkadar daireler ve müesseseler tarafından muhtelif raporlar hazırlanmıştır. Bu raporlar kâmilen tetkike müstenid ve oldukça zengindir. Ege istihsalâtının ziraî bakımdan olan vaziyeti ve bunun daha inkişafı çareleri esaslı bir şekilde mevzuu bahis edilmektedir.

Bu meyanda yaş meyva ve sebze ile şarapçılığa da büyük bir kısım ayrılmıştır. Bağcılığın inkişaf ettirilmesi için, çeşide göre, mıntakalar ihdası çubuk getirilmesi, şaraplık üzüm yetiştirilmesi, şarap inhisar rüsumunun kaldırılması ve satışının serbest tutulması, bağcılık enstitüsüne bir şarap enstitüsü de ilâvesi istenmektedir.

Keza yaş meyva ve üzüm ihracatı ile tütün ziraatı üzerinde de durulmaktadır.

Bu sene, üzüm incir satışı kooperatifleri ile üzüm kurumu tarafından yaş üzüm, kavun, kuru incir ve üzüm satışları üzerinde azamî faaliyet gösterileceği ve geçen seneki tecrübelerden istifade suretiyle ihracatın da artırılacağı söyleniyor.

Muğla şoför mektebi

Muğla, (Hususî) — ehrimizde açılan şoför mektebi sene başındanberi tedrisata devam etmektedir. Dersler otomobil ve traktörler üzerinde verilmektedir. Üç aylık tahsilden sonra talebeler mezun olmaktadır.

Tütün dikimi başladı

Akhisar, (Hususî) — Yeni sene tütün ekimine başlanmıştır. Ayın yedisinde ilk tütün dikmeğe muvaffak olan parti başkanımız Mehmet Sındırgılı oğlunun çiftliğinde bu münasebetle bir tören yapılmıştır.

İdeal vasıflı buğday yetiştirilecek

Ziraat bakanlığı geçen sene Çifteler çiftliğinde elde edilmiş olan 200 küsür bin kilo buğday selektörden geçirilmek ve ilâçlanmak suretiyle çiftçiye dağıtmıştı. Elde edilen tecrübelerden sonra hastalıksız, yüksek kalitede standard mahsul elde edildiği ve çiftçinin de bu mahsulden büyük fayda temin ettiği görülmüştür. Bunu göz önüne alan ziraat bakanlığı aynı çiftlikte istihsal edilen yedi yüz bin kilo tohum ile Adapazarında istihsal edilen 96.000 kilo buğday aynı suretle temizlenip ilâçlandıktan sonra köylüye verilmiştir. Bakanlık bu işin daha geniş bir şekilde tatbikini ve halkın buğdayını temizlemek ve tohumunu ilâçlamak için geçen sene aldığı 45 selektöre ilâve olarak yeniden 140 selektör mübayaa etmiştir. Bunlar memleketin en çok hububat istihsal eden vilâyetlerine gönderilmek suretiyle hasılâtı ve kalitesi yüksek, hastalıksız buğday mahsulü elde edilecektir. Bakanlık, Anadolu buğday cinslerinin ıslâhını temin maksadiyle büyük ziraat kalkınma programına tesbit edilen ziraat mıntakalarında birer tohum ıslâh ve üretme çiftliği tesisini de koymuştur. Bu çiftlikler, bulundukları mıntakanın iklim ve toprak şartlarına uygun buğday tohumları teminine ve bu tohumları halka dağıtmak suretiyle o mıntakada bu tip buğdayların ekilmesini teşvike çalışacaklardır.

Marmara kablosunda arıza

Marmara kablosu ârızaya uğramıştır. Bu merkeze aid telgraflar ârıza düzelinceye kadar posta ile gönderilecektir.

Düzcede tütün satışı

Düzce, (Hususî) — Düzce tütünlerinin bu seneki rekoltesi iki milyondan fazladır. Bu senenin tütün mahsulü geçen senelere göre daha nefis düzgündür.

Daha yüksek fiat bulacağı ümid edilmektedir.

Bir haftadır tütün satışları başlamıştır. Henüz inhisar idaresinden başka alıcı yoktur.

Yenicami ve kemeri

Şehircilik bakımından bu türk şaheserini tahrip etmek değil, kıymetlendireceğiz!

İstanbul gibi eski ve tarihî bir şehir bahis mevzuu olduğu, hazırlanmış yeni bir plânın tatbikine geçileceği sırada biribirine zıd iki cephenin karşı karşıya gelmesi, sanki, modern şehirciliğin icablarından birisi imiş gibi telâkki olunuyor. Kuvvetli şahsiyet ve yüksek salâhiyetinin hayranı bulunduğum, mimar Bay Prost'un plânını, tenkid etmek benden çok uzak olan bir düşüncedir. Ancak, benim istediğim şey, Yenicami kemeriyle bunun üzerindeki köşkün feda edileceği haberi üzerine ortaya çıkan davâya, İstanbulun bir aşıkı sıfatiyle, bazı münakaşa eleman'larını da kendim sunmaktır.

Meselenin şehircilik kısmına karışmıyacağım. Bu işe müdahalem sadece tarihî, artistik ve turistik bakımdan olacaktır.

Arkeoloğlar, tarihçiler ve maziye her hangi bir suretle meftun olanlar bunu şimdiden kabul etsinler ki İstanbulun iç muvasale yollarının hemen tamamiyle yeniden tarh edilmesi bahis mevzuu olunca, bazı fedakârlıklara katlanmamak mümkün değildir. Herkes kolayca takdir eder ki, her tarafı mazinin tarihî miraslariyle dopdolu olan, her adımda türk veya Bizans mimarî eserlerinden bir tanesi ile karşılaşılan İstanbul gibi bir şehirde, her şeyi muhafaza etmek, her şeyi kıymetlendirmek insan kudretinin dışındadır.

Bazı fedakârlıklar ihtiyar olunmasını ben de pek alâ kabul ediyorum. Bir atasözü vardır: "*En iyiyi* kurtarmak için, *daha az iyi* olan feda edilmelidir!." Demek ki bütün mesele bu mevzu üzerinde anlaşmaktan ibaret kalıyor.

***

Yenicaminin inşası bir kaç defada tamamlanmıştır. İstanbul antikite müzeleri sabık direktörü, Mebus Bay Halil Edhem, "İstanbul camilerimiz" adındaki eserinde, merhum Ahmet Refiğin "Alimler ve sanatkârlar" adlı tetkikine atfederek der ki:

"Yeni camiin asıl adı valide camiidir. Eminönü meydanının Galata köprüsüne hâkim bir noktasında kâindir. Bu cami, diğer büyük camiler arasında, gerek mimarî mükemmelliği ve gerek iç ve dış tezyinatının fevkalâdeliği bakımından zarafeti ile göze çarpar. Üçer şerefeli, gayet mütenasib iki minaresi vardır. Büyük ve küçük bütün kubbelerinin sayısı 66 dır. Evelce cami deniz kıyısında imiş. Bugün, önündeki çirkin binalar, onun güzel manzarasına halel vermektedir.

Bu camiin inşası, bir çok fasılarla, tam altmış sekiz sene sürmüştür. Temellerini attıran III. Murad'ın karısı ve III. Mehmedin anası Safiye hatun olmuş ve inşaata mimar Davud ağanın neazreti altında ağustos 1597, [Muharrem 1006] da başlanmıştır. Davud ağanın *1598* de [H.1007] de ölmesiyle mimar başı Dalgıç Ahmet çavuş, üçüncü Mehmedin ölümüne kadar [1603 — H. 1012] inşaatı idare etmiştir. İki yıl sonra anası da ölünce, yapı 1660 [H. 1071] tarihine kadar tatil olunmuştur. O zaman bina, pencerelerinin hizasına kadar yükselmiş bulunuyordu. Nihayet 1660 da, dördüncü Mehmedin anası Turhan Hatice Sultan yapıya devam ettirdi ve cami 1663 [H. 1074] de ikmal olundu. Tarihî kaynaklara nazaran, camiin son mimarı Mustafa ağa olmuştur.

Camiin içerisi ile hünkâr mahfeli türk çinicilik sanatının ikinci ve en parlak devrine aid çinilerle bezenmiştir. Bu mahfele nefis bir kapıdan ve merdivenle girilir. Camiin garb tarafındaki meydanda görülen meyilli yol ihtimal ki sonradan ilâve edilmiştir."

Muasır müelliflerden, Slahdar fındıklı ağanın tarihine bakacak olursak [Cild 1, s. 218], valide Safiye hatunun 1597 [H. 1006] tarihinde camie vakıf olarak çifte bir çarşı, bir medrese. bir sıbyan mektebi, ve avlunun her tarafına birer sebil ve denize nazır bir de yüksek köşk yaptırmış olduğunu öğreniyoruz." Bu tarihî kayıd da gösteriyor ki "köşk" camiin ve müştemilâtının Davud ağa tarafından hazırlanan asıl plânına dahildir. Esasen, 1670 tarihinde, yani Yeni camiin tamamlanmasından yedi yıl sonra İstanbula gelmiş olan meşhur seyyah Giyom Jozef Grölo'nun "Bir İstanbul seyahatinin yeni hikâyesi,, adlı eserinden aldığımız eski bir resme bakınca da camiin ve müştemilâtının o zamanki şeklini aynen görmek mümkündür. Cenubu garbi cihetinden Mısır çarşısı, şimal şarkiden de Hünkâr köşkü ile ihata edilmiş olan cami, mazgallı duvarlarla çevrilmiş geniş bir avlunun ortasında kapalıdır. O tarihte Bizans'ın sahil duvarları Yeni camiden Yalı köşküne kadar henüz ayaktadır. Rüstem paşa cihetinde ise bu duvarlar, bir asır ve belki de daha ziyade bir zamandanberi yok olmuştu. Ortasında zincir gerili bir kapı, Galatadan gelen kayıkların yanaştıkları rıhtımdan avluya geçid vermektedir. Hünkâr köşkü eski bir Bizans kulesinin üzerine inşa edilmiştir. Ve eğer mimar Davud ağa, bunun altından verevliğine kemerli bir geçid açmayı düşünmemiş olsa imiş, köşk camiin şimali şarkı cihetinden yolu kapatacakmış. Bu kemerin yapılışı ve köşe taşlarının yontuluş tarzı o zaman için fevkalâde nazara şayandır. İhtimal ki bu kemer, İstanbulda mevcud biricik verev kemer nümunesidir; ve sade bu bakımdan XVII inci asır Osmanlı mimarisinin tetkiki için vaz geçilmez bir unsur teşkil eder. Evliya Çelebi, seyahatnamesinin birinci cildinde [s. 304] der ki: "Üçüncü Mehmet mihrabın arkasına düşen bahçenin dışında ve cami hatmiyesinde kâin bir kale bürcünün üzerinde bir şahane köşk yaptırdı.." Demek oluyor ki, Mimar Davud ağa hem, denize nazır yüksek bir köşk yapmakla valide Sultana yaranmasını, hem de iskeleden bahçe kapısına geçid veren kemeri inşa etmekle halkın serbest gelip geçmesine hizmet etmeyi bilmiştir. Şu halde, Hünkâr köşkü ile altındaki kemer mimarî bakımından camie, ayrılamıyacak surette bağlıdır. Bunlar, sağlam bir vücudda sonradan peyda olmuş tufeyli bir etbeni değil, o vücudun uzuvlarıdır. Bu uzuvları kesmek, vücudu sakatlamak olur. Köşkün yıkılması, camiin merkezî kütlesini meydana çıkarmak, onu kıymetlendirmek ve geniş bulvarlar ile çerçevelemek imkânlarını vermek suretiyle, belki de şehircinin işini kolaylaştırabilir. Fakat unutmayalım ki şehircilik, İstanbulda, bom boş bir sahada çalışmıyor, o burada, tarihin mirası bulunan eskilikleri zamanının gelip geçme ve hıfzıssıhha icablarına sadece uydurmakla mükelleftir.

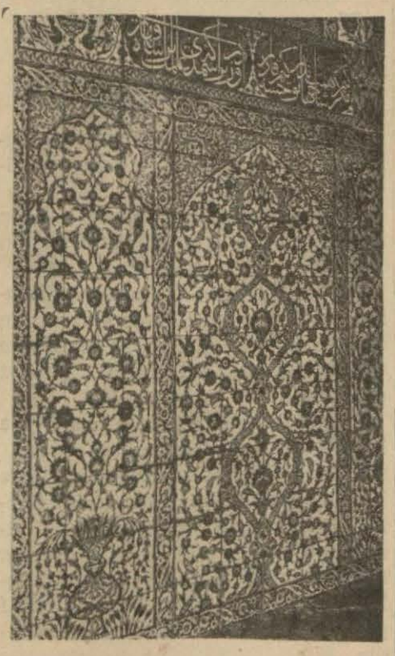

Yeni Camide istirahat salonundaki çiniler

Köşk, 27×13 büyüklüğünde bir mustatil teşkil etmektedir. Zemin katında, vaktiyle kandil yağlarını, mumlarını ve saireyi muhafazaya yarayan bir mahzen, mahzenin üzerinde bekçilerin ve hademenin koğuşları, daha üzerinde de Hünkâr dairesi vardır. Bu daire bir büyük sofadan, denize nazır köşeleme bir salondan ve dört küçük odadan mürekkebtir. Bu kat, tamamiyle, Hünkâr mahfelinin hizasındadır. Her tarafı, XVII inci asırda inhitata başlayan çiniciliğin birinci derecede ehemiyet arzeden nefis nümuneleriyle süslüdür.

Evelce, padişahlar, kemeri bahçe kapı istikametinden geçmezden önce sağda köşede bulunan, dar fakat çok sanatkârane merdivenden çıkıp dairelerine öyle giderlerdi. On sekizinci asrın ortalarından itibaren, padişahların ibadete gittikleri Salâtin camilerin ekserisine birer seyirdim (merdivensiz, meyilli yol) ilâve edildi. İlk defa olarak, İtalyanın Kazerta şehrinde, 1734 tarihinden sonra üçüncü Şarl tarafından inşa ettirilen Şato'da tesadüf edilen bu sayirdim'ler, Türkiyeye, üçüncü Mustafa tarafından davet edilen italyan mimarları marifetiyle, XVIII inci asrın ortalarında girmiştir. (1).

Bu seyirdim'lerin ilk örnekleri, galib bir ihtimalle, 1748 de inşa edilen Nuruosmaniye ve 1763 de yapılan Lâel li camilerinin seyirdim'leridir. Yeni camininki şüphesiz bu sonuncusundan bir müddet sonra yapılmıştır. Şu halde bu, camiin esas plânına dahil olmadığı gibi, güzelliğine de hiç bir şey katmamaktadır.

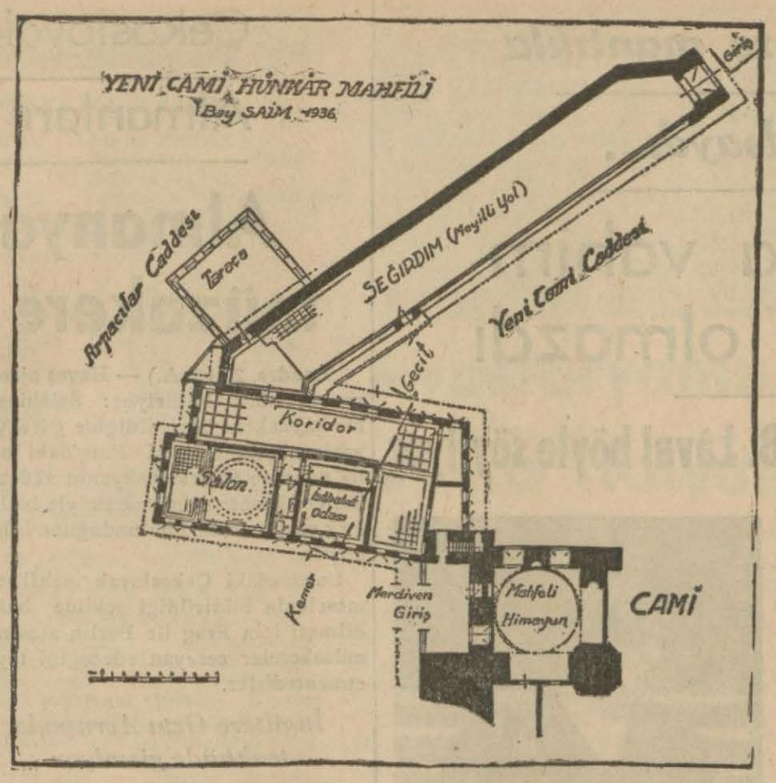

Bu makaleye bağlı plân ve resimlerden, davâ mevzuu olan kısım hakkında ve bunun arkeolojik ve artistik değeriyle, türk sanatının güzel direktiflerine aidiyetine dair bir fikir edinmek mümkündür.

Ancak, okuyucuların dikkat nazarlarını çekmek istediğim bir nokta daha var:

İstanbul, meşhur bir sanat beldesidir. Bütün mahallelerine dağılmış, eşsiz bir turistik sermayeye maliktir. Hükümetçe düşünülmüş, şuûrlu bir turistik ekonomi siyaseti tatbik edilmek üzeredir. Kesif ve faydalı bir propaganda, önce İstanbula, sonra da bütün Türkiyeye, daima taze heyecanlar peşinde koşan seyyahların paralı selini çekmeğe itina ediyor.

Yeni cami köşkünü, kemerini ve seyirdimini nediye yakmalı? Bunları, bilâkis, Topkapı sarayının tetümmatı yapalım. Köşkü o devrin eşyasiyle ve kumaşlariyle donatalım, para mukabilinde hem seyirdimi, hem de merdiveni açık bulunduralım. Seyyah bu tarihî yerleri görsün. Köşkü ziyaret, Yeni camiin ziyaretini tamamlayacaktır. Burası esasen çok zengin olan İstanbulun içinde, birinci derecede bir turizm unsuru, Topkapı sarayının tıklım tıklım dolu odalarını hafifletmeğe yarayacak ufak bir sanat müzesi olabilir.

Sonra, şayet katî bir zaruret varsa, yalnız yaya gidenlere mahsus olmak üzere, kemerin sol tarafında, müvazî bir geçid açıp da Eminönü meydanını, seyirdimin yanındaki geniş kaldırıma doğrudan doğruya bağlamak acaba mümkün olmaz mı?

İstanbul, şubat 1938

Galatasaray lisesi muallimlerinden E. Mamburi

[1] Türki Kemalist dergisi; numara 19 - Nisan 937. XVIII. inci asırda türk sanatı. Muharriri Mamburi.

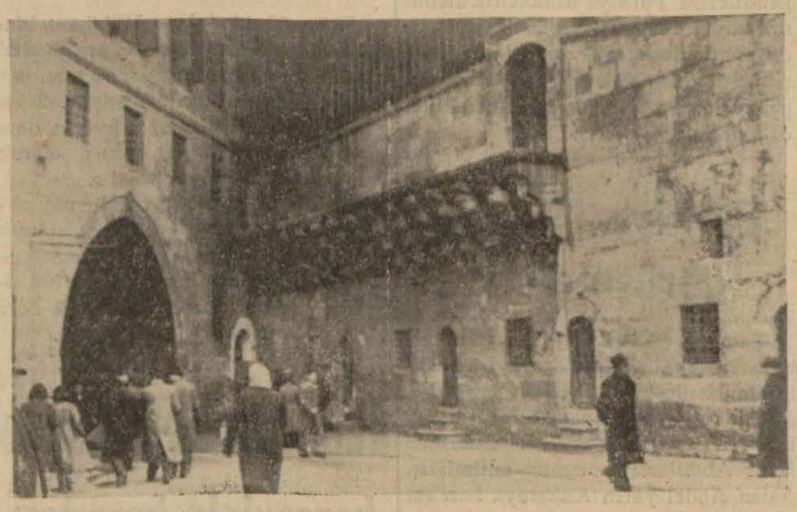

Yeni Cami kemeri

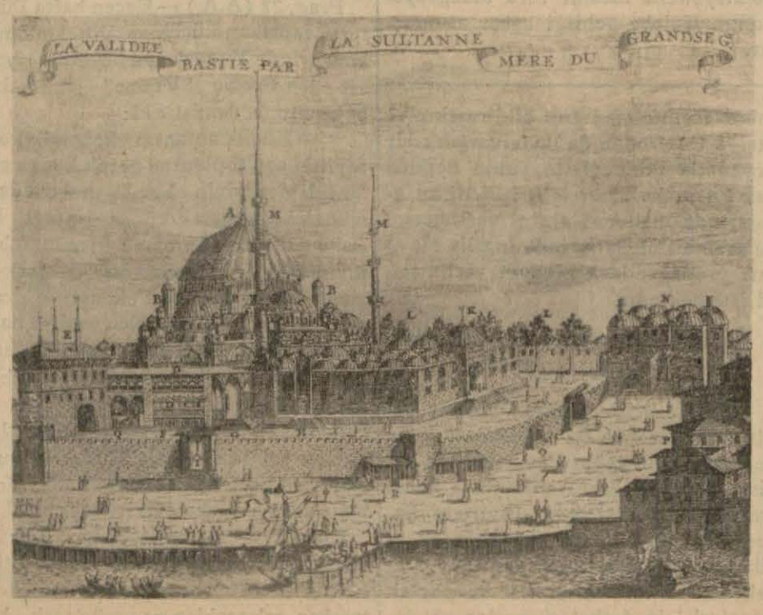

17 inci asırda yeni camiin bir görünüşü

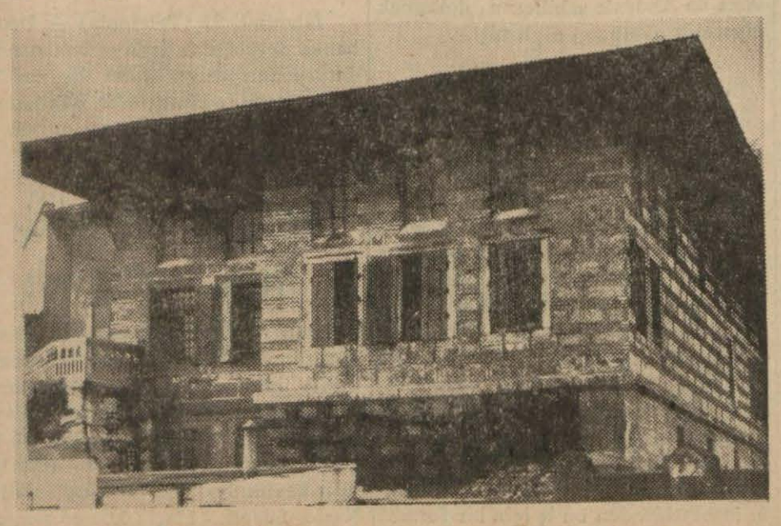

Deniz tarafındaki cephe ve taraçanın merdiveni

VİLÂYETLERİMİZ, DEVLET BÜDÇESİNE NE ÖDERLER?

30 milyonla İstanbul birinci, 10 milyonla Ankara ikincidir

"Damlaya damlaya göl olur.." vecizesinin en güzel eseri devlet kasasıdır: Devlet kasasına, Türkiyenin on yedi milyonu kendi hissesine düştüğü nisbette borcunu öder. Devlet kasası, bir millet kumbarasıdır. Onun dolgunluğu milletin refahını anlatır.

Millî gelirimiz artıyor. Bunun şahidi gene devlet kasasıdır. Çünkü vilâyetlerimizin hazineye ödedikleri para, 932 senesinde 69.635.377 lira iken 936 malî yılında 99.915.268 lirayı bulmuştur.

İstanbul birinci, Ankara ikinci:

Devlet kasasına ödenen para bakımından en önde gelen vilâyetimiz İstanbuldur. İstanbulun son dört sene içinde devlet kasasına ödediği para, yirmi milyondan otuz milyona çıkmıştır. Yani yüzde elli bir fazlalık vardır.

936 nın "emvali umumiye" tahsilâtı, 99.915.268 lira olduğuna göre, İstanbulun 29.146.594 lirası, bütün gelirin yüzde otuzuna muadil demektir. İstanbuldan sonra, ikinci olarak Ankara geliyor. Ankaranın 932 - 936 seneleri arasında devlet kasasına giren parası, yüzde yüz on artmıştır. Ankara, bu itibarla da bir rekor yapıyor. Erişilmesi güç bir rekor....

Şu rakamlara bakınız: Başşehrin 932 de ödediği para 4.842.628; 933 de 5.977.013; 934 de 7.095.917; 935 de 8.212.162; 936 da 9.993.575 liradır. Dört sene içinde Ankaranın ödediği paranın bir mislini aşması, devlet merkezinde umumî iş hacminin ne kadar süratle inkişaf ettiğini göstermektedir. Meselâ, 927 nüfus sayımiyle, 935 nüfus sayımı arasındaki yüzde seksen insan artış nisbeti; gene ayni sayım seneleri arasında, mağaza, mekteb ve saire gibi umum îhizmetler müesseseleri bahsinde de tamamiyle vakidir. Ve "emvali umumiye" adı altında milletin devlete ödediği para, bu artışla ölçülü olarak yükseliyor. Kuruluş halinde olan Türkiye'nin, devlet ve milletle alâkalı bütün iş sahaları üzerinde bu tenasübü bulmak mümkündür.

Fakat...

Fakat İstanbul, mücerred rakam halinde iken bu mevzuda devlete en çok para ödeyen vilâyettir. Eğer, nüfus nisbetleri yapılmış olsa, Ankara birinciliği ve hem de rakibsiz olarak birinciliği alıyor. Çünkü İstanbulun nüfusu, aşağı yukarı Ankaranın altı mislidir ve Ankara, 936 malî senesinde devlete on milyon lira vermiş olduğuna göre, İstanbulun asgarî 50 milyon lira vermiş olması lâzımdır. Halbuki İstanbulun 936 yekûnu otuz milyondur.

Ankaranın bu yüksek rakamında, devlet merkezindeki yüksek memur sayısının da büyük bir hissesi vardır. İşin tefsir götürmez hakikati şudur: Devlet kasası, milletin refah ve memleketin bayındırlık seviyesiyle ölüçülü olarak doluyor. Bu hal, bizim finans politikamızın ana prensiblerinden birinin neticesidir. Vergilerini bir *yük* olmaktan çıkararak bir *tasarruf hesabı* haline getiriyor. Çünkü devlet kasasına koyduğunuz para, bin bir vasıta ile ve kısa bir zaman sonra, gene sizin cebinizdedir.

Diğer vilâyetlerimize gelince:

En çok ödeyen vilâyetimiz Ankara, fakat acaba en az ödeyen hangisidir?

Hakâri... Hakâri vilâyeti, 932 senesinde devlet kasasına ancak 23.383 lira ödemişti. Artış, Hakâride de Ankarada olduğu kadar yüksek nisbettedir. Bu mikdar, 936 da 50.827 lirayı bulmuştur.

En çok ödeyen vilâyetlerimizden üçüncüsü İzmirdir. İzmir, 936 malî senesinde 7.729.960 lira ödemiştir. Ve bu mikdar, 932 de 5.716.964; 933 de 5.758.548, 934 de 7.520.719; 935 de 7.766.190 lira olmuştur. Devamlı artış, ticaret ve iş merkezi olan İzmirde mübadele hayatının ve çeşidleri bol olan mahsullerin kıymetlerinin yükseldiğini, rekoltelerin arttığını anlatmaktadır. Çünkü devlet kasası, öyle bir miyardır ki, bütün iyi ve kötü hâdiselerin neticesini oraya verilen hesabta bulabiliriz.

Üçüncü misali, tam bir ziraat memleketi olan Seyhan'dan verelim: Seyhan'ın 932 de devlet kasasına verdiği para 1.461.774; 933 de 1.340.303; 934 de 2.237.991; 935 de 2.958.733; 936 da 3.089.138 liradır.

Bu yüzde yüz otuza varan artış, tam bir tarım ve çeşitli tarım memleketi olan Çukurovadaki kalkınmanın feyizli neticelerine işaret etmektedir. Ayni seri üzerindeki sonuncu misali de, bir tarım, fakat mahdud çeşitli tarım memleketi olan iç Anadolu şehirlerinden Konyadan verelim: Konyanın 932 deki 1.499.602 lira olan tahsilâtı; 936 2.234.595 liraya çıkmıştır. Bir misline yakın olan bu artış, buğday gibi mahdud mahsul maddeleri yetiştiren bir vilâyet için üzerinde durulmadan geçilemiyecek kadar mühim ve sevindiricidir. Bu ferahlık, Avrupanın 26 memleketinden 19 zunun, kasalarını büdce açığı ile kapattıklarını öğrendikten sonra bir saadet halini alıyor.

937 nin ilk üç ayına gelince :

Fakat maliye vekâleti, aşağıdaki bu rakamlarla bizim bu huzurumuzu arttırmaya karar vermiş gibidir: 937 malî senesinin ağustos ayı, 936 malî senesinin ayni ayına göre mühim bir fazlalık gösteriyor. Ağustos ayı, tesadüfen alınmıştır.

936 nın ağustos ayında Ankaranın tahsilâtı, 2.420.269 lira iken, 937 inin ağustos ayında 2.956.964 lira olmuştur. Aradaki fazlalık 536.095 liradır. İstanbulda iki ay arasında fazlalık 2.004.853 liradır.

Hatıra şu gelebilir: Türkiye'de 62 vilâyet vardır. Bunların hepsi mi bir sene eveline göre fazlalık gösteriyor?

Onu da söyliyelim: Hayır, 6 vilâyetimiz, 936 nın ağustos ayı içinde, 937 nin ağustos ayına göre eksik tahsilât yapmışlardır. Fakat eksiklik yekûnu nedir, biliyor musunuz? Yalnız 116.157 lira... Şimdi bir de fazlalık yekûnuna bakınız: 6.636.667 lira..

62 vilâyette 56 vilâyetin yedi milyon lira fazlası ve 6 vilâyetin de yüz bin lira eksiğini gördükten sonra, hatıra şu geliyor: Şu bir tarafdan yetmiş misli artışı, diğer tarafdan bir misli eksilişi — çünkü 7 milyonun yüz bine nisbeti yetmişde birdir — maliyemiz acaba, büdce açığından ve tahsilât eksikliğinden azab çeken dünyanın koca bir tarafını pek kıskandıramasın diye mi yaptı, dersiniz?

Bir gencimizin muvaffakiyeti

B. Halim Tevfik

Galatasaray lisesi mezunlarından Halim Tevfik hükümet hesabına felsefe tahsili için Fransaya gönderilmişti. Bu değerli gencimiz felsefe lisansını muvaffakiyetle ikmal etmiştir. B. Halim Tevfik ayni zamanda İstanbul hukuk fakültesi mezunlarından da olduğu için Pariste ayrıca hukuk doktorası vermiştir. Bu değerli hukuk doktorumuz "matbuat rejimini hukukî ve sosyal bakımlardan tetkik" eden tezini de muvaffakiyetle vermiştir.

Bu tez hakkında "Revue de droit international Privé"de intişar eden tenkid yazısı her türkün göğsünü kabartacak mahiyet ve vasıftadır.

Doktor Halim Tevfik Pariste bulunduğu esnada oradaki tahsil gençliğinin sevgi ve saygısını kazanmış ve uzun müddet türk talebe cemiyeti reisliği yapmıştır. Aynı sevgi ve saygı neticesinde Balkan talebe ittihadı başkanlığına da seçilmiştir.

Memlekete iki kıymetli diploma alarak dönen değerli gencimizi kazandığı muvaffakiyetten dolayı bilhassa tebrik ederiz.

Orta mekteb muallimliği ehliyeti alanlara ücret

İstihbaratımıza nazaran Maarif vekâleti, orta tedrisat öğretmenliği için yazılı ve sözlü sınavlarda muvaffak olup da gazi terbiye enstitüsü kursunda girebilecek olanların ailelerine yardım olarak 938 eylûlünden itibaren maktu bir ücret vermeği 938 büdcesi ile temin etmiştir. (A.A.)

23 Nisan

Size çocuğu düşündürecek haftanın başlangıcıdır

Rakamları takib edelim.

(Başı 1. inci sayfada)

tikçe; nüfusun yerleşme ve mukim olma bahsi üzerinde bir durluk meydana gelmektedir: Göçebe ve aşiret halkı sayısı, sekiz senede, sekizde birine, 25 bin çadıra inmiştir. 1942 sayımında *toprağı, evi olmayan vatandaş* faslını kapayacağız.

***

Yurd haritasını göz önüne getirerek, 17 milyonun üzerinde nasıl yayıldığına bakınız: Trabzon, Ordu, Zonguldak, Giresun, Samsun, Sinob, Çoruh, Kastamonu, Bolu vilâyetlerinden müteşekkil olan Karadeniz mıntakasında 1936 sayımının rakamı, 2.637.233, mesahası, 74.276 kilometre karedir. Bir karekilometreye düşen nüfus, 36 dır. Bu mikdar, 1927 de 30 du. Yüzde 20.6 bir artış vardır.

Karadeniz mıntakalarında nüfus kesafetinin, tam bir intizamla yayılmadığını, bazı yerlerde lüzumundan fazla sıkışık, bazı yerlerinde lüzumundan az seyrek olduğunu da biliyoruz: Meselâ Trabzonda kesafetin 78 olmasına mukabil, Bolu'da bu mikdar 22, Kastamonu'da 25 dir. Büyük emeklerle hazırlanmış olan toprak kanunundan sonra, refahı ve kazancı artacak olan vatandaşımız, muhakkak ki dünyanın en velûd insanıdır.

92.744 kilometre kare olan Marmara ve Ege denizleri sahili mıntakasında nüfus, 2.723.935 den, 3.130.788 e çıkmıştır. Bir kilometre kareye düşen insan sayısı 29 dan 34 de fırlamıştır. Akdeniz sahil mıntakasında kilometre karede 13 olan nüfus, 16 ya yükselmiştir. Dünyanın en güzel iklim ve en verimli toprak parçalarından biri olan bizim Akdeniz kıyıları yeni nüfus politikamızın üzerinde en verimli neticelerini verebileceği bir köşe olacaktır.

Garb Anadolusunda kesafet, 18 den 21 e çıkmış, orta yaylada 15 den 17 ye, cenub şarkında 15 den 18 ze, şarkta 9 dan 12 ye çıkmıştır.

Nüfus artışında olduğu kadar, nüfusun, muayyen merkezlerde toplanmasında, devletin başardığı işe örnek olarak da bir iki misal verelim: Bugün Kayseride bir kilometre kareye düşen nüfus 22 dir. Kayseri'deki üç fabrikadan evel, bu nisbet, 20 idi. Bütün şehirlerimizde, kendilerine has büyük endüstri tesisleri, fabrikalar, ve nüfus toplayıcı diğer müesseseler kurulması işi tamamlandığı zaman, bu yerler, en hareketli, canlı ve ileri olması için lüzumlu olan nüfusa kavuşmuş olacaklardır.

Fakat elimizdeki rakamların, bize anlattığı bir hakikat, çok mesud bir hakikat daha vardır: Toprak mahsullerinin kıymetlerini kaybettiği ve topraklarımızın tabiî âfetlere karşı müdafaasız olduğu senelerde, köylerden şehre doğru akan nüfus hareketi durmuştur. Ve *bizim köyde nüfus artışı, şehrin nüfus artışından daha fazladır.*

***

En kalabalık ve en tenha şehirlerimizin hangileri olduğunu merak edeceksiniz: İstanbul, gene en kalabalık şehrimizdir. İstanbulun nüfus vasatisi 159 dur. Fakat İstanbulda, bir kaza merkezi vardır ki, bir yüksek nüfus rekoru veriyor. Eminönü... 4.4 karekilometre mesahasında olan Eminönünün nüfusu, 100.933 dür ve bir kare kilometreye 22.939 kişi düşüyor. Eğer Türkiye, bu kadar kalabalık olsa nüfusumuz, milyarı aşardı!

İstanbuldan sonra - merkez kaza olarak - İzmir, 158 kişi ile ikinci, Ankara 58 ile üçüncü geliyor. Nüfus kesafeti en az olan şehrimiz vandır. Nüfus kesafeti, Vanda 4 dür. Ağrı 8 olarak azlıkta ikinci, Siird 9 la üçüncüdür.

Endüstri, bakınız, şehir nüfuslarında nasıl hüküm sürüyor: Zonguldakta kara elmas politikamız başlamadan evel, merkez kaza nüfus kesafeti, 86 idi. Bugün 103 olmuştur.

İkinci beş yıllık plân sonunda, yüz binli nüfuslu şehirlerimizin sayısı, herhalde bugünkünün birkaç misli olacak... - *C. K.*

Muğlada ipekçilik ve pamukçuluk

Muğla, (Hususî) — Bursa ipekçilik enstitüsü ile Denizli ipekçilik istasyonundan otuz dört kutu ipek tohumu gelmiştir. Bu tohumlar fakir ve muhtaç ipek tutan halka parasız dağıtılacaktır. İpekçilik ilimizde oldukça ilerlemektedir.

Pamukçuluk ilimizde gün geçtikçe inkişaf ediyor. Nazilli tohum ıslâh çiftliğinden il halkına parasız dağıtılmak üzere dokuz bin kilo pamuk tohumu gelmiştir. İlimizin bilhassa Köyceğiz pamuk yetiştirmeğe müsait her türlü vesait ve yetiştirme şeraiti mevcuddur. Merkez ve Fethiye'de de iyi pamuk yetiştirilmektedir.

Fransa - İngiltere mantıkla hareket etmiş olsaydı...

Avrupada vahim hâdiseler olmazdı

Eski fransız başbakanı B. Lâval böyle söyliyor

Londra, 22 (A.A.) — Sabık Fransız başvekili B. Laval, İving Standard gazetesinin Paris muhabirine verdiği bir beyanatta ezcümle demiştir ki :

"— Ben daima, Avrupa sulhunun bir fransız - alman yaklaşması ile temin edileceğine kani bulunuyorum ve daima bu yaklaşmanın mmükün ve devamlı olabilmesi için Fransanın daha önce İngiltere ve İtalya ile anlaşması lâzım geldiği kanaatini taşıdım. Roma anlaşmaları, bu prensipden mülhemdi. Eğer parçalanmamış olsaydı, Bu anlaşmalar, muahedelerin arazi hakkındaki maddelerini Tuna mıntakasında muvazeneyi idame ettirebilirdi.

Fransa ve İngiltere mantıkla hareket etselerdi...

Eğer Fransa ve İngilterenin hükümet mahfillerinde mantık ve hikmet ile hareket edilmiş olsaydı, Habeşistanda harbe rağmen, bir şey kaybedilmiş bulunmazdı. Sör Samuel Horun o zamanki cesur hareketini hiç bir zaman unutmıyacağım. O zamandan beri, 1935 deki Avrupa vaziyetinin derin surette değiştiren hâdiseler vukua geldi. Ren havzası işgal edildi. Avusturya, Almanyaya ilhak olundu. Vahim hâdiseler daha da vukua gelebilir. B. Çemberlayn, İspanya hâdiselerine karışmaktan imtinada olduğu gibi İtalya ile yeniden iyi münasebetler tesisini istemekte de haklıdır. Memleketimin İngilteryi taklidde de çok fazla gecikmemesini temenni ederim.

Roma - Berlin mihveri realitesi

Ben vaktile, katiyen ingiliz menfaatlerini tehdid etmiyecek bir surette bir fransız - italyan yaklaşması yapmış ve bu politikanın memleketimizde daima anlaşılmamış kalmasından dolayı esef duymuştum. Bugün de ingiliz-italyan uzlaşmasına Fransanın canı sıkılmış bir şahid gibi bakmasından müteessifim. Müzakerelerde bu teahhur bittabi, bunları daha ziyade nazikleştirecektir. Fakat Avrupada sulhperver bir işbirliğinin esaslarını takibe azm etmiş devlet adamları için imkânsız bir şey yoktur. Yalnız, bu iş birliğinde, bugün Roma - Berlin mihveri realitesinin dikkate alınması lâzım gelmektedir.„

B. Piyer Laval

İngiliz kabinesi dün toplandı

(Başı 1. inci sayfada)

be günü avam kamarasında yapacağı beyanat hususunda mutabık kalmışlardır. Bu beyanat yarınki kabine toplantısında katî olarak tasvib edilecektir.

Beyanatın ana hatları

Ana hatları tesbit olunan ve Çemberlayn tarafından perşembe günü avam kamarasında okunacak beyanata dair Royter ajansının öğrendiğine göre, Büyük Britanya hükümeti, İngiltereyi Çekoslovakya ve İspanya hakkında taahhüde sokacak beyanatta bulunmayı şimdilik münasib görmemektedir.

Bununla beraber İngiltere hükümeti Çekoslovakyaya karşı olan bugünkü teahhüdlerine sadık kalmakla beraber herhangi bir hususî askerî yardım bulmak garantisi şimdilik verilemez.

İspanya meselesi

Büyük Britanya hükümeti İspanya işlerine karışmazlık politikasına devam etmekle iktifa eyliyecektir.

Açılması derpiş edilmiş olan ingiliz - alman konuşmaları şimdilik münasib görülmemiştir.

Sovyetler Birliği tarafından, demokrat devletler arasında akdi teklif edilen konferans faydalı hiç bir şeye yaramıyacaktır.

Milletler Cemiyetinin yüklediği teahhüdler

Çemberleyn tarafından perşembe günü avam kamarasında yapılacak beyanat hakkında Royter'in aldığı diğer malûmata göre, Başvekil İngiltereye Milletler Cemiyeti paktıyla bir takım teahhüdler terettüb ettiğini ve bu teahhüdleri yerine getireceğini söyliyecek ve Fransaya bir tecavüz vuku bulduğu takdirde yardım mecburiyetinde olduğunu ve bu yardımı yapmakta kusur etmiyeceğini teyit edecektir.

B. Grandi Lord Halifks'ı ziyaret etti

Londra, 22 (A.A.) — İtalya büyük elçisi Grandi bugün dışbakanı Halifaks'ı ziyaret ederek yarım saat kadar görüşmüştür.

İngiliz - italyan anlaşmasının esasları neler olacak?

Paris, 22 (A.A.) — Bayan Tabuis, ingiliz - italyan görüşmeleri hakkında Övr gazetesinde yazdığı makalede iki memleket arasında aktedilecek olan centlmens agrementin hangi noktaları ihtiva edeceğini bildiriyor:

"İngiltere, doğu Akdenizindeki ingiliz silâhlarının İtalya aleyhine müteveccih olmadığını bildirmekte ve İtalya tarafından da buna karşılık bir beyanatla iki devletin yakın doğuda barışın muhafazası için işbirliğini aralarında malûmat alıp verilmesini ve arab memleketlerinde ingiliz aleyhtarı propagandaya nihayet verilmesini istemektedir.

İngiltere habeş ilhakını da tanıyacak

Hiç bir deniz tahdidi, hiç bir deniz anlaşması, ne Balear adaları ve ne de İspanya ve yahut Fas hakkında hiç bir mesele şimdiki anlaşmada bahis mevzuu olmadığı için, İngiltere habeş imparatorluğunu tanımağı ve âsilere silâh vermemeği teahhüd edecek ve hududun çizilmesi ve yaylak meselesi için derhal eksperler gönderecektir.„

Yeni banka direktörlerimiz

(Başı 1. inci sayfada)

ni yaptıktan sonra iki sene kadar osmanlı bankasında bulunmuş, 910 da maliye müfettişliğine intisab etmiş, varidat umum müdürlüğüne kadar çıkmış, 923 de tekrar bankacılık meslеğine dönerek "İtibarı Millî„ bankasının İzmir ve İstanbul müdürlüklerinde bulunmuş, ve 927 de İş Bankasına geçerek 931 senesine kadar bu bankanın İstanbul ve İzmir müdürlüklerinde vazife vermiş, daha sonra Merkez Bankasının idare meclisi âzalığına ve 937 de de Ziraat Bankası umum müdür muavinliğine tayin olunmuştur.

Tahsil, tecrübe ve meslek hayatları kendilerini Türkiye bankacılık âleminin büyük hizmetlerine hazırlamış olduğu arkadaşlarımızın yeni vazifelerinde de muvaffak olacaklarına aslâ şübhe yoktur. Tebrik ve muvaffakiyet dileklerimizi sunarız.

Türkiye - Suriye görüşmeleri

Şam, 22 (A.A.) — Havas ajansı bildiriyor: Türk - Suriye iyi komşuluk muahedesinin akdi için yapılacak müzakerelerde Suriyeyi temsil etmek üzere fransız delegasyonu nezdinde Emir Abdülaslan memur edilmiştir. Aslan Abdel yarın Ankaraya hareket edecektir.

Diğer taraftan Türk - Suriye sınır komisyonuna memur türk delegasyonunun Halebe geldiği haber alınmıştır.

Çekoslovakyadaki südet Almanları işini hal için

Almanya ile çekler müzakere yapacaklar

Londra, 22 (A.A.) — Havas ajansının muhabiri bildiriyor: Salâhiyetli bir kaynaktan öğrenildiğine göre, Çekoslovakya hükümeti Prag'daki ingiliz sefirine Çekoslovakyanın südet akalliyeti meselesini tamamiyle halletmek tasavvurunda bulunduğunu bildirmiştir.

Londradaki Çekoslovak mahfilleri, meselenin bildirildiği şekilde halledilmesi için Prag ile Berlin arasında müzakereler cereyan edeceğini teyid etmektedirler.

İngiltere Orta Avrupada teahhüde girmiyor

Bu mahfiller İngiltere ile Fransanın müzakerelere iştirâk ederek Lokarno muahedesine benzer Çekoslovakya sınırını zaman altına alan bir anlaşma yapmalarını arzu eylemektedirler.

Umumî kanaate göre İngiltere, Çekoslovakyanın gösterdiği iyi niyeti takdir etmekle beraber merkezî Avrupaya taalluk eden hususî bir teahhüt altına girmek istemiyecektir.

Fransız mahfillerine göre

Paris, 22 (A.A.) — Salâhiyetli mahfiller Çekoslovakyanın südetler meselesini halletmek hususundaki arzusunu tasvib etmektedirler.

Siyasî fransız görmenleri ekseriyetle, südetlere muhtariyet vermek hususundaki telâkkinin tatbik kabiliyeti olmadığını, çünkü Çekoslovakyadaki alman ekalliyetinin alman sınırı civarında toplu bir halde bulunmayıp diğer ırklara mensub milletler arasında dağnık bir halde bulunduğunu beyan etmektedirler.

Çekoslovakya alman ekalliyetleriyle anlaşabilecek mi?

Paris, 22 (A.A.) — Donadyö, orta Avrupa meselesi hakkında Epok gazetesinde şu satırları yazıyor:

"Garanti olarak elinde yalnız B. Göring tarafından verilen ve İngiltere büyük elçiliğine teyid edilen teminatından başka bir şey bulunmayan Çekoslovakya, alman ekalliyetiyle anlaşmağa çalışıyor ve böyle yapmakta tamamen haklıdır. Fakat, Henlayn südet mıntakasının muhtariyetini ve sovyet - çek yardım paktının feshini istemekte ısrar ettiği takdirde anlaşmak ihtimali pek azdır. O zaman harb mı olacak? Bunu B. Hitlere sormak lâzım gelecektir. Eğer böyle olursa, Çekoslovakya cesaretle mücadele edecektir. Almanyanın bu kadar güzel alınmış bir yolda durması için sebeb yoktur. Kendi menfaatini müdrik olan bütün devletlerin bunu düşünmesi icabeder.„

Çiftçiler partisi de almanlara iltihak etti

Prag, 22 (A.A.) — Hükümet blokuna mensub olan çiftçiler partisi Haynlayn idaresi altındaki alman partisine iltihaka karar vermiştir. Ziraatçiler partisinin reisi sıfatiyle devlet kabinesinde devlet nazırı olarak bulunan Stina istifa etmiştir.

Bu karar üzerine Haynlaynın alman partisi Çekoslovakya mebusan meclisinde 49 mebusluk elde etmiş olup çek partilerinin en kuvvetlisi olan çek ziraatçiler partisinden de dört fazla reye sahib bulunmaktadır.

Küçük antant ekonomi konseyinin kararları

Prag, 22 (A.A.) — Geçen hafta Bükreşte toplanan küçük antant ekonomik konseyinde Yugoslavya heyetine riyaset eden Frediç "Vreme" gazetesine beyanatında demiştir ki:

"— Küçük antantın ekonomik konseyinin son toplantısı gerek küçük antant devletlerinin kendi aralarındaki münasebatın gerek küçük antant ile Balkan devletleri arasındaki münasebatın inkişafı bakımından çok mühim olmuştur. Küçük antant ekonomik konseyinin, demiryolları yolcu ve eşya nakline ait kabul ettiği nizamname Balkan antantı ekonomik konseyince de kabul olunacaktır. Bu suretle nakliyat ta Pragdan Ankaraya kadar aynı şartlar altında yapılabilecektir. Bu ise, Avrupanın bu kısmında ekonomik münasebatın inkişafını kolaylaştıracaktır.

Tuna üzerinde seyrisefain hususunda da aynı şartlar takib edilecektir. Küçük antantın her üç devleti müştereken çalşacaklar ve müşterek bir umumî kâtibleri olacaktır."

Fransız nazırlar meclisi toplandı

Paris, 22 (A.A.) — Nazırlar bu sabah Elize sarayında Löbrönün reisliğinde toplanmışlardır.

Başvekil ve maliye nazırı Leon Blum, Cumhur reisinin imzasına iki kanun projesi arzetmiştir.

Bu projelerden biri fransız bankasının devlete yaptığı avans seviyesinin beş milyar daha artırılarak maliyenin vaziyetinin ıslâh edilmesini istihdaf etmektedir.

Diğeri ise millî müdafaa sandığına bir miktar para yatırılmasına aiddir.

Âcil zaruretleri karşılamak üzere hazırlanmış olan bu projelerin hükümleri, istikbal için hiç bir taahhüdü tazammun etmemektedir. Bu hükümler, hükümetin şimdiden hazırlamağa başladığı daha şümullü tedbirlerin teklif edilmesine bir mani teşkil etmemektedir.

Pol Bankur, bundan sonra enternasyonal vaziyet hakkında izahat vermiştir.

Parlâmento maliye encümeninde

Paris, 22 (A.A.) — Parlâmento maliye encümeni, Fransa bankası tarafından devlete yapılan avans miktarını 15 milyardan 20 milyara çıkararak kanun projesini 7 muhalife karşı 31 reyle ve kambiyo muvazene akçesiyle elde edilen kazançların millî müdafaa sandığına verilmesi hakkındaki lâyihayı da 4 muhalife karşı 14 reyle kabul etmiştir.

Parlâmentoda müzakereler

Paris, 22 (A.A.) — Mebusan meclisi, bu akşam maliye projelerinin müzakeresine başlamış ve millî müdafaa sandığı istikrazına aid projeyi 130 muhalife karşı 379 reyle kabul etmiştir.

Bu lâyihanın kabulünden evvel başvekil Blum söz alarak projeleri müdafaa etmiştir. Muhalefet partileri de bu projelerin şiddetli aleyhinde bulunmuşlardır.

Fransa - İtalya görüşmeleri yakında başlıyor

Paris, 22 (A.A.) — La Republik gazetesinde Piyer Dominik şu malûmatı vermektedir:

Fransanın yakında Romada büyük elçisi ve bu elçi İtalya kıralı ve habeş imparatoru nezdinde akredite olacaktır. Fransız - italyan görüşmeleri hemen başlıyacak ve bu görüşmeler tıpkı ingiliz - italyan görüşmeleri gibi fransanın ve barışın nefine olarak muvaffakiyetle bitecektir.

Sovyetler Birliğinin dış ticareti

Moskova, 22 (A.A.) — Tas Ajansı bildiriyor :

1937 yılı zarfında Sovyetler Birliği dış ticareti yekûnu 3 milyar 69 milyon 900 bin rubleye yükselmek suretiyle 1936 dan 358,3 milyon fazla olmuştur.

İhracat 1 milyar 728,6 milyon, ithalat bir milyar 341.3 milyon ve bu suretle ihracat fazlası 387,3 milyon rubledir.

Bir Leh muharriri İstanbulda

İstanbul, 22 (Telefonla) — Yaskoviski isminde maruf bir Polonya muharriri İstanbula gelerek etüdler yaptı. Yakında Ankaraya gidecek olan B. Yaskoviski, nisan içinde Karadeniz, mayısta da Akdeniz sahillerini dolaşmak niyetinde olduğunu söylemiştir.

Haydarpaşada yapılacak şimendifer köprüsü

İstanbul, 22 (Telefonla) — Haydarpaşada yapılacak şimendifer köprüsü için Nafıa Vekâletile belediye arasında müzakere başladı. Nafıa Vekâleti yarı parası belediyece verilmesi lâzım gelen bu köprünün 1938 malî yılı içinde yaptırılmasını katî olarak istemekte, belediye ise malî vaziyetini ve bütçe darlığını ileri sürerek kendisinin bu işe iştirak edemiyeceğini bildirmektedir.

Köprünün 1939 yılında yaptırılması icabettiğinden bu iş için bir formül bulunacaktır.

Almanyaya taarruz için

Sovyet kıtaları Lehistandan geçmiyecekler

Vaşington, 22 (A.A.) — LeLhistan büyük elçisi B. Potocki gazetelere şu beyanatta bulunmuştur :

"— Lehistan - Litvanya anlaşmalarının halli Lehistanın, Almanyayı Sovyetler Birliğinden ayırmak için Baltık denizi ile Karadeniz arasında bulunan devletler arasında bir blok kurmak teşebbüsünü imkân dahiline koymaktadır.

Bu blok, Finlandiya ile Estonya, Letonya, Litvanya, Lehistan ve Romanyayı ihtiva edecektir.„

Büyük elçi, Lehistanın hiç bir zaman sovyet kıtalarının Almanyaya taarruz için kendi topraklarından geçmesine müsaade etmiyeceğini ilâve etmiştir.

Polonya delegesi Litvanyaya gitti

Varşova, 22 (A.A.) — Polonya dış bakanlığının fevkalâde murahhası Jerzy Klopotovski, Polonya - Litvanya görüşmelerini hazırlamak üzere Kaunasa hareket etmiştir.

Polonyanın şimdiki Riga sefiri Fransuva Şarvatın Kannas elçiliğine tayini hakkında vuku bulan istimzaca Litvanya hükümeti muvafık cevab vermiştir.

Litvanyanın Berlin elçisi Jurgis Szavlis'in Varşovaya sefir tayin edilmesi kuvvetle muhtemeldir.

Litvanyaya gönderilecek leh elçisi

Kaunas, 22 (A.A.) — Lehistan hükümeti, Rigadaki Polonya orta elçisinin Litvanyaya tayini için Litvanya hükümetinin muvafakatini istimzaç etmiştir.

Ekonomi bakanı bugün geliyor

Et ucuzluğu için icabeden yeni tedbirler alınacak

(Başı 1. inci sayfada)

bankasında, denizbanka bağlı müesseseler müdürlerinin yaptıkları toplantıda, şimdiye kadar yapılan çalışmalar hakkında izahat aldı. Akşam geç vakit İstanbul valisile de görüşdükten sonra Ankaraya hareket etti. Bakan bugünkü temasları hakkında şunları söyledi :

Validen et ucuzluğu meselesi hakkında izahat aldım. Ucuzluğu devam ettirmek için, icab ederse yeni tedbirler alınacaktır. Hayatı ucuzlatma işi için gelen mütehassıs tedkiklerine devam ediyor.

Süt ve diğer gıda maddeleri

Şimdi bu mütehassıs süt işile meşguldür. Bundan sonra diğer gıda maddeleri üzerinde tedkkiler yapılacak ve kararlar verilecektir. İzmir kuru üzümlerinin ihraç vaziyeti hakkında yeni malûmat aldım. Şimdilik üzümlerin en iyilerinin ihracına müsaade edilerek diğerlerinden şarab yapılması cihetine gidilmesini düşünüyoruz.

İspanyadaki alacaklar

Tacirlerimizin İspanyadaki dört yüz bin liralık yumurta alacaklarını tahsil için vaziyetin biraz daha inkişafını bekliyoruz. Bu hususta yakında bir neticeye varacağımızı ümid ediyoruz.

İstinyede tamir olunan vapurlar

İstanbul, 22 (Telefonla) — Denizbanka devrolunan İstinye doklarından denizyolları idaresinin iki Akayın bir vapuru tamir edilmektedir. Bundan sonra deniz yolalrı idaresinin vapurları İstinyede tamir edilecektir.

Naşid jübilesi dün kutlandı

İstanbul, 22 (Telefonla) — Komik Naşidin 35 inci sahne hayatı münasebetile bu gece Fransız tiyatrosunda bir jübile yapıldı. Naşidin sahne hayatı eserleri hakkında bir konferans verildi. Şehir tiyatrosu sanatkârları "Bir kavuk devrildi,' yi temsil ettiler. Naşid, Sürpik - Haçik komedisini oynadı.

Bir rus hikâyesi:

Okumak ve yazmak

Yazan : M. Zoştenko *Çeviren : M. Şerif Alyanak*

Pelagiya adını yazamıyacak kadar cahil bir kadındı. Buna mukabil kocası mesul ve faal bir yer işgal eden bir devlet adamıydı. Filhakika o da köylü ve basit bir adamdı. Fakat beş yıldanberi şehirde yaşaması hasebiyle her sahada ilerlemiş bulunuyordu. Binaenaleyh adını yazmasını bildiği gibi daha nice nice şeytanlıklara da aklı eriyordu.

Karısının cahaletinden fevkalâde utandığı için:

— Karıcığım, hiç olmazsa imza etmeği öğrenmelisin, diye yalvarıyordu. Bak, soyadımız da o kadar basit ki topu topu iki heceden ibaret: Kuçkin... artık bunu da beceremmemek, doğrusuya, ayıp...

Pelagiya, her zamanki gibi, elini savurarak:

— Bunun bana hiç bir faydası olamaz, aizim Nikolaeviç; cevabını veriyordu. Yaşım günden güne ilerliyor. Görmüyormusun, parmaklar odun gibi... bu yaştan sonra bir de harfleri yazmasını öğreneyim. Sebeb? bu, gençlerin işidir. Ben artık ihtiyarım.

Kocası devlet işleriyle çok meşgul olduğu için bittabi karısiyle daha fazla uğraşamıyordu. Başını sallayarak:

— Ah karıcığm, ah... dedi ve sustu.

Buna rağmen bir gün karsına küçük bir kitab getirmişti.

— Bak karıcığım; bu, en son metodlara göre hazırlanmış bir kitabdır. Seni bizzat kendim okutacağım, dedi. Fakat Pelagiya alfabeyi şöyle gelişi güzel bir iki evirip çevirdikten sonra gardrobun bir kenarına fırlattı.

— Gelecek nesillere lâzım olur. Orada dursun!.

Pelagiya bir gün kocasının paltosunu yamıyordu. İğneyi batırdığı zaman altında katı bir şeyin bulunduğunu hissetti. Yoksa kocası paltosunun cebinde para mı unutmuştu? Elini soktu ve bir kâğıd parçası çıkardı: Mektub. Tertemiz ve mini mini bir zarf. Mini mini harflerle yazlmış olan bu mektub, ayni zamanda, ne de güzel kokuyordu.. Kadının benzi attı ve kalbi çarpmağa başladı.

— Demek ki İvan Nikolaeviç bana hıyanet ediyor ha?.. Fakat niçin?.. Demek ki benim gibi cahil ve kaz kafalı bir kadınla yaşamak onu tatmin etmiyor da okuyup yazması yerinde güzel bir kadınla mektublaşıyor?..

Pelagiya, zarif mektubu evirip çevirdi. Fakat okumak bilmediği için bir şey anlamak imkânı yoktu. Hayatında ilk defa olarak bunun acısını duyuyordu.

— Başka birine aid olduğunu biliyorum, diyordu. Bununla beraber, bu mektubda yazılanları bilmeliyim. Ne olursa olsun. Bu mektub belki de bütün hayatımı değiştirecektir. Olmazsa köye döner; tekrar çiftçiliğe başlarım.

Ve, ağlamağa başladı. Hem ağlıyor, hem düşünüyordu: Filhakika kocası son zamanlarda değişmişti. Salına daha çok itina ediyor; ellerini daha sık yıkıyordu. Pelagiya hem bunları düşünüyor; hem ağlıyor ve hem mektuba bakyordu. Okuyamadığı bu mektubu bir başkasına göstermeği de münasib bulmuyordu.

Sükûnet bulduğu zaman mektubu tekrar yerine koydu. Paltoyu yamadı ve kocasını beklemeğe başladı. Nikolaeviç geldiği zaman kadın sakin görünmeğe çalışıyordu. Şundan, bundan bahsettiler ve nihayet Pelagiya kocasına, artık okuyup yazmak istediğini ve cahil bir kadın olmaktan usandığını söyledi. Nikolaeviç fevkalâde memnun olmuş ve:

— Bravo karıcığım, seni bizzat kendim öğreteceğim, diye haykırmıştır.

— Evet, öğret. Öğrenmek istiyorum..

Kadın bu sözleri söylerken kocasının dikkatle kesilmiş sakalına bakıyordu.

Pelagiya iki ay zarfında alfabeyi bitirmişti. Derslerine büyük bir hevesle sarılıyor ve harfleri dikkatle yazıyordu. Kocasının evde bulunmadığı zamanlar da mahud mektubu açarak kelimeleri çözmeğe çalşıyordu. Fakat bu, o kadar kolay bir iş değildi.

Bir ay daha geçmişti ve zavallı kadın nihayet alfabeyi tamamen fethetmiş bulunuyordu. Bir gün tekrar mahud mektubu çıkardı. Dikkatle sıralanmış mini mini harfleri bin bir müşkülatla seçebiliyor ve kelimeleri çözdükçe daha büyük bir hevesle uğraşıyordu. Mektub hakikaten kocasına hitab ediyordu ve Pelagiyanın okuduğu mektub şu idi:

"Sayın yoldaşım Kuçkin;

İstediğiniz alfabeyi gönderiyor ve eşinizin iki, üç ay zarfında okuyup yazmak öğreneceğini ümid ediyorum. Cahil bir kadının ne kadar fena bir şey olduğu fikrini kendisine telkin ederseniz, iş biraz daha kolaylaşır. Sizin de bunu yapacağınıza emin bulunuyorum. Yoldaşça selâmlar — Mariya Blohina."

Pelagiya bu mektubu tam iki kere okudu. Sonra, bundan gizli bir hakaret duymuş gibi, dudaklarını ısırarak bütün bir samimiyetle ağladı... ağladı...

Tevkif edileceğini anlayınca mahkemeden savuştu

İstanbul, 22 (Telefonla) — Ahmet Rifat isminde dolandırıcılıktan suçlu birisi adliyede hâkimler karar vermek üzere müzakereye çekildikleri sırada tevkifine karar verileceğini sezerek koridordan savuşmuş, celse açıldığı zaman kaçtığı anlaşılmıştır. Mahkeme maznun hakkında tevkif kararı vermiştir.

ANDAÇ

Nöbetçi Eczaneler

Pazar : Ankara Eczanesi
Pazartesi : Yeni ve Cebeci eczaneleri
Salı : Halk ve Sakarya „
Çarşamba : Eğe ve Çankaya Eczaneleri
Perşembe : Sebat ve Yenişehir „
Cuma : İstanbul eczanesi
Cumartesi : Merkez „

HALK ve YENİ Sinemalarda matineler

Hergün	*Cumartesi*	*Pazar*
14.45	13.00	11.00
16.45	14.45	13.00
18.45	18.45	14.45
21.00	21.00	16.45
		18.45
		21.00

Pazar ve cumartesi günlerinden başka HALK sinemasında hergün halk matineleri: 12.15
Film değişme günleri:
Pazartesi ve Cuma..

Lüzumlu Telefon Numaraları

Yangın ihbarı: (1521). — Telefon, müracaat, şehir: (1023-1024). — Şehirlerarası: (2341-2342). — Elektrik ve Havagazı Arıza Memurluğu: (1846). — Mesajeri Şehir Anbarı: (3705). — Taksi Telefon numaraları: Zincirli cami civarı: (2645, 1050, 1196). — Samanpazarı civarı: (2806, 3259). — Yenişehir, Havuzbaşı, Bizim taksi: (2323) — Havuzbaşı: Güven taksi: (3848); Birlik taksi: (2333) — Çankırı caddesi, Ulus taksi: (1291).

Otobüslerin ilk ve son Seferleri

	Sabah İlk sefer	Akşam Son sefer
Ulus M. dan K. dere'ye	6.45	23.00
K. dere'den Ulus M. na	7.15	23.20
Ulus M. dan Çankaya'ya	7.25	23.00
Çankaya'dan Ulus M. na	7.10	23.20
Ulus M. dan Dikmen'e	7.30	19.00
Dikmen'den Ulus M. na	8.00	19.30
Ulus M. dan Keçiören'e	6.30	21.00
Keçiören'den Ulus M. na	7.00	21.30
Ulus M. dan Etlik'e	6.30	20.30
Etlik'ten Ulus M. na	7.00	21.00
Ulus M. dan Cebeci'ye	7.00	23.00
Cebeci'denUlus M. na	7.00	23.00
Cebeci'den As. fabl. ra	7.00	—.—
As. fabl. dan Cebeci'ye	—.—	17.00
Yenişehir'den Ulus M. na	7.00	23.00
S. pazarı'ndan Akköprü'ye	6.45	7.30
Akköprüden S. pazarı'na	8.00	9.45

§ U. Meydanı ile İstasyon arasında her beş dakikada bir sefer olup tren zamanları seferler daha sıktır.

§ U. Meydanı ile Yenişehir, Bakanlıklar, Cebeci, Samanpazarı arasında saat 8 den 20 ye kadar vasatî her beş dakikada; saat 20 den 21 e kadar her on dakikada; saat 7 den 8 e ve 21 den 23 e kadar her 15, 20 ve 30 dakikada bir muntazam seferler vardır.

§ Akşamları Ulus Meydanından saat 23 deki son seferlerle bunların Ulus Meydanına dönüşleri sinemaların dağılış saatlerine tâbidirler.

Posta Saatleri

Posta saat 19 a kadar İstanbul cihetine mektub kabul eder.
Teahhütlü 18 e kadardır.

Tren Saatleri

Haydarpaşa'ya : Her sabah 8.20.Her akşam 19.15 ve 19,45 de (salı, perşembe, cumartesi Toros sürat.)
Samsun hattına : Hergün 9,35 (Kayseri, Sivas, Amasya bu hat üzerindedir.)
Diyarbakır hattı : Hergün 9,40
Zonguldak hattı : „ 15.00
Kırıkkale'ye rayotobüs „ 16.05

GÜNDELİK

Hicrî - 1357	Rumî - 1354
Muharrem: 20	Mart: 10
S. D.	S. D.
Güneş: 5 58	Akşam: 18 24

Küçük İç Haberler

[İstanbul, 22 - Telefonla]

× **Şirketi Hayriyede** — Şirketi Hayriye 937 yılında 9.591.332 yolcu taşımış, 871.894 lira irad temin etmiştir.

× **Hava seferleri** — İstanbul - Ankara hava seferleri 1 nisanda başlıyacaktır.

× **Et fiatları** — Et murakabe komisyonu bugün toplanmış, mevcud fiatların bir hafta daha devamına karar vermiştir.

× **Bir imtihan** — Dahiliye Vekâleti merkez teşkilâtındaki boş yerler için bugün yapılan müsabakaya 30 talib girdi.

× **B. Halid Nazmi** — Nakid işleri umum müdürü B. Halid Nazmi bu sabah Ankaradan gelerek akşam Londraya hareket etti.

Küçük Dış Haberler

× **Berlin** — Devlet düşmanlarının silâh taşıamsını yasak eden kanun neşr edilmiştir. Silâh ticareti serbest, fakat yahudiler için yasaktır.

× **Berut** — Emin Hikmet Şahap bir millî temerküz kabinesi kurmuştur. Eski kabine ayın 19 unda istifa etmiştir.

× **Varşova** — Romanya'nın Varşova ve Polonyanın Bükreş elçilikleri, pek yakında büyük elçiliğe tahvil olunacaktır.

× **Paris** — General Nolle muhtar millî müdafaa sandığının reisliğini, kara, deniz ve hava ordularının kurmay reisleri de ikinci reislikleri kabul etmişlerdir.

DÜNYA BASINI

Avusturyanın ilhakından sonra İtalyanın vaziyeti

Lö Tan gazetesinin Roma muhabiri gazetesine yazıyor:

Anşlus'un Roma'da kimsenin hoşuna gitmemiş olduğu aşikârdır. İtalyanın orta Avrupadaki ehemiyetli mevkiler kaybettiğinin, halbuki şimdi Macaristanın ve Yugoslavyanın doğrudan doğruya komşusu olan Almanyanın hakim nüfuzunu yalnız bütün Tuna havzasına değil, hattâ Balkanlara kadar teşmil ettiğinin herkes farkındadır. Bu itibarla kamoyun eserlenmesi pek tabiidir. Faşist basını Avusturya hâdiselerini tarihin değişmez bir zarureti diye göstermeye çalışarak bu esefi hafifletmeye gayret etmektedir.

Gazetelerin yürüttükleri münakeşeye göre, İtalyanın, Avusturyada, nasyonal - sosyalist fikrine karşı koyacak hiç bir fikir kuvveti yoktu. Ancak ordusunu kullanabilirdi. Bu şartlar içinde, İtalyanın bütün kuvvetlerini Brenner'de toplaması, ve evelce karşılıksız bir çok fedakârlıklarda bulunmuş olduğu bir memleket için bütün diğer mülâhazalarını ihmal ederek Avusturya ve Almanyaya karşı mücadele etmesi tasavvur edilemezdi.

Kamoy bu hâdiselerden oldukça şaşırmışsa da, ayni kamoyun vaziyet karşısında bedbin olduğunu sanmak hata olur. Politik mahfillerde, Almanyanın İtalya üzerine bir tazyik yapması tehlikesi pek uzak istikbale gönderilmektedir. Hattâ bugünkü şartlar içinde, Anşlusun İtalyanın çok işine yarayabileceği de tahmin ediliyor. İtalyanın Akdenizde müşkil bir vaziyette kaldığı takdirde, Almanya ve kendi mihveri etrafındaki diğer memleketler sayesinde kendisine lüzumlu her şeyi tedarik edebileceği ileri sürülüyor. Hattâ Almanyanın dostluğu İtalya için mühim bir kazanç olduğunu ve bunu elde etmek her fedakârlığa değer olduğunu söyliyecek kadar ileri gidenler var. Nihayet Almanyanın İtalya yanında kalmak, menfaati iktizasından bulunduğunu belirtiyor. Führer'in düçeye gönderdiği mektub ve telgraflar da bunun aşikâr bir delilidir. İtalya ne kadar Almanyaya kıymet veriyorsa Almanya da ona ayni derecede kıymet vermektedir. Birinin hedefleri orta ve şarkî Avrupada, ötekininkiler Akdenizdedir. Bu iki hedef arasında sıkı bir alâka vardır; bunlara erişmek için, İtalya ve Almanya, omuz omuza müştereken mücadele etmek mecburiyetindedirler, ve birinin muvaffakiyeti diğerinin de muvaffakiyeti olacaktır.

Bu fikrî halete göre, şimdilik, İtalya tarafından bir politika değişikliği ihtimaline inanmak beyhudedir. Faşist hükümeti Avusturya meseelsi üzerinde Parisle görüşmelerde bulunmayı red etmiştir; milletler cemiyetinin bu enternasyonal vaziyeti tasdik etmesinden sonra, Fransanın da Habeşistan fethini tanıyabileceği haberine, faşist hükümeti Ciyornale d'İtalya vasıtasiyle verdiği cevabta, İtalyanın hiç bir memleketten tanıma dilenmediğini bildirdi. Her şey gösteriyor ki İtalya Almanyaya daha ziyade yaklaşacaktır. Bu manâda, düçenin Führer'e gönderdiği cevab telgrafı mihver sisteminin inkişaf ettirilmesi lüzumundan başka bir şey ifade etmez. Niçin? Çünkü muvaffak olmuştur. Habeşistan İtalyanındır, Avusturya Almanyanın. Mihver politikası yemişlerini vermiştir. Şu halde bunu takib etmek muvafık olur. Burada kendiliğinden akla gelen muhakeme budur.

İngiltere

İspanya'daki yabancı asker ve malzeme

Niyüz Kronikl, diyor ki:

"İspanyadaki muhabirimizin bildirdiğine göre, general Frankonun emrinde bugün yedi yüz alman ve italyan tayyaresi ve 60 bin de muntazam italyan askeri vardır. Ayrıca italyanlar tayyare hücumları için majorka adasını üs olarak kullanmaktadır.

Ne Fransa ne de İngiltere, bizzat İspanyanın ve yahut Balear adalarının almanlar ve yahut italyanlar tarafından işgal edilmesine müsaade etmemelidirler ve edemezler. Başvekil Çemberlayn, ingiliz menfaatlerini müdafaa edeceğini bildirmişti. Bu teh likeye karşı acaba başvekil ne teklif ediyor.?„

İngiltere'nin südet almanları hakkındaki teşebbüsleri

İngilterenin Çekoslovakya hakkındaki politikasından bahseden Mançester Guardian, diyor ki:

"Daha Avusturyanın Almanya tarafından ilhakından önce Londra Çekoslovakya hükümetine Südet alman ekalliyeti hakkında uzlaşıcı bir yol tutmasını tavsiye etmişti. Çekoslovakya hükümeti bu bahiste büyük bir realizm ve zekâ göstermiştir. Çekoslovak hükümeti karşısında bulunduğu tehlikeler hakkında kendisini avutmamaktadır. Çekoslovakyanın İngiltereden bekliyebileceği yardım çok mahdudtur. Fakat makul hâdler dahilinde bu yardım hiç olmazsa tamamiyle samimî olmalı ve esasen güç olan vaziyeti daha ziyade güçleştirebilecek "nasihatler„ ile müterafik bulunmamalıdır.

Tezin esası

Tezin esası şudur: Eğer orta Avrupada muhakkak surette değişmeler vukua gelecekse, bu değişmelerin hiç olmazsa sulh yolu ile yapılması icabeder. Fakat sulh kelimesi çok izafî bir mefhumu ifade eder. Meselâ, Hitler, 1933 ihtilâlini "sulhçu„ saymaktadır. Avusturyada bir tethiş rejiminin kurulmuş bulunduğu bugün sabit olmasına rağmen Avusturya ilhakının da sulhçu olduğunu beyan etmektedir. Halifaks, muhakkak ki Hitler'e bu sulhçu ilhaklar için teşviklerde bulunmamıştır. Hitler, Halifaks'ın sözlerinde mevcud olmıyan bir şeyi mevcud telâkki etmiş değildir. Fakat Hitler, İngilterenin hattı hareketinden şu manayı çıkartmaktadır: Vukua gelen şey, sulh dairesinde geldikçe İngiltere için olanın ehemiyeti yoktur. Hitler, çok samimî olarak bu hattı hareketi, bir teşvik değilse bile hiç olmazsa bir bitaraflık gibi telâkki etmektedir.„

Fransa

Viyana yahudileri meselesi

Lö Tan yazıyor:

Angrif gibi bazı alman gazeteleri, Viyana yahudileri meselesine hususî bir ehemiyet atfetmektedirler.

Bu gazeteye göre Avusturyanın hükümet merkezinde bir çok hâdiseler olmuş, bir çok yahudiler döviz kaçırarak memleketi terketmek istemişlerdir. Çekoslovakya ve ya Macaristana doğru giden bazı trenler durdurulmuş ve aranmıştır. Söylendiğine göre mühim mikdarda para müsadere edilmiştir.

Nasyonal sosyalist organının iddiasına göre Viyanada çıkan gazetelerin % 80 i ve millî tiyatrolardan maada bütün tiyatrolar yahudilerin elindedir. Bu şehirde avukatların % 85 i, hekimlerin % 51 i, dişçilerin % 70 i yahudidir. Bankaların % 75 i, dokuma ticaretinin %70 i, şarap ticaretinin % 73 ü, kundura ticaretinin %80 i yahudilerin elindedir. Viyanadaki yahudilerin mikdarı 300 binmiş. (Berlinde evelce bu mikdarda yahudi vardı, şimdi 160.000 ne inmiştir.)

Angrif'e göre Şuşnig'in tarafdarı olan bu yahudiler Viyananın kanını emiyorlardı. Şimdi nasyonal sosyalizm bu derde devayı getirmektedir.

Yeni bir devre

Pöti Pariziyen yazıyor :

"Yeni bir devreye girdik. Öyle bir devre ki, zayıf ihtilâftan kaçınmak için kuvvetlinin önünde boyun eğmeğe mecbur oluyor. Binaenaleyh Fransa kuvvetli bulunmalıdır. Fransa şunu bilmelidir ki, umumî harbtenberi daima müdafaa edegeldiği ideallere bağlı kalmakla beraber kendisine hürmet ettirmek için kuvvete dayanarak sesini âzimle yükseltmek mecburiyetindedir. Bu kuvvete müracaat etmese bile icabında buna dayanabileceğini göstermelidir.„

Alma nekalliyetlerinin vaziyeti

Eko dö Pari'den: "Çekoslovakya hükümeti alman ekalliyetlerinin isteklerini yerine getirmek üzere, daha geçen şubat ayında kararlaştırdığı tedbirleri genişletmek yolundadır. Beneş ve arkadaşları bu politikanın pek tesirli olacağına kani değillerdir. Bununla beraber, bugünkü şartlar içinde, mümkün olan her şeyin İngiltereye isabt etmenin elzem bulunduğu kanaatiyle bu suretle hareketi muvafık görmüşlerdir.„

İspanya kuvvetlenirse..

Figaro gazetesinde Lüsyen Romye, ispanyol anlaşmazlığı hakkında diyor ki:

"İspanyanın zayıflığı Akdeniz ve Atlantik yollarında barışı muhafaza ettiriyordu. İtalya, iç ispanya harbına müdahale etmek suretiyle bu sahada müzakere açtı. Bu hareket, ingilizleri doğu Akdenizi, Afrika ve şap denizi hakkında diğer bir müzakereyi kabule mecbur içindir. Fakat İtalyanın bugün için olan hareketinden müstakil olarak, istikbal için olan bir mesele mevcuddur ki o da haris ve kuvvetli bir İspanyanın müzaharet ve ittifakının değerini göstermek için Atlantik, Akdeniz ve Fas üzerindeki üç taraflı vaziyetinden istifadeye çalışmasının mümkün olmıyacağıdır. Böyle bir İspanya, hangi tarafı seçerse seçsin, Akdenizi kullananlar arasında itimadsızlığı daha ziyade tahrik edecektir. Deniz etrafında herkesin huzur ve istifadesi bundan böyle çok azdır ve zaman zaman tadil edilen ve başlıca sahil memleketleri teahhüd altına koyan Akdeniz anlaşmasiyle kabildir.„

Frankonun zaferinden sonra Fransa ne yapacak ?

Ordr gazetesinde Emil Büré yazıyor:

"Biz fransızlara düşen şey, Franko'nun zaferinden sonra memleketimi zin vaziyeti ne olacağını derpiş etmektir. Kanaatımca, karşımızda hem tesirli bir surette yardımdan kaçmdığımız cumhuriyetçi İspanya, hem de Almanya ile İtalyaya uzun bir müddet bağlı kalacağı aşikâr olan Frankist İspanyayı bulacağız. İngiltere ve Fransa, Almanya ile İtalyanın kendi müşterek hayatî menfaatlerinin tesbit ettiği şeklin dışında hareket etmelerine müsaade etmiş olmalarını pahalı ödemiş olacaklardır...

ÇAPRAZ KELİMELER

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	B	A	Y	I	N	D	I	R	■
2	A	Y	I	■	■	A	■	İ	Z
3	Y	I	L	D	I	R	I	M	■
4	I	■	D	O	■	I	■	E	Ş
5	N	■	I	■	A	C	E	L	E
6	D	A	R	I	C	A	■	■	R
7	I	■	I	■	E	■	İ	R	İ
8	R	İ	M	E	L	■	R	A	F
9	■	Z	■	Ş	E	R	İ	F	E

Dünkü çapraz kelimelerin halledilmiş şekli

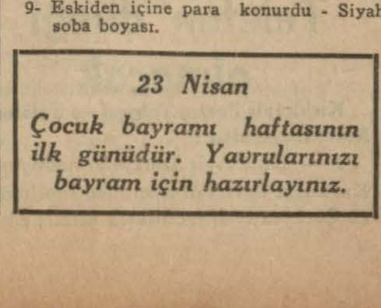

Soldan sağa:
1- Boşboğazlık.
2- Aydında inciri ile meşhur bir kasaba. - sorgu edatı.
3- Şık - Yeryüzüne inen bulutlar.
4- Habeş asilzadesi - ilenin tahfif edilmiş şekli.
5- Aza - kuvvetli (fransızca).
6- Vücuda yapışınca ayrılmak bilmez bir böcek - Bir erkek ismi.
7- İngiliz madmazeli.
8- Kara renkli adam.
9- İşitmekten emir - İpek böceğinin yapıp içine girdiği nesne.

Yukarıdan aşağıya:
1- Göze takılır - Bir nota .
2- Tavır - Meyve.
3- Vermekten emir - en güzel.
4- Kumanda - Bir erkek ismi.
5- Gerdek.
6- Arkadaş - Sual etmek.
7- Mısırlıların güneş tanrısı - bir nota.
8- İnleme - çok değil.
9- Eskiden içine para konurdu - Siyah soba boyası.

23 Nisan

Çocuk bayramı haftasının ilk günüdür. Yavrularınızı bayram için hazırlayınız.

KÜÇÜK İLÂNLAR

Küçük ilân şartları

Dört satırlık küçük ilânlardan:
Bir defa için 30 kuruş
İki defa için 50 kuruş
Üç defa için 70 kuruş
Dört defa için 80 kuruş alınır.
Devamlı küçük ilânların her defası için 10 kuruş alınır. Meselâ 10 defa neşredilecek bir ilân için 140 kuruş alınacaktır.
Bir kolaylık olmak üzere, her satır, kelime aralarındaki boşluklar müstesna 30 harf itibar edilmiştir. Bir küçük ilân 120 harften ibaret olmalıdır.
Dört satırdan fazla her satır için ayrıca 10 kuruş alınır.

Satılık:

Satılık arsalar — Yenişehirin en mutena yerlerinde 400 den 2000 metre murabbaına kadar ebadda imarca parsellenmiş ve ucuz fiatla T. 2992 1430

Satılık ev — Yenişehir memurin evlerinden pazara giden asfalt yolu üzerinde köşe başı. Müracaat, İstanbul eczane karşısında Moiz 1484

ACELE SATILIK EV — Yenişehir onurluk sokağında 5 oda 680 M2. arsalı ev ehven fiatla verilecek. Telefon: 1538 1510

Satılık — İki ay evvel döşenmiş 3 odalı bir dairenin möbilyesi ve piyanosu satılıktır. Ulus gazetesinde Haydar Pinyala müracaat edilmesi. Telefon: 1064 veya 3668 1520

Acele satılık evler — Yenişehirde Devlet Şûrası sırasında 2 katlı 800 M. arsasile, İç Cebecide 3 katlı 1000 M. evler satılıktır. Tl. 1538 1547

Satılık apartıman — Yenişehirin tam merkezinde 8 daireli tam konforlu doğuya nazır betonarme H. Dilman Karaoğlan Koç apartımanı 4 Tl. 2181 1552

Satılık arsalar — Karanfil sokak Selânik ve Meşrutiyet cad. Küçük çapta diğer taraflarda her çapta komisyoncu H. Dilman Karaoğlan Koç apartımanı Tl. 2181 1553

Kelepir satılık bağlar — Keçiören Etlik, Dikmen ve başka yerlerde üzümlü bahçeli bağlı H. Dilman Karaoğlan Koç apartımanı Tl. 2181 1554

Satılık — Devlet Şûrası arkasındaki asfaltta 600 M. arsa ile Bomonti Bahçesi üzerinde Üstün sokağında 900 M. arsa satılıktır. Tele. 1256 1567

Satılık kamyon — Az kullanılmış Şevrole 937 modeli satılıktır. Tabakhanede 4 No. esnaf kahvesine müracaat. 1585

Az kullanılmış fevkalâde lüks kapalı payton satılıktır. Telefon (1856) ya müracaat. 1606

Satılık — İstanbul Göztepe Baharîye caddesinde elektrik, su 2 bostan kuyusu ve havuzu, grizme edilmiş 25 dönüm fidanlık ve bağ yapılır arsa satılıktır. Ankarada Ziraat Bankası şefi Hadiye İstanbul Tl. 52 : 153 1576

Satılık — İsmetpaşa mahallesinde gayet güzel hava ve manzarayı ve 3.000 metre murabbaı ağaçlı araziyi havi bulunan ve beş oda bir hizmetçi ve bir de küçük eşya odasını mutbak, kiler ve saire gibi bütün tertibatı, su, elektriği havi bulunan gayet metin yapılmış kârgir bir ev satılıktır. Arzu edenler 1771 numaralı telefona müracaat etmelidirler. 1607

Kiralık:

Kiralık ev — Cebecide asfalt üstü otobüs durak mahalli No. 27 her türlü konfor mevcuttur. Telefon 1979 1612

Kiralık ev ve dükkân — Maltepede biri beş diğer üç odalı konforlu iki evle üç dükkân kiralıktır. Üstün sokak 3 numarada B. Sadullah'a müracaat. 1246

KİRALIK KAT: Kavaklıdere fransız, Macar, Yugoslav sefaretleri arasında 4 oda 40 lira. Telefon: 3843 1516

Kiralık daire — 3 geniş oda, banyo, havagazı, elektrik, su, fevkalâde manzara, müsait fiat. Yenihamam apartımanı Tel: 3714 1545

Kiralık mutbaksız üst katta geniş müstakil iki oda — Yenişehir Tuna caddesi Balk sokak 2 numaranın üstünde - İçindekilere müracaat. 1581

Kiralık — Çocuk sarayı karşısında 3 oda, 1 hol, ve 2 odalı 2 daire kiralıktır. Ankara eczanesine müracaat. Telefon. 1315 1583

Müteferrik:

Büfe masa ve altı sandalyadan mürekkep bir yemek odası takımı satın alınacaktır. Telefon. 3011 1558

7 - 9 odalı ev veya apartıman — Bir ecnebi tarafından senelik tutulacak. Kalorifer şart. Ulus gazetesine F. T. rumuzuna müracaat. 1584

İş arayanlar:

Piyano dersi — Macar bestekâr piyanisti Feri Boks piyano dersi verir. Ulus'ta N. Artam'a müracaat. 1609

İş verenler:

Bayan öğretmen aranıyor. Ana mektebinde çalışmak istiyenlerin çocuk yuvasına müracaatları. Telefon 1983 1591

1—589

Uyanış · Servetifünun
1891
Başyazarı: A. Ihsan Tokgöz
47 senedir durmadan çıkmakta olan bu haftalık resimli gazetenin Ankarada satış yeri AKBA Kitabevidir. Senelik abone 10 lira. 592

Bahçe meraklılarına
Gayet ehven fiyatla çiçek bahçe plânı tersim ve tanzim edilir.
ARİF BAŞARAN bahçe mimarı
Adres: Bankalar caddesi Ayla tuhafiye mağazasından sual. 1596

Vilâyetler

Muhtelif binalar yaptırılacak

Niğde Ziraat müdürlüğünden:

1 — Niğde ziraat örnek fidanlığında 41832 lira keşifli üç parçadan ibaret memur, müstahdem evleri ve işletme binasının yapılmaları kapalı zarf usuliyle eksiltmeye konulmuştur.

2 — İstekliler şartnameyi, mukavele projesini ve keşif cetvellerini, her gün Niğde ziraat müdürlüğünde görebilirler.

3 —Eksiltme 25 - 3 - 938 tarihine tesadüf eden cuma günü saat 15 de yapılacaktır.

4 — Eksiltmeye girecek isteklilerin 3138 lira muvakkat teminat vermesi ve aşağıdaki vesikaları haiz olup göstermeleri lâzımdır.

a) - Nafıa Vekâletinden alınmış 1938 senesine ait müteahhitlik ehliyet vesikası ve ticaret odası sicil kâğıdı:

b) - Bir teahhütte en az 20.000 liralık bina inşaatı yapmış olduğuna dair vesika.

5 — Teklif mektupları üçüncü maddede yazılı saattan bir saat evveline kadar Niğde ziraat müdürlüğünde müteşekkil eksiltme komisyonu reisliğine makbuz mukabilinde verilecektir.

6 — Posta ile gönderilecek mektupların eksiltme saatına kadar gelmiş olması ve zarfın mühür mumu ile iyice kapatılmış bulunması lâzımdır. Postada olacak gecikmeler kabul edilmez.
1313

Telefon direği alınacak

Kırklareli Posta, Telgraf ve Telefon Müdürlüğünden:

1 — Kırklareli Dereköy nahiyesi Kurudere devlet ormanından kesilmek ve Çorluya teslim edilmek şartile idarî ve fennî şartnamesindeki evsafı havi 8 metre tulünde 2190 adet meşe cinsinden telefon direği kapalı zarf usuliyle eksiltmeye konulmuştur.

2 — Muhammen bedel 16425 lira muvakkat teminat 1231 lira 88 kuruş olup eksiltmesi 6. nisan 938 çarşamba günü saat 11 de Kırklarelinde P. T. T. müdürlüğünde yapılacaktır.

3 — İsteklilerin muvakkat teminat makbuzu veya banka mektubu ticaret odası vesikasından başka müteahhidlik vesikası ve teklif mektubunu muhtevi kapalı zarflarını o gün saat 11 re kadar komisyona vereceklerdir.

4 — Fennî ve idarî şartnameler Kırklareli P. T. T. müdürlüğünden parasız verilir. (772) 1599

Zayiler

1935 senesi Nevşehir orta okulundan aldığım şehadetnamemi kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur. 121 Mustafa Sulhanlı 1608

Ankara Memurlar Kooperatifinin (1717) sayılı hisse senedimi kaybettim. Yerine yenisini alacağım. Eskisinin hükmü yoktur. Maliye Vekâleti Zat İşleri müdürü Ş. Güran. 1605

MÜŞKİL İTİRAF

Acele satılık arsa

Kızılırmak Caddesinde Vekâletlerin tam karşısında Vekâletlere üç yüz metre mesafede hâkim bir tepe üzerinde 724,5 metre murabbaı cephesi 22 metre bir arsa uygun fiatla satılıktır. Saat 12-13 ve 16-17 e kadar 2413 numaraya telefonla müracaat. Cumartesi öğleden sonra ve pazar günü akşama kadar müracaat edilir.
1536

Cumhuriyet Merkez Bankasının

19 Mart 1938 vaziyeti

AKTİF		LİRA	PASİF		LİRA
Kasa :			Sermaye :		15.000.000,—
Altın: Safi kilogram 19.711,937	27.726.416,35		İhtiyat akçesi :		
Banknot	21.655.470,—		Adi ve fevkalâde	2.105.172,40	
Ufaklık	1.063.125,41	50.445.011,76	Hususî	4.516.007,70	6.621.180,10
Dahildeki muhabirler :			Tedavüldeki banknotlar :		
Türk lirası	428.545,94	428.545,94	Deruhte edilen evrakı nakdiye	158.748.563,—	
Hariçteki muhabirler :			Kanunun 6 ve 8 inci maddelerine tevfikan hazine tarafından vaki tediyat.	14.372.277,—	
Altın: Safi kilogram 6.482,909	9.118.729,56		Deruhte edi. evrakı nakdiye bakiyesi.	144.376.286,—	
Altına tahvili kabil serbest dövizler.	19.781,37		Karşılığı tamamen altın olarak ilâveten tedavüle vazedilen.	19.000.000,—	
Diğer dövizler ve borçlu kliring bakiyeleri	23.706.063,66	32.844.574,59	Reeskont mukabili ilâveten ted. vazd.	13.000.000,—	176.376.286,—
Hazine tahvilleri :			Türk lirası mevduatı :		11.177.358,72
Deruhte edi. evrakı nakdiye karşılığı.	158.748.563,—		Döviz taahhüdatı :		
Kanunun 6 ve 8 inci maddelerine tevfikan hazine tarafından vaki tediyat	14.372.277,—	144.376.286,—	Altına tahvili kabil dövizler.	954,01	
Senedat cüzdanı :			Diğer dövizler ve alacaklı kliring bakiyeleri.	32.989.567,02	32.990.521,03
Hazine bonoları.	2.000,000,—		Muhtelif :		101.812.606,97
Ticarî senedat.	39.090.643,28	41.090.643,28			
Esham ve Tahvilât Cüzdanı :					
A — (Deruhte edilen evrakı nakdiyenin karşılığı esham ve tahvilât (itibari kıymetle)	38.840.886,02				
B — Serbest esham ve tahvilât	7.072.526,70	45.913.412,72			
Avanslar :					
Altın ve döviz üzerine	56.140,—				
Tahvilât üzerine	8.73.323,31	8.789.463,31			
Hissedarlar :		4.500.000,—			
Muhtelif :		15.590.015,22			
YEKÛN :		343.977.952,82	YEKÛN :		343.977.952,82

2 Mart 1933 tarihinden itibaren: İskonto haddi % 5 1/2 Altın üzerine avans % 4 1/2

RESMİ İLÂNLAR

Baş bakanlık

Baraka yaptırılacak

Başvekâlet Devlet Meteoroloji İşleri Umum Müdürlüğünden :

1 — Umum müdürlüğümüz ihtiyacı için (65) altmış beş adet rasad âletleri baraksı açık eksiltme suretiyle yaptırılacaktır.

2 — İhalesi 28 mart 1938 pazartesi günü saat 14 de Ankarada Yenişehir, Kızılırmak sokak, No. 30 da Devlet Meteoroloji işleri umum müdürlüğünde toplanacak olan satın alma komisyonunda yapılacaktır.

3 — Muhammen bedeli (4875) lira olup ilk teminatı (365) lira (63) kuruştur.

4— Muvakkat teminat banka mektubundan gayri nakid veya nakid yerine kaim olan tahvilât olduğu takdirde bunlar komisyonca alınamıyacağından bunların münakasadan evel merkez muhasebeciliğine yatırılarak alıncak makbuzun komisyona ibrazı.

5 — Şartnamesi bedelsiz olarak Devlet Meteoroloji işleri umum müdürlüğü levazım müdürlüğünden temin edilebilir.

6 — Eksiltmeye gireceklerin 2490 sayılı kanunun 2 ve 3 üncü maddelerinde istenen belgeleriyle birlikte mezkûr gün ve saatta komisyona baş vurmaları. (686) 1436

Bayındırlık Bakanlığı

Namnam köprüsünde yapılacak ilâve göz ve sedde inşaatı

Nafıa Vekâletinden:

1 — Muğla vilâyetinde Muğla - Köyceğiz yolu üzerinde yapılmakta olan Namnam köprüsüne ilâvesi istenilen daha iki göz ile sedde inşaatı kapalı zarf usuliyle münakasaya çıkarılmıştır. Keşif bedeli (25.000) liradır.

2 — Eksiltme, 31.3.938 tarihine müsadif perşembe günü saat 16 da nafıa vekâletinde şosa ve köprüler reisliği eksiltme komisyonu odasında yapılacaktır.

3 — Eksiltme şartnamesi ve buna müteferri diğer evrak (125) kuruş mukabilinde şosa ve köprüler reisliğinden alınabilir.

4 — Eksiltmeye girmek isteyenlerin, (1875) liralık muvakkat teminat vermeleri ve bu gibi işleri yapabileceklerine dair vekâletimizden alınmış müteahhidlik vesikasiyle ticaret odası vesikası ibraz etmeleri lâzımdır.

İsteklilerin 2490 sayılı kanunun tarifatı dairesinde hazırlayacakları teklif zarflarını ikinci maddede yazılı vakitten bir saat eveline kadar komisyon reisliğine makbuz mukabilinde vermeleri muktazi olup postada olacak gecikmeler kabul edilmez. (638) 1447

Yapı işleri ilânı

Nafıa Vekâletinden :

1 — Eksiltmeye konulan iş : Ankara Cebecide yapılacak Hukuk Fakültesi pansiyon kısmı kaba inşaatı ve malzeme ihzarı işleridir.

Keşif bedeli : 50.000 liradır.

2 — Eksiltme 8. 4. 1938 cuma günü saat 15 de Nafıa vekâleti yapı işleri eksiltme komisyonu odasında kapalı zarf usuliyle yapılacaktır.

3 — Eksiltme şartnamesi ve buna müteferri evrak 250 kuruş bedel mukabilinde yapı işleri umum müdürlüğünden alınabilir.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin 3750 lira muvakkat teminat vermeleri ve Nafıa vekâletinden alınmış ve yaptığı işin bedeli asgarî 50.000 lirayı havi yapı müteahhidliği vesikası göstermesi lâzımdır.

İsteklilerin teklif mektublarını ikinci maddede yazılı saattan bir saat evveline kadar komisyon reisliğine makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır.

Postada olacak gecikmeler kabul edilmez. (755) 1589

Harita Umum Md.

Santral yaptırılacak

Harita Genel Direktörlüğünden:

1 — Harta genel direktörlüğünün Cebecideki garnizonu dahilinde gösterilecek yerlere vaz ve montaj edilmek üzere 220 voltluk Altertanif cerayanla ve 20-30 voltla çalışır on adet telefon makinesini havi onluk bir tam otomatik santral açık eksiltme suretiyle satın alınacaktır.

2 — Muhammen bedeli 950 lira ve muvakkat teminatı 72 liradır.

3 — Eksiltme 29 mart 938 salı günü saat 15 de Cebecide Harta genel direktörlüğü binasında Sa. Alma komisyonunda yapılacaktır.

4 — İsteklilerin fennî şartnamesini görmek üzere her gün ve eksiltmeye iştirâk için de yukarıda yazılı gün ve saatte komisyona müracaatları.

5 — Muvakkat teminat olarak yalnız banka mektubu veya maliye sandık makbuzu kabul olunur.

(699) 1442

A. Levazım Âmirliği

1000 ton buğday alınacak

Ankara Levazım Amirliği Satın Alma Komisyonundan :

1 — Kor birlikleri için 300 ton yumuşak ve 700 ton sert olmak üzere ceman 1000 ton buğdayın kapalı zarfla eksiltmesi 4 nisan 1938 saat 16 da Çorlu kor Sa. Al. Ko. da yapılacaktır.

2 — Muhammen bedeli 4500 liradır. İlk teminatı 337 lira 50 kuruştur. Şartname ve evsafı İstanbul Ankara Lv. A. Sa. Al. Ko. da ve Çorlu kor. Sa. Al. Ko. da görülür. Kanunî vesika ve teklif mektuplarının belli saatten bir saat evveline kadar komisyona verilmesi. (728) 1513

20 ton toz şeker alınacak

Ankara Levazım Amirliği Satın Alma Komisyonundan :

1 — Ankara garnizon müesseseleri için 20 ton toz şekerin kapalı zarfla eksiltmesi 29 mart 938 saat 15 de Ankara Lv. âmirliği satın alma komisyonunda yapılacaktır.

2 — Muhammen bedeli 5500 lira ilk teminatı 412 lira 50 kuruştur. Şartnamesi komisyonda görülür. Kanunî vesikalarda bulunan teklif mektublarının saat 14 e kadar komisyona verilmesi. (675) 1403

400 Ton buğday öğüttürülecek

Ankara Levazım Amirliği Satın Alma Komisyonundan :

1 — Ankara garnizonu için 400 ton buğday öğüttürülmesinin kapalı zarfla eksiltmesi 24 mart 938 saat 15 de Ankara Lv. âmirliği Sa. Al. Ko. da yapılacaktır.

2 — Muhammen bedeli 6000 lira ilk teminatı 450 liradır. Şartnamesi her gün komisyonda görülür. Kanunî vesikalarda bulunan teklif mektublarının saat 14 de kadar komisyona verilmesi. (629) 1325

600 ton yulaf alınacak

Ankara Levazım âmirliği Satın Alma Komisyonundan:

1 — İhale günü talib çıkmadığından İstanbul komutanlığına bağlı birlikler hayvanatı için 600 ton yulaf'ın kapalı zarfla eksiltmesi 11 nisan 938 saat 16 da Fındıklı İstanbul komutanlığı satın alma komisyonunda yapılacaktır.

2 — Muhammen bedeli 34500 lira ilk teminatı 2588 liradır. Şartnamesi 173 kuruş mukabilinde verilir. İsteklilerin ilk teminat ve kanunî vesikalariyle teklif mektublarını ihale saatından en az bir saat evel komisyona vermeleri. (768) 1598

Demiryolları

Bina, kanalizasyon ve saire inşası

D. Demiryolları Merkez birinci Komisyonundan:

Sivasta cer atelyelerine aid muhtelif bina, kanalizasyon ve sair inşaat işleri kapalı zarf usuliyle eksiltmeye konmuştur.

11 — Bu işlerin keşif bedeli 691050 liradır.

2 — İstekliler bu işe aid şartname ve sair evrakı Devlet Demiryollarının Ankara, Haydarpaşa ve Sirkeci veznelerinden 34.60 lira mukabilinde alabilirler.

3 — Eksiltme 14. 4. 938 tarihinde perşembe günü saat 15 de Ankarada Devlet Demiryolları yol reisliğinde merkez birinci komisyonca yapılacaktır.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin teklif mektubiyle birlikte,

a) 2490 sayılı kanun ahkâmına uygun 31392 liralık muvakkat teminat,

b) Bu kanunun tayin ettiği ve şartnamede yazılı vesikaları ayni gün saat 14 de kadar komisyona vermiş olmaları lâzımdır.

5 — Bu hususda tafsilât ve izahat almak isteyenler D. D. Yol dairesine müracaat edebilirler. (751) 1588

Bakır, Prinç boru ve saire alınacak

D. D. yolları Satınalma komisyonundan:

Muhammen bedeli (352722) lira olan muhtelif bakır ocak malzemesiyle bakır ve pirinç boru, çubuk ve levhalar 2.5.938 pazartesi günü saat 15.30 da kapalı zarf usulü ile Ankarada idare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 17858.88 liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve nafıa müteahhidlik vesikası ve tekliflerini aynı gün saat 14.30 a kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler 1764 kuruşa Ankara ve Haydarpaşa veznelerinde satılmaktadır. (636) 1492

100 ton klorütutya alınacak

D. D. Yolları Satın Alma Komisyonundan :

Muhamen bedeli 20.000 lira olan 100 ton klorütutya 9.5.938 pazartesi günü saat 15 de Kapalı zarf usuliyle Ankarada idare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 1500 liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları, ve nafıa müteahhidlik vesikası ve tekliflerini aynı gün saat 14 de kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak malzeme dairesinden, Haydarpaşada tesellüm ve şevk şefliğinden dağıtılmaktadır. (737) 1561

M. M. bakanlığı

Uçuş elbisesi alınacak

M. M. Vekâleti Satın Alma Komisyonundan :

1) 2.000 tüp uçuş elbisesi cilâsı açık eksiltmeye konmuştur.

2) Tahmin edilen bedeli 1520 lira olup ilk teminat parası 114 liradır.

3) İhalesi 29 mart 938 salı günü saat 10 dadır.

4) Eksiltmeye gireceklerin 2490 sayılı kanunun 2, 3 üncü maddelerinde istenilen belgeleriyle ihale gün ve saatında M. M. V. satın alma komisyonunda hazır bulunmaları. (683) 1434

Edevat çantası alınacak

M. M. Vekâleti Satın Alma Komisyonundan :

1) 20 adet edevat çantası açık eksiltmeye konmuştur.

2) Tahmin edilen bedeli 320 lira olup ilk teminat parası 24 liradır.

3) İhalesi 25 mart 938 cuma günü saat 10 dadır.

4) Eksiltmeye gireceklerin 2490 sayılı kanunun 2, 3 üncü maddelerinde istenilen belgeleriyle ihale gün ve saatında M. M. V. satın alma komisyonunda hazır bulunmaları. (734) 1530

Fireze bıçakları alınacak

M. M. Vekâleti Satın Alma Komisyonundan :

1) 16 adet Mors derill Fireze bıçakları açık eksiltmeye konmuştur.

2) Tahmin edilen bedeli 4000 lira olup ilk teminat parası 300 liradır.

3) İhalesi 30 mart 938 çarşamba günü saat 10 dadır.

4) Eksiltmeye gireceklerin 2490 sayılı kanunun 2, 3 üncü maddelerinde istenilen belgeleriyle ihale gün ve saatında M. M. V. satın alma komisyonunda hazır bulunmaları. (684) 1435

Hava kurumu

Plesenk ağacı alınacak

Türk Hava uKrumundan :

15 mart 1938 salı günü saat 15 de ihalesi yapılacağı ilân olunan 200x30x 20 sm. eb'adında bir metre mik'ap hakikî Amerikan malı balsa plesenk ağacı eksiltmesine talip zuhur etmediğinden, eksiltmenin 15 gün müddetle temdidine karar verilmiştir.

İlk şartnamesi dairesinde ihalesi 30 mart 1938 çarşamba günü saat 15 de Kurum Merkez binasında yapılacaktır.

İsteklilerin belli gün ve saatte vesaik ve teminatlariyle birlikte Ankarada Kurum merkezinde hazır bulunmaları. 1551

Santral binası ve su tesisatı yaptırılacak

Türk Hava Kurumundan:

1 — İnönünde yaptırılacak elektrik santralı binası inşası ile su tesisatı açık eksiltmeye konulmuştur.

2 — Her iki işin keşif bedeli ceman 7.077 lira 16 kuruş, ilk teminatı 530 lira 79 kuruştur.

3 — Buna aid şartname, keşifname, proje ve plânlar kurum merkezinden parasız olarak verilir.

4 — İhalesi 26. 3. 1938 tarihine rastlayan cumartesi günü saat 12 de Ankarada Genel merkez binasında yapılacaktır.

5 — İsteklilerin belli gün ve saatte vesaik ve teminatlariyle birlikte hazır bulunmaları. 1507

Noterlikler

Ankara İkinci Noterliğine :

Mühendis Sırrı Duğral ile müştereken Millî Müdafaa vekâletinden inşasını taahhüd etmiş olduğumuz Ankarada Cebeci Askerî hastahanesi ilâvei inşaatı ile Millî Müdafaa vekâleti arkasındaki garaj inşaatı işini dairei aliyelerince tasdikli 19. 2. 938 tarihli mukavele ile ve bütün menfaat ve vecaibile Sırrı Duğrala devreylemiş olduğumu ve bu işle benim bir gûna alâkam kalmadığını ve şimdiye kadar üçüncü şahıslarla bu iş sebebiyle vaki muamelâtın vazife; vecibe ve netayici hukukiyesi dahi ber mucibi mukavele mumaileyhe aid ve raci bulunduğunu beyan eder ve keyfiyetin resmî ve Ulus gazeteleriyle ilânına tavassut buyrulmasını saygı ile rica ederim.

Mühendis Galip Purut

Dairede saklı aslına mutabık olan bu nüsha talep üzerine muhatabı berayı neşri ilân Ulus gazetesine tebliğ olunur. 1592

Hava yolları

Umumî müdürlük ve tayyare istasyon binaları yaptırılacak

Devlet Hava Yolları Umum Müdürlüğü Alım Satım Komisyonundan :

1 — Eksiltmeye konulan iş: Yeniden eksiltmeye konulan, Ankarada çimento fabrikası karşısında tayyare meydanında yapılacak umum müdürlük ve tayyare istasyon müdürlüğü binası.

2 — Keşif bedeli: (156826) yüz elli altı bin sekiz yüz yirmi altı lira 36 kuruş.

3 — Eksiltmenin şekli: Eksiltme kapalı zarf usuliyle götürüdür.

4 — Muvakkat teminat 9901 lira 36 kuruştur.

Bu teminat nakden verilmek istenildiği takdirde devlet hava yolları idaresinin Ankara ziraat bankasındaki 3667 sayılı hesabına yatırılarak bankadan alınacak makbuz teklif mektubiyle birlikte komisyona tevdi edilecektir.

5 — İhale günü ve mahalli: 5.4.938 salı günü saat 15 de Ankaranın 10 kilometre garbında devlet hava yollarına aid tayyare meydanındaki umum müdürlük binasında yapılacaktır.

6 — Keşif evrakı: Şartname ve mukavele projeleri Ankarada P. T. T. umum müdürlüğü binasındaki ve İstanbulda Karaköy postahanesindeki hava yolları gişelerinden ve İzmirde nafıa müdürlüğünden (7) lira 84 kuruş mukabilinde alınabilir.

7 — İsteklilerin eksiltme şartnamesinde yazılı belgeler ile muvakkat teminat ve teklif mektublarını muhtevi kapalı zarflarını en geç eksiltme saatından bir saat eveline kadar umum müdürlüğe vermiş olmaları lâzımdır. Posta teehhürü kabul olunmaz. (732) 1528

Hava Yolları Umum müdürlüğünden:

HAVA SEFERLERİ

ANKARA - İSTANBUL arasında

1 Nisan 938 den itibaren başlıyacaktır. (733) 1529

Adliye bakanlığı

Ödemiş noterliği

Adliye Vekâletinden :

Ödemiş noterliği açılmıştır. İmtihansız noter olabilmek şartlarını haiz taliplerin bir ay içinde Adliye vekâletin müracaatları ilân olunur. (764) 1590

P. T. T.

Ev ve dükkân yıktırılacak

Ankara P. T. T. Müdürlüğünden:

1 — Hazine namına istimlâk edilen merkez postahanenin arkasındaki arsa üzerinde bulunan beş ev ve dükkânın yıkılma işi enkaz müteahhidine ait olmak üzere 21.3.938 den itibaren 15 gün müddetle açık arttırmaya konulmuştur.

2 — Muhammen bedeli 400 muvakkat teminatı 30 liradır.

3 — Şartname her gün müdürlük kaleminde görülebilir.

4 — Arttırmaya girecek taliblerin 4.4.938 pazartesi günü saat 15 de müdürlükte müteşekkil komisyona müracaatları. (774) 1601

Vakıflar Umum Md.

Satılık ev ve arsalar

Vakıflar Genel Direktörlüğünden :

1 — Ankarada Gökçe oğlu mahallesinde ve İstiklâl caddesinde 70000 lira muhammen kıymetli 6 ve 12 vakıf sayılı iki ev ve mütemmimatı olan arsalariyle birlikte ve toptan mülkiyetlerinin peşin para ile satışı kapalı zarf usuliyle arttırmaya konulmuştur.

2 — Arttırma müddeti yirmi gün olup ihalesi 31 mart 938 tarihine tesadüf eden perşembe günü saat 16 da ikinci vakıf apartımanında vakıflar umum müdürlüğü varidat ve tahsilât müdürlüğünde müteşekkil ihale komisyonunda yapılacaktır.

3 — Teklif mektubları ikinci maddede yazılı ihale günü saat 15 şe kadar ihale komisyonu reisine verilmiş olacaktır.

4 — Taliblerden 4750 lira teminatı muvakkate alınacaktır. Bu teminat ya banka kefalet mektubu ve yahud vakıflar veznesine makbuz mukabilinde yatırılmış nakid olacaktır.

5 — Teklif mektublarında satış şartnamesinin görülüp okunduğu tasrih olunacaktır.

6 — Satış şartını görmek istiyen taliblerin ikinci vakıf apartımanında vakıflar umum müdürlüğü varidat müdürlüğüne müracaatları. (655) 1387

Ankara Valiliği

Satılık kereste odun ve kömür

Ankara Valiliğinden :

Ankaradaki orman baş mühendis muavinliği depolarında mevcud 155 adede muadil 3.081 desimetre mikâb çam kerestesinin beher metre mikâbı 20 liradan ve 11030 kilo karışık odunun beher kilosu 1 kuruştan 1965 kilo meşe kömürünün beher kilosu 2.5 kuruştan 50 kilo çıranın beher kilosu 3 kuruştan 20 gün müddetle açık arttırmaya konulmuştur.

Taliblerin % 75 teminat makbuzlariyle 6.4.938 tarihine raslayan çarşamba günü saat 15 de teşekkül edecek satış komisyonuna ve fazla tafsilât almak için de idareye müracaat etmeleri ilân olunur. (736) 1532

Mahkemelerden

Ankara Asliye Birinci Hukuk Mahkemesinden :

Ankarada Yenişehirde Meşrutiyet caddesi 29 numarada mukim iken halen nerede olduğu belli olmıyan Osman Nuriye:

Karınız Hamdiye tarafından açılan ihtar davâsının yapılan duruşması sonunda; Kanunu medeninin 132 inci maddesi mucibince bir ay içinde karınız davâcı Hamdiyeye karşı aile vazifelerine riayet etmenizin ihtarına mahkeme masrafının da sizden tahsiline 28.2.938 tarihinde karar verilmiş olduğu tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur. (773) 1600

Ankara Birinci Sulh Hukuk Hâkimliğinden :

Ankara hukuk fakültesi birinci sınıf talebesinden 2559 numaralı Mehmet Ali oğlu Halile:

Hazine namına vekili avukat Güzide Alpar tarafından aleyhinize açılan 243 lira 10 kuruş alacak davısının yapılmakta olan duruşmasında adresinizin meçhul olmasına binaen gazete ile ilânen tebliğat yapılmış ve duruşmada bulunmadığınızdan yine ilânen gıyab kararı tebliğine karar verilmiş ve duruşma da 15.4.938 cuma günü saat 9.5 a bırakılmış olduğundan o gün mahkemede bizzat hazır bulunmadığınız veya bir vekil göndermediğiniz takdirde mahkemenize gıyaben bakılacağı tebliğ makamına kaim olmak üzere 141 inci madde mucibince ilân olunur. (765) 1597

Satılık dükkân ve arsalar

Mahallesi	Sokağı	Nevi	Metre Murabbaı	Muhammen kıymeti	Muvakkat teminatı	Pafta	Ada	Parsel	Vakıf No:
Misaki milli	İbadullah	dükkân	19	800	60	27	139	5	55
H. ayvaz	Koyun P.	„	6	800	60	60	265	20	80
Arslan H.	Atpazarı	„	17	1200	90	74	406	18	87
„	Dede bey	„	21	300	22	94	469	7	90
„	„	„	18	275	21	„	„	8	91
„	„	„	16	250	19	„	„	9	92
„	„	„	11	200	15	„	„	10	93
„	„	„	13	180	13	„	„	11	94
„	Hacı arap	„	45	1200	90	86	442	6	96/97
Koyun P.	Pideciler	„	39	700	52	61	269	2	101
Arslan H.	zahire P.	„	6	500	38	92	457	19	115
„	„	„	4	500	38	92	457	18	116
„	„	„	4	400	30	92	457	22	117
„	Saraçlar	„	24	550	41	86	439	2	123
„	„	„	18	450	33	86	439	3	124
„	„	„	17	600	45	86	439	4	125
„	„	2 dük. arsası	23	300	22	86	439	7/8	126/127
„	„	dükkân	6	300	22	86	439	11	128
„	„	„	35	1200	90	86	439	12	129
„	„	„	22	800	60	86	439	20	130
„	„	dükkân arsası	10	100	7	86	439	24	131
„	„	„	10	100	7	86	439	25	132
„	„	„	30	300	22	86	439	26	133
Koyun pazarı	„	dükkân	10	900	67	61	271	24	142
Dellâl karaca	„	„	21	600	45	75	397	1	144
„	„	„	18	800	60	75	397	39	145
„	„	„	16	750	56	75	397	37	146
„	„	„	17	600	45	75	397	29	147
„	„	„	13	600	45	75	397	27	148
„	„	„	14	600	45	75	397	26	149
„	„	„	25	1000	75	75	397	20	151
Sebze bahçeleri		sebze bahçesi	4880	4000	300	175	1602	3	458
„ „		„	6080	4560	342	175	1602	4	459

Vakıflar Genel Direktörlüğünden :

Ankara merkezinde kâin olup evsafı lâzimesi yukarıda yazılı vakıf dükkân, arsa ve sebze bahçeleri peşin para ile mülkiyetlerinin satılması 1 mart 938 gününden itibaren 30 gün müddetle açık arttırmaya konulmuştur. İhale 30 mart 938 tarihine tesadüf eden çarşamba günü saat 16 da ikinci vakıf apartımanında Vakıflar umum müdürlüğü varidat müdürlüğünde yapılacaktır. Satış şartlarını görmek istiyenlerin ihale gününe kadar her gün adı geçen müdürlüğe müracaatları. (548) 1149

Avrupanın bayat, kurtlu çocuk gıdalarından sakınınız! Yavrularınızın midesini abur cuburla doldurmayınız!

Tabiî, saf, lezzetli

Hasan özlü unları

çocuklar bayılıyor. Çok iştihalı ve severek büyürler. Bu saf özlü unlar vitamini bol, gıdası çok ve kalorisi yüksektir. Bütün çocuk doktorları buna şehadet eder. Avrupada daima diplomalarla musaddak birinciliği kazanmıştır. Bu kadar yüksek evsafa malik tabiî gıda ancak HASAN ÖZLÜ UNLARIDIR.

Pirinc, Yulaf, Mercimek, Buğday, Irmik, Patates, Mısır, Türlü, Bezelye, Badem, Çavdar, Özü Unlarını Çocuklarınıza Yediriniz. 1420

Krem Balsamin

Kumral, Sarışın, Esmer her tene tevafuk eden yegâne sıhhî kremlerdir. Cildi besler. Çil, Leke ve sivilceleri kâmilen izale eder. Yarım asırdanberi kibar mahfillerin takdirle kullandıkları sıhhî güzellik kremleridir.

KREM BALSAMİN 4 ŞEKİLDE TAKDİM EDİLİR

1 — Krem Balsamin yağlı, gece için pembe renkli
2 — Krem Balsamin yağsız, gündüz için, beyaz renkli
3 — Krem Balsamin acı badem, gündüz için beyaz renkli
4 — Krem Balsamin acı badem, gece için, pembe renkli.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ. — Beyoğlu, İstanbul 596

GRİPİN

Baş, diş, nezle, grip, romatizma ve bütün ağrılarımızı keser İcabında günde 3 kaşe alınabilir. 1123

REÇETELERİNİZİ

(Sakarya eczane) sinden yaptırınız. Her istediğiniz yerli ve Avrupa ilâçları bulunur. Resmî hususî müessesata azamî kolaylık gösterilir. Balık yağı kilosu 85 kuruştur. Ulus, Halk sineması sırasında. Telefon 2018 1—613

Türk Hava Kurumu BÜYÜK PİYANGOSU

6. cı keşide 11/Nisan/938 dedir....

Bu keşidede:

200.000 ve 50.000 liralık mükâfatlarla :

200.000, 40.000, 25.000, 20.000, 15.000, 10.000 liralık ikramiyeler vardır.

Biletlerinizi ayın yedinci gününe kadar bayilerinizden almanız kendi menfaatiniz iktizasıdır. 590

Ankara Belediyesi

Belediye toplantısı

Belediye Meclisi Reisliğinden :

1 nisan 1938 cuma günü saat 17 de Belediye Meclisi kanunî toplantısına başlayacağından azanın teşrifleri rica olunur.

RUZNAME:

1 — Encümenler intihabı.

2 — 1938 senesi büdcesinin sunulduğuna dair Belediye Encümeni kararı.

3 — Büdcede münakale icrasına dair Belediye encümeni kararı.

4 — Maarif Cemiyetine satılan arsanın bedeli hakkında Belediye Reisliği tezkeresi. (725) 1611

80 santimetreye kadar muhtelif boyda ve bir hareketle değişir şaryo otomatik sutun tertibatı Desimal Tabülatör Türko - Universal Klavya istenilen tipte yazı ayni evsafta portatif modelleri.

TRİUMPH cedvel ve yazı makinesi Türkiye acentası : Emin Said Ersan Tl. 2686 P. K. 507 Ankara 1593

Neosterin

Hayatta en büyük kazanç hastalığa yakalanmamaktır. Ağız ve boğaz yolile giren bütün bulaşıcı hastalıklar NEOSTERİN kullanmakla önlenebilir. Her eczaneden reçetesiz alınır.

1—483

DIŞ TABİBİ

M. AZİZ TUNÇ

Pazardan maada her gün hastalarını kabul ve tedavi eder.

Adliye Sarayı yanında Sarraf Hakkı Apartımanı No. 1

3—6949

İNKIBAZI HAZIMSIZLIĞI MİDE EKŞİLİK VE YANMALARINI

MAZON

MEYVA TUZU

GİDERİR

MİDE VE BARSAKLARI ALIŞTIRMAZ, İÇİLMESİ LÂTİF TESİRİ KOLAY VE MÜLÂYİMDİR

YERİNİ HİÇ BİR MÜMASİL MUSTAHZAR TUTAMAZ.

MAZON İSİM VE HOROS MARKASINA DİKKAT MUTLAKA EVİNİZDE BİR ŞİŞE BULUNDURUNUZ

1165

Silko

Romatizma, lûmbago, siyatik, sinir ve soğuk algınlığından ileri gelen şiddetli ağrıları teskin ve izale eder. 1146

Bol mahsul, turfanda zebze, büyük ve lezzetli meyva ve saire yetiştirmek istersenız, Memleketimizde bir kaç seneden beri büyük rağbet gören ve emsalsiz muvafakiyetler kazanan

AMOFOS

Amerikan kimyevi gübreleri kullanınız)

Satiş Merkezi: A. BOTTON Posta Kutusu 640 İstanbul Adres: Basiret han No. 7/8, Yeni Postahane arkası, Sirkeci, İstanbul

Bir çok mıntakada Acents aranmaktadır Katalog ve izahat meccanen gönderilir

1595

ÇİM TOHUMU

Raygrass	26	Libre	75	Krş
„	28	„	85	„
„	32	„	95	„

Lawngrass Strong Growing
„ Selected
„ Fine Mixed

Trifolium Repens (TIRFIL)

ÇİM

tohumlarımız Londranın meşhur RAYNES PARK müessesesinden getirilmiştir.

Sapuncak iş 3718

1604

Kazalar

Elektrik tesisatı

Sandıklı Belediyesinden :

1 — Nafıa Vekâletinden şarta muallak olarak musaddak ve elektrik mühendisi bay Hasan Halet tarafından şartları tamamlanan proje mucibince sandıklı kasabasının elektrik tesisatının keşif bedeli 5070 lira olan santral bina inşası ve 4032 liralık ağaç direği belediye tarafından yaptırılmak üzere mütebaki 24946,10 lira keşif bedelli projede mevcud santralın makina ve teçhizatı, lokomobil montajı santral elektrik teçhizatı, santral elektrik kısmı montajı çıkış tertibatı, şebeke ve nakliye demir direk tablo ve sair teferruatını muhtevi tesisatı münakasaya konulmuştur.

2 — İstekliler fennî şartname ve projeleri teferruatını belediyede görebilirler bedeli mukabilinde İstanbulda Beyoğlu şark apartımanında elektrik mühendisi bay Hasan Halet Işıkpınardan alabilirler.

3 — İhale 2490 sayılı kanuna tevfikan 25 nisan 1938 pazartesi günü saat 16 da Sandıklı encümeninde kapalı zarf usuliyle yapılacaktır. Muvakkat teminat 1871 liradır.

4 — İsteklilerden aranılacak vesika bugüne kadar laakal 20 bin lira krymetinde Türkiyede bir şehrin elektrik tesisatını muvaffakıyetle bitirdiğine dair kabul raporu ve şartnamede sayılanlardır.

5 — Teklif mektupları 25 nisan 1938 inci pazartesi günü saat 15 şe kadar muvakkat teminatlariyle ve kanunun tayin ettiği ve şartnamede tasrih edilen vesikalariyle birlikte sıra numarasiyle makbuz mukabilinde belediye encümen reisliğine verilecektir. Mektupların saat 16 ya kadar yetişmek üzere iadeli teahhüdlü mektup şeklinde gönderilmesi caizdir. Postada vaki olacak gecikmeler kabul edilmiyecektir. İstenilen vesikaları noksan olanların teklifleri de reddedilecektir. 1418

İnşaat sahiplerinin nazari dikkatine

Mersinde ilerdenberi inşaat malzemesi üzerine muamele yapan Karamancılar firması ortaklarının iştirakiyle Ankarada

Akdeniz Güven Ticaret Türk Limited Şirketi

Unvanlı bir şirket teşkil edilmiş ve Hanef apartımanı altındaki ticarethanelerinde bilumum inşaat malzemesi ve sıhî tesisat satışlarına başlamışlardır. Sayın müşterilerin ticarethanemizden yapacakları siparişat ve mubayaattan dolayı her veçhile memnun klacaklarını temin ve bu keyfiyeti ilân ederiz. Akdeniz Güven Ticaret türk Limited Şirketi. Tel: 3515 1602

FİDAN

dikme zamanı geldi, geçiyor

SÜS ve MEYVA

Fidanlarının en iyi ve aşılı çeşitleri Çankırı caddesinde

SİZİN BAHÇE

de bulunur 1603

Satılık gayri menkuller

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Ankara Ajansından :

Tapu kaydına nazaran

Mikdarı Dönüm	Cinsi	Mevkii	İhale bedeli Lira Kr.	Sahibi evveli
88	Tarla	Sivrikaya	303 —)	
30	„	Köyaltı	166 —)	Ölü Şevket
10	„	Pamuklağ	172 —)	Altıaylıkoğlu
12	Tarlanın nısıf hissesi.	Deve Hökesi namı diğeri Dikmenderesi ve namı diğeri Çal.	53 —)	Şükrü
8	„ „	Tandırlı namı diğeri Afşarkaşı.	36 —)	İbrahim oğlu Dikmenli
4	„ „	Kurudere Çarşak.	18 —)	
5	„ „	„ „	22 —)	
15	„ „	Harman namı diğeri Afşarkaşı.	65 —)	
4	„ „	Köyönü.	23 —)	

Yukarda yazılı gayrimenkuller açık arttırma neticesinde hizalarında yazılı bedel ile taliblerine 16-3-938 tarihinde birinci ihalesi yapılmıştır.

Katî ihale 26-3-938 tarihinde cumartesi günü saat on ikide yapılacaktır. Taliblerin muayyen günde Ankara Vilâyetinde müteşekkil satış komisyonuna (İdare heyetine) ve fazla malûmat almak istiyenlerin Ajansımıza müracaatları ilân olunur. 1610

Satılık arsalar ve evli bağ

Ankara Derterdarlığından :

Mahallesi	Cinsi	Mikdarı	Kapı	Vergi No:	Ada	Parsel	Krymeti Lira Kr.	Dipozito Lira Kr.
İstiklâl	Arsa	46.M.2.	00	55	187	18	1600 00	120 00
İsmet paşa	„	113.M. 2.	11	3,34	318	11	113 00	8 48
„ „	„	14.M.2.	11	3,34	318	11	14 00	1 06
Büyük Esat	evli bağ	8416.M.2.	7	18/19			1200 00	90 00

Hududları plânına göredir.

Evli bağın hududu.

Şarkan Ramiz ve kısmen komiser Salih bağları garben yol ve dere. Şimalen eczacı Hüseyin tarlası Cenuben değirmenci Ahmet ve kısmen komiser tarlaları ile çevrili

Yukarda cins ve evsafı yazılı gayri menkullerin mülkiyetinin ihaleleri 28/938 pazartesi günü saat 15 de defdarlıkta müteşekkil komisyonda yapılmak üzere açık artırmaya konulmuştur.

İhale bedelleri nakden ve peşin istifa kılınacaktır. Yalnız bunlardan Büyük Esat mevkiinde kâin 8416 metre murabbaı mikdarındaki evli bağ 8 sene sekiz taksitle satılacaktır.

Taliplerin ihale gününden evvel hizalarında yazılı dipozito makbuzlariyle birlikte sözü geçen komisyonda müracaatları. (641) 1344

Öksürenlere ve göğüs nezlelerine **Katran Hakkı Ekrem** 1225

YENİ SİNEMALAR HALK

BU GÜN BU GECE

Zevk - Lüks - İhtişam ve aşk filmi

LÜKS HAYAT

Baş Rollerde :
WİLLİAM POWEL - CAROLL

LOMBARD

Seanslar: 2,45 - 4,45 - 6,45 gece 21 de

BU GECE

Büyük kahkaha - neşe ve eğlence filmi

LOREL - HARDİ FAKA BASMAZ

Türkçe sözlü

Gündüz seanslarında: İstanbul Senfonisi, Su sporları - Hudut kahramanı

Seanslar: 2,30 - 4,30 - 6,30 gece 21 de

Halk Matinesi 12,15 de:

KRAL EĞLENİYOR

1—591

U L U S — 19. uncu yıl. — No.: 5977

İmtiyaz sahibi ve Başmuharriri
Falih Rıfkı ATAY
Umumî Neşriyatı idare eden
Yazı İşleri Müdürü
Mümtaz Faik FENİK
Ulus Basımevi: Ankara

Yangın, hayat, otomobil, cam sigortaları yapılır.

Halil Naci Mıhcıoğlu, Telefon: 1230
Anafartalar cad. No. 111 Tel.: 2089
"Ünyon" Ankara acentalığı 1334